הקדמת המחבר ספר יעיר קנו

אמר המחבר ישתבח היוצר ויתברך הבורא. אשר נתן לנו אורייתא קדישא פתגמא דפקיד לאלפא דרא. והיתה אצלו אמון מוצנע באוצרא. וכד חמא דהוה עלמא צדייא כמדברא. ולא הוה אפשרא להתקיים עלמא דלא למעבד גמירא. ע"כ תתקע"ד דרי קומטו מינייהו לאעברא. ואיתיהיבת לכ"ו דרי ע"י משה נביא רבא ספרא. לעמא חביבא דישראל דאפיק יתהון ממצרים לחירא. וגזר קדמייהו ית ימא דסוף לתרין עשר גזירא. ונחת להון לחמא מן שמיא ולקטו לגולגלתא מלא עומרא. ואפיק להון מיא מן טינרא. והוה מדבר קדמיהין בעמודא דענגא ובעמודא דנורא. ושוי קדמיהין טוריא למישרא. לחוד תלתא טוריא אישתארא. טורא דסיני וטורא דנבו והור טורא. וקריב יתהון לטורא דסיני ותמן לקיבלא ישראל שרא. כאנש חד בלבא חד בלי תיגרא. ואיתגלי ה' עלוהי. בקלין וברקין וקל שופרא. ואפיק משה יתהון מן משריתא ואיתעתדו תחותי טורא. דתליש יתי' מארי עלמא וזקפי' עליהון באווירא. וכל נשמתין קדישין דכל דרי דעתידין למיברא. תמן איתעתדו למשמע דיבורא. די אפיק קב"ה מפומי' כהדא דיבורין עשרא. דבהון איתכלילו תרי"ג פקודין דפקיד לנטרא. ואורייתא כולא איתיהיבת עלוהי מקרא משנה וגמרא. אף כל מה שתלמיד וותיק עתיד לחדשא באורייתא תמן איתאמרא. והולקא באורייתא קדישא קבלא לפום דרגיה נשמתא דכל חברא וחברא. ואף לכוותי תלמידא זעירא. אית לי חולקא באורייתא די נפשיה קבילא וסברא. ובריך רחמנא דזכי יתי למהוי דרופתקי דאורייתא למלעי בה תדירא. לקרוא בספר תורת אלקים מפורש ושום שכל ולהכין במקרא. להגות בתורה שבע"פ דשיתא סידרא. ומיומא דעמידנא על דעתאי המידא נפשאי לבאר כל חמירא. די עמדו עלייהו גדולי גאוני קדמאי די בצרורא דחיי נפשתהון צרורא. ונתחבטו בהון פירושן והשתכחו חסירא. ואנא לעינא ולא מזיגנא רישא אבי סדיא ואודרא. עד דאשכחנא בעזה"ש פירושן ואמיתתן לכוונא כמטרא לגירא. ולא תתמא היך לא איתגלי לקמאי מאי דאיתגלי לבתרא. והלא אין קדמאי כבני אנשא אנן כחמרא. דכדין הויא אורחא דאורייתא דקדמאי שבקין' בגוה לבתראי אתרא. די כל חברא דבכל דרא יהוי באורייתא קדישא מתגדרא. ותל"י מחדושי אורייתא דילי אחת לאחת למצוא חשבון ספרא רבא איתחברא. די שמא דספרא הנאות לו לפומי לא גליא ובלבי טמירא. עד דזכינא למיגמר יתי' ולמיעבד לי' מהדורא. ברם בצוק העתים הללו בעו"ה הזמן בוגד עלי וגלגולי ולקחו את כל אשר לי גלוי וטמון בבירא. ובחמלת ה' עלי חנני חסד חנם את מחמד עיני להשארא. ה"ה כל ספרי קודש כלי אומנתי הנחמדים מפז ואבן יקרה. אשר בהם אשתעשע כל היום ועליהם ששתי כעל כל הון ועותרא. עד כה וכה שפרנסתי ופרנסת ביתי הסורי מחסרא. לא היה הזמן גרמא את ספרי כולא לאתקנא ולאכשרא. כי עבודתא דיליה הוה עבידתא רבא ויקירא. ותרתי בלבי להוציא לאור אפס קצהו מחידושי ודבר ממויים מהם לבחרא. ה"ה פירושי על מסכת קינים אשר תל"י פירשתי' כולא על סידרא. ומחמת שהוא דבר ולא חצי דבר על מסכת שלימה ע"כ אמרתי זה יצא ראשונה בעלמא לבדרא. ובכדי למיעבד מלבושא שלים לנשמתי דאלבשה פורפירא. כי פי' הרמב"ם במסכת זו לא נהירא. וכבודו במקומו מונח.

ודברי הרשב"ץ בפי' מסכת זו א"א להולמן כלל כאשר תחזינה שם עיני הקורא. ופי' הרא"ש והמפרש והברטנורא. דחיקא לן טובא ג"כ להלום כוונת ההלכות ע"פ פירושן ישרא להו מרא. וכאשר ראיתים שנבוכו בה המפרשים מאוד ודרכה קדמיהון סגירא. והוינא מסתפינא להכנים ראשי ביניהם שלא ירוצו את גולגלתי לאתברא. והזרתי ואמרתי תורה היא וללמוד אני צריך ולכן לא יעלה על ראשי מורא. כי כוונתינו לשם שמים להבין דברי חכמים וחידותם ולא ח"ו ליוהרא. ונצטערתי הרבה למצוא את הדרך אשר ישכון אור עיינין לאנהרא. עד אשר ראה אלקים את עניי ולפום צערא אגרא. אשר ממעון קדשו מן השמים הופיע עלי נהורא. לפרש כל המסכת בפירושא מיחוורא. בפירוש חדש אשר לא שיערוהו אבותינו דמלקדמא ובתרא. והאמת אגיד שכמה מהדורות עשיתי על הדא סיפרא. ושפכתי דיו ובליתי ניירות עד מאה בוגין לערך ודין הניין לי מהם לברורא. וצרפתיו כצרף כסף מזוקק שבעתים בנורא. והעמדתיו כסולת נקיה מנופה בנפות תליסרא. ובירורתי כל דבר על אמיתתו בפי' ברור כשימשא בטיהרא. ובכדי שלא להצריך לספרי דא לאייתאה ולעיינא בספרא אוחרא. אמרתי דטוב להעתיק לשון המסכת [1] עם פי' אחד מהמפרשים עד נמירא. ובחרתי להעתיק פי' הרא"ש זצ"ל כי מכל פירושי המפרשים שלפנינו פירושו הויא בחירא. כי ביאר כל דבר בביאור יתירא. וגם בפירושי צריכנא בקצת מקומות למאי דאיהו אסברא. וגם מצוה חדא להברתה גרירא. כי לשון פי' הרא"ש זצ"ל ראיתי אשר רובו כבולו הוא סתום וחתום וחמירא. ובכן פירשתי וביארתי דבריו על נכון בהגהות אשר הצבתי בתוכו לבדנה בתוספות מרובה על עיקרא. וגם כי לשונו היה משובש מאוד ונלקה ביתירא וחסירא. ואנכי הגהתי דבריו בהגה"ה מרוייקת [2] וסגרתי הנוסחא ישנה בקו ענולה והנוסחא חדשה בקוי מרובע למהוי הכירא. וגם הוספתי בו מראה מקומות מסוגרים בקוי מרובע מחרחורא. והצבתי פי' הרא"ש אצל המשנה בחדא סיטרא. ופירושי הצבתי למולו בסיטרא אוחרא. וקראתי בשם יעיר קינו שם הכולל של הדא סיפרא. ע"ש מסכת קינים שהיא אחרונית ועירנית ללומדים משינתא לאתערא. וגם כי יעיר קינו עולה תנ"ו כחושבן תרין שמהי בגימטריא. וגם ע"ש שקננתי לי קן בחידושי אורייתא דילי למתקנא אתרא. לנשמתי דילי דמתילא להדין ציפרא. והוו כמוסין עמדי בסיתרא. ועתה עוררתינן לבדרינון על אפי ברא. ובזכות זה אזכה להוציא לאורה את כל חידושי עד גמירא. ושמות הפרטים שיח השדה ולקח טוב ע"ש כי שיח הוא חושבן שמי אליעזר כדכתיב בקרא. ולקח הוא חושבן שמי מנחם ובדא תהוי לשמהי אדכרא. ומספרי דנא לא להוו מתעקרא. ורצוני בשם שיח השדה ע"ש דאיתא בפרק כיצד מעברין שיחו אלו בעלי גמרא. ואיתא ברבה קהלת לשדה נעבד זה בעל משנה דאיצטריך ליה את ההלכה לפניו לסדרא. ע"כ לפי' המשנה דאיהו גמרא דילה שם של שיח השדה נאה לו להיות נקרא. ורצוני בשם לקח טוב ע"ש כי לקח פירושו ליומד וטוב הוא כחושבן משנה במניינא זעירא. גם בלשון אי"ק בכ"ר גל"ש משולבות אותיות שיח עם אותיות לקח בחד מיצרא. וגם השדה בט"ק טו"ב הרי דשמות הפרטים תרוויהון מחתן בחדא מהתא ובחד נירא. ואמרתי כי בשם שיח השדה את פי' הרא"ש נאה לעמרא. בי חושבן שיח השדה

עם

[1] ואגתמו מאמר תכלנו הספר הזה אל המסיים תשבנו למוהר להעתיק עוד הפעם לשון המשנה. [2] ואגתמו הדפסנו את פי' הרא"ש ע"פ הנוסחא הנמצאת בספר פלאכם שלמה. והגהות שמהבר „שיח השדה" וביאוריו הדפסנו בתוך מוסגרים בין כ' מגלי מרובע.

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

הקדמת המחבר

עם הכולל כחושבן הרא"ש זצ"ל במניינא ושיעורא. וגם תרגום של שיח השדה אילן חקלא והוא ניהו הרא"ש זצ"ל דהוה אילנא דרבא דעבד פירא. (וגם היות כי פי' הרא"ש ג"כ עדיין אינו עולה יפה ולית ליה עיקרא. ולדא מרמז שמא של שיח השדה במאמרם פוק תני לברא). (ברם) ית פירושי דילי אמינא בשם לקח טוב לאכתרא. ע"ש הכתוב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו מלאשרא. כי מובטחני ת"ל להיות חיכנו הולך למישרים כטבא המרא. וראוי להעלותו על שולחן מלכים חרשא ומסגירא. כי העמדתי דברי חז"ל על שרשן להיות כדרבונות ונטועין כמסמרא. והתחלתי הקדמתי הקטנה שכפירושי בפנים בב' פעמים ד' תיבות אשר ר"ת שלהם שם אהיה שהוא שם קדוש ונורא. וגם תרין שמהי כ"א מהם במ"ק כחושבן אהיה הרי דבשם אהיה אשר אהיה נקשרו שמהי בקשירא. ולרמז אשר על ה' אשליך יהבי להצילני משגיאות בהדין סיפרא שפירא. בכדי לכוין אל האמת כמו לצלמי קשורא. והתחלתי הפתיחה שבכל פרק ופרק בתיבת התנא כי גם הוא כחושבן תרין שמהי בחיבורא. וזכות התנא הקדוש יעמד לי על אשר יגעתי להעמיד דבריו על שורשא ועיקרא. ומעתה אל ה' אקרא. המשגיח על עלמא כולא בסקירא. ויהיב לחמא לכל בישרא. להמציא מזונותי ופרנסתי בהיתרא ולא באיסורא. ובמילוי ובריוח ולא בדוחקא ועוצרא. ולמיהב חולקי באורייתא דמרי לי לטלא ומטרא. ולא תמוש מפי ומפי זרעי ומפי זרע זרעי עד עולם למיגמר ולאגמורא. ולמלעי בה לשם שמים ולא ח"ו לקינטורא. ולאנהרא לעיינין לגליא לן בה מילין דמיטמרא. וישמרני ויחייני לביאת משיח צדקנו מסכינא ורכיב על המרא. לאפוקי יתנא מחשוכא לנהורא. אשר אז תמלא הארץ דיעה את ה' כמיא דימא ונהרא. אכי"ר. הכ"ד תלמידא דמן הבריא זעירא. די הוה כסיבתא בגודא לגמרא. ולסברא כי אצבעתא בקירא. ולשבחה כי אצבעתא בביזרא. אנכי עפרא ואפרא.

מנחם אליעזר בהרב הגאון הקדוש מהו' **לוי** בעל המחבר ספר עטרת ראש ועטרת תפארת זצ"ל מק"ק **וואשילישק** יצ"ו.

הקדמה שניה

אמר המחבר יסוד הגמרא. אשר היא ידיעת הסברא. להסביר סתומות המשנה. ממנה יתד ממנה פינה. ואבן מאכו הבונים. הלא היא מסכת קנים. וגם כי במילי דאבות נאמר. ר"א בן חיסמא אמר. על הלכותיה שהן מגופי הלכות. והנה עשתוני גדולי המפרשים בהן נבוכות. ונעו מעגלותיה של מסכת זאת מלהבין דרכה. ולא נתנה להנות מיינה אשר מסכה. ושולחנה אשר ערכה. כי לפי פירושי המפרשים לשונות ההלכות דחוקות. ובקצת הלכות הוצרכו להדש בטעמן גזרות רחוקות. מלבד כמה הלכות א"א להלמן כלל ע"פ פירושי המפרשים. ולא יפרקינן נגר ובר נגר וחכם חרשים. ואני המחבר בראותי כי מעגלותיה נעו. שמתי עיוני עליה לדעת על מה אדניה הטבעו. ועוררתי את לבבי לתור בחכמה ובדעת ובתבונה. לדעת תוכן כונתה ולהבין מתק לשונה. ובעזה"י יגעתי ומצאתי טעמיה כטעם לשד השמן. לקיים מאמר חז"ל יגעתי ומצאתי תאמין. כאשר אבאר אי"ה הכל ע"פ שכל הישר. וחיילים אגבר ביתרון חכמה הכשר. להראות לעין כל דברי חכמים וחידותם. ברוך שבחר בהם ובמשנתם. ומן השמים הניחו לי מקום להתגדר. לפרש כל הלכותיה על הסדר. בפירוש חדש אשר לא שיערוהו אבותינו. ועמוק עמוק מאוד מי ימצאנו. ואף אותן הלכות אשר פירושן נראה לכאורה פשוט. עוד יש דברים בגו אשר יש לנו לפשוט. וזה החלי בעזה"י לפשוט הדברים של תהלת משנתה. וה' יגמור בעדי לבא עד תכליתה. אכי"ר:

פירוש הרא"ש עם שיח השדה — יעיר קנו פרק א — לקח טוב

פרק א חטאת העוף נעשית למטה. פי' למטה ממזבח הסיקרא שהיה במליו של גובה המזבח דכתיב והיתה הכפת על חלי המזבח ולקחו מהדם [זבחים ל"ג ע"א] המבוה נמנה (מלייס) [ממלא] בין דמיס העליונים לדמיס התחתונים הדמים העליונים מחלי המזבח ולמעלה ודמים התחתונים ממליו ולמטה. ובחטאת העוף כתיב והזה מדם החטאת על קיר המזבח והכפתר בדם ימלה אל יסוד המזבח. ודלא בזבחים פ' ק"ק [דף ס"ד ע"ב] מיהו קיר בהמייס שלו ממלין ליסוד הוי אומר זה קיר התחתון [הגה"ה. ופרש"י שם דלי קיר העליון פעמים שהוא מתמלא לסובב כשהוא עושהו למעלה מן הסובב דתן בחוט על הקרנות קיר העליון הוא. הגל קיר התחתון כולו למטה מן הסובב שהרוב למטה מן הסובב אמה. עכ"ל] ופרוך הכם ונעביד ממילא והגל נעביד מתחתי כלומר לא כתיב יסוד אלא במילי שייס וא"כ נעביד הזאה למעלה ואחר כך יבא למטה וימלה השייס (ט') [כולן] ליסוד כמעשה חטאת בהמה. ומכני מי כתיב יִקְצֶה מִמֶּנּוּ כתיב [הגה"ה. נתי"ע שם בפ' הכ"ל מפרש מי כתיב ימלה במי"ח ופחת. וי"ל דהשתא דכתיב יִמְצֶה היא מבנין נפעל אבל ימלה הוא מבנין פעל הדגש ויכול היה לפ' נמי מי כתיב יִמְצֶה בפשט והוא הוא מבנין הפעיל. וגם"ש מלפנינו נקוד מי כתיב ימלה בפתח ומ"ח וכגול. ואינו נכון דכיון דבנין נפעל כתיב בפסוק בגיר"י מתח סלד"י מתח סלד"י כמו כן לאוי לדיום בנין פעל ובנין הפעיל גם כן בגיר"י ובניין בספר הבתור בתחתר הנני בעיקר הסמיכי בביאור נקודת נחי למד הא כמו גלה עיין שם, ע"כ]. כלומר לי הוה כתיב ימלה אז הוה משמע דקאי שייס דוקא ואוי מפרשינן לי' דדקאמרינן לאחר שהזה ולבסוף ימלה. אבל בחטאת דכתיב יצאה משמע דקאי נמי אהזאה ובכי פירוסא דקרא והזה מדם החטאת על קיר המזבח במקום שכשאחר בדם ימלה אל יסוד המזבח: **וחטאת בהמה למעלה.** דכתיב בה קרנות המזבח: **עולת העוף למעלה.** דיש לה בפרק קדשי קדשים [דף ס"ה ע"א] מדכתיב ומלק את ראשו והקטיר מה שקרבה בראשו על מזבח אף מליקה בראשו על מזבח. ומילי נמי דיש מדכתוב והקטיר ומלה דמו וכי העלה על דעתך שאחר שהקטיר הוא ממלה אלא לומר לך מה הקטרה בראשו על מזבח אף המלאה בראשו על מזבח [הגה"ה. הא דדיש הקטרת המליקה להקטרה בלי בוש הוכחה והקטרת המילוי להקטרה דיש ממתת הוכחה דוקא דקאמר וכי ס"ד לאחר שהקטיר כו' אלא לומר לך כו'. ס"ע שהוא דקרא כתיב ומלק לה לראשו והקטיר המזבחה ומלה דמו. על קיר המזבח הכי דאמר חד המזבחה

פרק א התנא מקדיש כאן במחלת המס' לפ' שיטוי דין מקום הבקרבה ענין חטאת ועולה מקום הבכל המסכת מייני המערובות קנים שמפסידין המערובתן בשביל המערובות חטאת ועולה ואם לא היה ביניהם שיטוי בהקרבתן לא הוי חיבפת לן המערובתן. ולהכי מקדיש התנא שם שיטוי דין ביניהם במקום הקרבה לומר דשביל כך מתקלקלין המערובתן ומפסידין כי אותה פרידה מהמערבו א"א לדעת מיש פרידה מהמערובות לאוי לעשותה למעה כדין חטאת ואיזה פרידה לאויה לעשותה למעלה כדין עולה. ואף ס"פ שם ביניהן כמה שיטויים כדאיתא בזבחים פ' קדשי קדשים (ס"ד ע"ב) חטאת העוף כולה היסה נעשית היה מולק את ראשו ממול עורפה ואינו מבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח שיני הדם היה ממלה על היסוד ואין למזבח אלא דמה וכולה לבהנים עולת העוף כולה נעבית. היה מולק את ראשו ממול עורפה ומבדיל ומילה את דמה על קיר המזבח נשל את הראש כו' בא לו לגוף כו' סופנו במלה ונלקו על בני ראמים כו'. אעפ"כ לא נקט התנא רק מילוק דין שיטוי מקום הבקרבה לחוד מעוס דהוא מילתא דפסיקתא אלינא דס"ע שיגרוס הפסד המערובתן בשביל שיטוי זה אבל איך שיטויים לא פסיקא מילתייהו אלינא דס"ע לגרוס בשביל הפסד המערובות דאם בשביל שיטוי שעודת נופן אמר דין החטאת לחיות מולק ואינו מבדיל ולריכה אחזה ומילוי ודין העולה לחיות מולק ומבדיל ולריכה מילוי דוקא בלא אחזה כנ"ל. הכי אי' שם בזבחים (דף ס"ה ע"ב) אומר היה ר"א בר"ש שמעתי בחטאת העוף שמבדילין ומאי לא יבדיל אין לריך להבדיל וא"כ אלינא דר"א בר"ש בס"פ היה אפשר להקריב כל המערובות ולחיות מולק ומבדיל אם כולן דכשר לדידיה בין בעולה בין בחטאת והיו יכולין לעשות ג"כ בכולן אחזה ומילוי שהרי בר"פ חטאת העוף (ס"ו ע"ב) כתבו המוס' שם להדיה בד"ה ואלא במילוי דאם עבה בעולה אחזה ואם"כ מילוי לא מיפסל בכך דדוקא אם עבה בעולה רק אחזה לבד ובחטאת רק מילוי לבד אז נפסלו וכ"ש. ואם"ב דלהתחלה לא נכון לעבות אחזה בעולה משום דבעינן לבתחלה במילוי כל דמו כמ"ש המוס' שם. אעפ"כ בהמערובות קנים כיון דלית להו תקנתא בריפייה בדיעבד דמי ואיה מהי לעשות כן אף לבתחלה בבדי לתקן המערובות אלא יפסלו ולבו לאיבוד אם לא יקריבן. וגם בשביל אותו שיטוי שהחטאת נהלכת לבהנים ועולה עולה כליל ומאלא דאם היו מקריבין המערובות בע"ו יבואו לידי פסול בשר כי יסיח דיבם כדין אחרי חטאת שנתערבו באחרי עולה דקתני בפ' כל הזבחים שנתערבו (דף ס"ז ע"א) רא"ל יכן למעלה כולה

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

המזבח למליקה והקטרה ולכהי דרש שפיר למקום המזבח שהם בשביל בני שם הוכחה. וכן בחיטי שוב מצאתי כן להדיא בפ"ב דקדמתי שם ז"ל ומלק את ראשו והקטיר המזבח. המזבח לאומר לעניין הקטרה ולעניין מליקה מה הקטרה למעלן אף מליקה למעלן פ"כ. אבל מיעוי דכתיב ביה מקום לעצמו מל קיר המזבח לפני ארון הוכחה שהוקש להקטרה. אבל קשה מאי הוקשה לחז"ל וכי ס"ד לאחר שהקטיר הוא ימלק כו' והלא כיון דהוכרח הכתוב למכתב מליקה והקטרה בימד לקנות לסם מקום אחד בראש המזבח ומיעוי בפ"ע לקנות לה מקום בפ"ע על קיר המזבח ח"כ בשביל זה לאוד הוכרח הכתוב לשמות הכלל. וי"ל דאם בשביל קניות המקום לאוד לא שמר הכתוב הכלל. ה"ל למכתב הכי ועל קיר המזבח ימלה אם דמו דהיינו להקדים קניות מקום למיעוי דמאחר דשיעוי הכלל הוי הכיקר בשביל קניות המקום ס"ל להקדימו. ותלכתיב ומלה דמו על קיר המזבח שהקדים דין המיעוי לקניות מקום מעמד שבלאו קניות המקום בא הכתוב לומר שהמלק עיקר דין המיעוי ולכהי הוקשה להם שפיר וכי ס"ד לאחר שהקטיר הוא ימלה אלא בפ"כ ה"ש דכתב קרא הכי בשביל שהקדים מיעוי להקטרה ולומר לך מה הקטרה כו', ע"כ]. ופליגי התם תנאי איכא מ"ד דהוקש בקרן בעצמה אבל מקום הקטרה. דעל המזבח שהוא מקום הקטרה אי אפשר לומר דהא כתיב ומלה דמו על קיר המזבח הלכך בעינן קיר הסמוך למקום הקטרה והיינו הקרן. ואיכא לת"ד אם עשה לאחר מרגליו אפי' אחר אחת כשרה כי על הסובב הוא עומד ומדיין יש לאחר מרגליו אחר אחת עד אפי המזבח. וסבר אפי תנא שעשה מערבה על גב סובב ומקרי שפיר מקום הקטרה: **ועולת בהמה למטה**. דכתיב אל יסוד מזבח העולה אלמא דדם עולה למטה בתקום שיש יסוד [**הגה"ה**. כן איתא בזבחים [דף נ"ח ע"א] ובראה דדעת הרא"ש דלא כפירש"י שם דמק"ו יליפינן לה וקרא כדי נסבא ולדרשא אחריתא אוקימנא אלא דעת הרא"ש כפירש הסוס' שם [דף כ"ח ע"ב] בד"ה מן לה יסוד למזבח על עולה שפיכתו שם דמיקר קרא אחת לתחלת תמצאתיה על עולה שיהא נגד היסוד וס"ל שהאריכו בזה. ע"כ]: ואחרינן נמי בפ"ק דזבחים [דף י' ע"ב] הכהן המתנה אותה אותה דמה למעלה ואין אחרת דמה למעלה. [**הגה"ה**. באמת שם בגמרא לא הביא הכתב דאותה רק למעט אשם ומשמע שם להדיא דעולה ידמינן דמה למעה בלאו הכתב דאותה. אלא דכונת הרא"ש דלפי מאי דמשיק שם דהכתב דאותה למעט אשם ממילא נמתעט נמי עולה מדרשא דאותה דאין דם האחרת למעלה בין אשם בין עולה. והבמה ימה דלא קביא תרי קראי בעולה למה לי. משום דקרא דאותה מיעוטא בחמת בכדי למעט נמי אשם. ובקרא דאותה לא שני משום דאף דהוי ידמינן ממיעוט דאותה דדם עולה למעה אבמי מיעמיך קרא דבל יסוד מזבח העולה דעולה מעוטא יסוד ולאפוקי קרן מזבחות דחומות שלא היה לה יסוד וכדאיתא בזבחים ל"ג ע"ב. פ"כ]: **ואם שינה בזה ובזה פסול**. בחטאת העוף קאי אהזאה דוקא דבמליקה אתמרינן בפ' קדשי קדשים [דף ס"ג ע"ב] מליקה בכ"מ במזבח כשרה. וכן בחיטי קאתמרינן הכא חיטי דמה בכל מקום כשרה שאם הזה ולא מילה כשרה [**הגה"ה**. ומיהו איכא ת"ד בפ"ב דמעילה [דף ח' ע"ב] ובפ' איזהו מקומן [דף נ"ב ע"א] דחיטי העוף שוב מעכב. ע"כ], ובעולת העוף בחליקה וחיטי אין בה הזאה. והא דשיעי מקום דמים פוסל דיש לה בפ"כ [פ' ט' פ' י"ב] מהאי קרא ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא יכלה אין לי כולא יכלה אלא שנאמר חוץ לזמנו וחוץ לתקומו תנין שנאמר בלילה עד והיתרין לעולה שנאמר לאמר והיתרין לאמר לעולה ס"ל לא יתבר לו [**הגה"ה**. ופי' שם בקרבן אהרן דמדכתיב לא יכלה ולא יתבשר דאל מניעיה יסר לרבות כל אלו. ע"כ]: **כך הוא החובה**. פי' שיהא זב וזבה וטיר שמא אחד לא ואחד עשיר ויולדת ומומאת מקדש וקדשיו ומומאת הקול וביטוי שפתים בדלות: [**הגה"ה**. ובמהרש"ל מוסיף נמי יש בדלות שני מוריס לו שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה. והא דהכא"ש הנמיטו אפשר דלא נקט רק אותן שמוכחת אינן כ"א קינין לבד לאפוקי מעולת לניר נמי בכם לשם לבד הקן. ואמ"ב דנזיר שמא נמי מביא בכם לשם עכ"פ אינו מעכב כדאיתא בפ"ב דזיר [י"ח ע"ב] דבכנן ס"ל הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה וכן ס"ל לחכא דאמרי' בריש פ' ח' דנזיר ע"ש בפי' הבכמעולת. אבל המפרש המעיר באמת נס מזיר שמא והיינו בע"כ מעשה דמביא נמי בכם כ"ל. ומוד י"ל מעשה אחר לדעת הרא"ש דהשמיע מהכם מעורב והוא ע"פ מאי דאיתא בפ"ב דכריתות משנה ג' אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה ט' ומעורב שמתנגב נגעים הרבה. ופי' הבכמעורב כגון שמתנגב ומתרפא מתנגב ומתרפא פעמים הרבה. וכ' המי"ש שם ואיכא למידק אי הכי נמי בשיטה לאוי להביא קרבנותיו אי מתחייב קרבן על כל נגע ונגע כמו בנזיר ופ"ש דפעים לה המי"ש מדעת הרמב"ם דמשום דין מעורב לנזיר בדין זה. ואל"כ י"ל דלהרא"ש לא פסיקא ליה בדין זה וסובר כספקו של המי"ש דאפשר דמעורב לעולם איט מביא על נגעים הרבה רק קרבן אחד לבד. וכיון דבעולי פרקין איירי נמי בשיה לאחת. מובה מרובה והרבה קינין משם אחד. א"כ בחובה של מעורב לא היה שייך זה שהרי לא יביא לעולם על נגעים הרבה רק קן אחת. ע"כ לא נקט הרא"ש כ"ל אותן חובות דמלי איירי בהו בעולי פרקין לאפוקי מעורב לא פסיקא ליה דמלי איירי ביה בעולי פרקין. ע"כ] עולן מביאין ב' תורין או ב' בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת והן מתפרשות בלקיחת בעלים זה לעולה וזה לחטאת. ואם אבה הכהן לאותה שקראה חטאת עבה עולה והעולה עשאה חטאת פעולה ולרים לה מקבא בחמ' יומא [פ' מרבה בקלפי דף מ"ח ע"ב] דכתיב בני יונלת ולקחה אחד עולה אחד לחטאת ואם לא קבעו לשם הבעלים שם בשעת לקיחה אפי' קבע לשם שם אח"כ לא הוי קינים דאין מתפרשין אלא בשעתיים כהן דכתיב בני זב ובעה אותה הכהן אחד שלאת ואחד עולה: **בנדרים ונדבות בולן עולות**. אם אמר הרי עלי קן מביא ב' תורים או ב' בני יונה ומתיהן עולות. ואם כתבנו פרידה אחת מביא אחת. דלרבי' פרק קדשי קדשים [דף ס"ה ע"ב] והקיינו אפילו פרידה אחת יביא. ואם התבנו עוף לחודה ובלמים לא התבנו בדרך המתנדבים ולא אמר כלום כ"ם לחטאת דאין חטאת בלא נדבה: **איזהו נדר האומר הרי עלי**. פי' הרי עלי נקרא נדר דכ'ונדריה עליה וכתיב לאקר אוסר על נפשו: **נדבה האומר הרי זו**. דכתיב בתרומת המשכן אשר ידבנו לבו ותביא את התרומה. וכתיב [כל נדיב לב] **הביאו חת ומה אלמא נדבה בלשון זה שלא היה ממוסר הפרשה: שהנדרים חייבין באחריותן**. מפרש עשאה בתנילה [דף ח' ע"ב] תמיא ר' שמעון אומר ומלה לו לכפר עליו את שעליו מיב בחמריתו דלא מיפקר עד שיכפר. ומאי משמע לשון עלי

ובוחה אני את בשר החטאת מלמעלה כאלו כן פליס וחכ"א משונר טולמן ויצאו לבית הסריפה. הכה בשביל זה לא היו משמין לאסור להקריב המעורבות לר"א דס"ל בפרקים (כ"ז ע"ב) ובזבחים (ק"ד ע"א) דס אע"פ שאין בשר. שהרי קתני שם בזבחים (דף ע"ה ע"ב) אשם שנתערב בשלמים ר"ש אומר שיהם ישחטו בצפון ויאכלו כאמור שבהן אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול פי' שמתעע את אכילת שלמים בין באוכליהן בין בזמן אכילתן ומביאן לידי טומר, ומפרש שם בגמ' דטעמייהו דהכנן משום דאיש לה מקנאה בבעייה. משמע דאם לא היה לשם מקנאה בבעייה היו מודים חכמים לר"ש דמקריבין המעורבות ולא היו מייעין אם יבואו לבית הפסול מאחר דאם לא יקריבן בפ"ב יבואו אני לידי פסול. וא"כ הכא במעורבות עופות דבאמת ליה לה מקנאה בבעייה וכמו שיתבאר לפניו אי"ה במשנה ג' ומאלה דאם לא יקריבן בע"כ יאמרו ויבואו לידי פסול נראה דלכ"ע היה מומר יומר לסקריבן אליבא דר"א אבל הוי מייעין לפסול בשר דאיש מעכב הכפרה. אבל בשביל דין שיעוי מקום דנקע אחנא שפיר הוי מילתא דפסיקא דא"א להקריב המעורבות בשביל זה אליבא דכ"ע. שהרי לאמה א"א לעשותן בשביל הטולה ולאמלה א"א לעשותן בשביל המאחת דהא אתני אשם שיהא בזה ובזה פסול. ואין לומר דהא בפ"ב דזבחים אהא דקתני אם הייתין לאמה לאמלה ואם הייתין לאמלה לאמה פסול איתא הכם בגמרא (דף כ"ו ע"ב) אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים מתכפרו דאמר קרא ואני אתיא לכם על המזבח לכפר כיון שבעים דם לאמבת מתכפרו הבעלים. וא"כ לדידיה ס"ל דקתני פסול בשיעוי מקום מעלה ואמה ר"ל פסול בשר אבל בעלים מתכפרו וכן כתבו התוס' לדעת ברש פרק חטאת העוף דלשמואל שנכנו אם עשאה לחטאת העוף לאמלה והשבודה עשה כמקבה פסולה לאכילה אבל בעלים מתכפרו. וכיון דכתבנו כאן לענין מעורבות חטאת ועולה דבלאו שיעוי מקום לא היו מומרין לפסול בשר והיו מקריבין שפיר המעורבות שיתכפרו הבעלים. א"כ הכתא נמי דאמרינן הכא דיש שיעוי מקום שבשיעוי מקום דין שיעוי מקום המזבח אכתי לשמואל הנזכר היה ראוי להקריב כל המעורבות ולעשות המילוי של כולן או לאמלה או לאמה כיון דלענין כפרת בעלים אין שיעוי מקום פוסל לדידיה בדיעבד כל"ל. אבל באמת ז"ל דהכי בפרק כל הזבחים שנתערבו (דף ע"ה ע"ב) קתני שם להדיא הייתין לאמה שנתערבו בייתין לאמלה ר"ש (לומר) יתן לאמלה ויזאה אני את המתחומים מלמעלן כאלו הן מיס ויחזר ויתן לאמה ואכ"א יפסל לאמה. הרי דלהכמים דלא ס"ל דוחין כאלו הן מיס ס"ל דיפסל לאמה ולא אמרינן דיתן לאמלה ויוסיל בדיעבד עכ"פ אף להייתין לאמה לענין כפרת בעלים לשמואל הנזכר וגם ר"ש אי לאו דס"ל דוחין משמע דהיה מודה לחכמים דיפסל לאמה. הרי דאף בדיעבד אין לשנות המתחומים ליתנם לאמלה לשם עבודת המתחומים והיינו משום לבני המתחומים הוי לאמלה עבודה שלא כתקנה ואין מתירין אף בדיעבד לעבות בידים עבודה שלא כתקנה ודוקא לשם מים מתיר ר"ש בדיעבד דכשנותן לשם מים לא חשיב כבודה שלא כתקנה דלא הוי עבודה כלל. ולהכי ס"ל אילו לא היה שיעוי מקום עבודה בין חטאת לעולה שפיר היה אפשר להקריב המעורבות ולעשות בכלן הזאה ומילוי ואותה שהיא שולה היו דוחין להזאה כאלו היא מים וכדס"ל לר"א כה"ג נמי בהמעורבות כוס בכוסות של הייתין לאמה בייתין לאמלה דשתיין מכל כוס לאמלה ולאמה ודוחין את המתחומים לאמלה כאלו הן מים. דהכא לא שייך לעשות כן משום דחוזין וב"י דמן חטאת מזאיר ואחר שיעשה כהן מילוי פעם אחד שוב לא יעלה כהן דם לעשות מילוי פעם שנית. ואין לומר דבחטאת יעשה בכולן רק מילוי פעם אחד לאמה בכדי להכשיר החטאת עכ"פ אז לאמלה לחודיה להכשיר עכ"פ השולה והיו דוחין אליבא דר"א המילוי שלאמה לבני השולה אז המילוי שלאמלה לבני החטאת כאלו היא מים ולא הוי עביד לגבייהו עבודה בשלא כתקנה כל"ל רק שהיו נפסלין חטאת שלא יעלה כהן דם לעשות מלוי פעם שנית ואכ"פ חדא מגייהו מיהת אפשר להכשיר שפיר אליבא דר"א אז החטאת אז השולה. ז"ל דהא בפ"ב כל הזבחים שנתערבו (פ"ח ע"ב) קתני שם הייתין בפנים שנתערבו בייתין בחוץ ישפכו לאמה וקאמר שם בגמ' דר"א נמי לא פליג בהא משום דסיכי ליעבד ביומא בחוץ והכל ביומא לפנים בשם שמלוה להקדיש עליוניים לתחתונים כך מלוה להקדיש פנים לחוץ וביומא לפנים ובכל ביומא לחוץ כיון דאיכא חטאת ואשם דכי נכנס דמן פסולין לא פסיקא ליה ופיכא"ו שם וא"ת ליפסליהו לחיטוים להכשיר פנימיים לשיפסליהו בידים לא קאמר ר"א ומוסב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מחיליהן וישפכם לאמה ע"כ. וא"כ ס"ל לחיפסל לאחת מהן בידים לחטאת כל הדם לשם מים בלא הקרבה כלל לא קאמר ר"א ומוסב להמתין עד שיעמוד כולן מאליהן. ואין לומר דהא איכא מ"ד בפרק איזהו מקומן (דף ל"ב) ובמעילה (דף ח') דחיטי חטאת העוף אינו מעכב וא"כ לדידיה אכתי אפשר להקריב כל המעורבות ולעשות בכולן הזאה לאמה בשביל קפץ חטאת ומילוי לאמלה בשביל קפץ שולה ואף הכהנים שלאמלה לא יהיה מכבי לאמלה מ"מ הרי אף לא אם עשה מילוי כלל בחטאת אינו מעכב לאותו מ"ד וא"כ שפיר היה אפשר לומר אליבא דר"א דוחין המילוי שלאמלה לבני החטאת והזאה שלאמלה לבני השולה כאלו הן מים ולא הוי עביד בהו עבודה שלא כתקנה כל"ל. ז"ל דהא כתבו הסוס' בפרק כל הזבחים שנתערבו (דף ע"ה ע"א) בד"ה והא נמי המיכה וז"ל שם בת"ד וא"ת נהי דהמיכה לא מעכבא מ"מ עכל ומאי דאין יכולין לסמוך מיהת כל מילוי דאוי לבילה בילה מעבבת בו זכן בהא דשקלים ודכריתות ודמיר דכל הני נמי דאין יכולין לסמוך מעשה קפץ חשיב שפיר אין לחוייש לבילה כדאשכחן בפרק המוכר את הספינה (דף פ"ח) בני ביכורים וי"ל דכפקא לן מהא כו' וע"ש. וא"כ ס"ל אף לא"מ"ד דמילוי חטאת הטוף אינו מעכב בעינן עכ"פ שחטאת דאוייב למילוי וכאן שאינו דאוייב לחטאת למילוי לחטאת מעכב שפיר אליבא דכ"ב. ואף דבפסול בשר דאינו מעכב הכפרה לא הוי איכפת לן אם לא היה לאוי מתחלה מהמת קפץ שולה קפץ חטאת וכמו שכתבנו כל"ל. שאני המיכה ושייריים שהרי בפ' ב"ש (דף ל"ע ע"ב) בני פר העלם דבר של ציבור קאמר וכפר אע"פ שלא קמך ונעלמה אע"פ שלא

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

שמייב עצמו באחריותו. אמר רב יצחק בר אבדימי כיון דאתר עני כמאן דעסיק אכפיה דמי ושוויים אכפייה מובה. הקשה ה"ר יפקב מאולזיינו"ם ז"ל ולמני נמי שהגדלים אינן בגין אלא מן המולין ובדבה בלה אף מן המעשר כדאמרן בפרק הסודה (פ"ב) האומר הרי עלי עלמים כוחל והן מובה לא יביא אלא מן המולין ובדבה בלה מן המעשר כמו שאפרש לקמן. וליבא למימר תני ושייר דהא אמרינן בפ' מרובה מי קמני אין בין מרובה קמני תנא ושייר משמע דאי אוס תני אין בין לא שייך למימר תני ושייר [הגהה"ה. לכאורה קשה אלא בלא"ה לא שייך לומר דמני ושייר הך דבאין מן המעשר כמו לעוד דיקשה אמי שייר דהאי שייר וכן ראיתי טוב שהרגים מהר"ם מולבלין בזה ברים פרק מרובה על הסוס' שם. וי"ל ליעב מכוס דמלינו פלוגתא דר' מאיר ור' יהודה בפ"ק דנדרים [דף ע' י'] אם יש חילוק בין נדר לנדבה לענין איסורא לכתחלה דלגינא קמא שם לר"מ ולגינא בתרא שם לר"י אסור לנדור לכתחלה ולנדב שני. וא"כ אם היה שייך גבי לגינא דאין בין לומר דמני ושייר שפיר היה אפשר לומר דשייר ב' דברים אלו הך דבאין מן המעשר והך דאיסורא לכתחלה וכמאן דאוסר לנדור לכתחלה. ע"כ]. ואין לומר משום דלא פסיקא ליה משום דפסחים דבר שבמובה באין מן המעשר כדתנן בפ' המודה הרי עלי מודה מן המעשר ולמתה מן המולין יביא. דהא נדרים נמי אסכמן דאינו מייב באחריותן דלתמיהן בפרק בתרא דתמורות [דף ק"ע ע"א] הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו יקריבנה במקדש ואם הקריבנה בבית חוניו יצא. ופריך עליה יצא מקבל קבלה. ומשני כיון דאמר על מנת שאקריבנה בבית חוניו נעשה כאומר הרי עלי עולה ע"מ שלא אתחייב באחריותה. ואפ"ה הרי להא אע"ג דלא פסיקא ליה. [הגבה"ה. אמר המגיה גולי דברי הרמ"אונים בזה הייתי אומר דלא דמי כלל דבשלמא אחיוק לענין חיוב אחריות פסיקא ליה שפיר בין אם נדר לאמם נדבה בשלא פירש עכ"פ אוס תנאי בשביסס דחייב באחריות של אם נדרים ואין חייב באחריות אם נדבות אבל לענין הך דבאין מן המעשר נדבה היינו כשבשמה שלקוחה ממעות מעשר הרי עומדת לפניו ואומר הרי זו לעולה או שלמים, א"כ כשאומר הרי זו אין לך מפרש גדול מזה שהרי הבהמה ברר היא של מעשר והוא אומר בפירוש שזו מהיה לעולה או שלמים. ובכה"ג שמפרש גם נדרים באין מן המעשר שהרי יכול לפרש הרי עלי עולה מן המעשר. ודין הנדר דבא מן המולין כשנדר אאם בכה"ג לא משכחת לה בנדבה כלל כיון דנדבה היינו שאומר הרי זו של הבהמה שלפניו הרי הוא לעולה כמפרש אמתא איך שהיא שבהמה אם היא של מולין כמפרש אבל מולין ואם היא מעשר כמפרש אבל מעשר. ע"כ]. ומיהו הר"ר אלחנן דלא מצי לאמצי הכא ובנדבות בלות מן המעשר דהא בקיון אחיי הכא דאיכן באות אלא עולות ואין מביאין עולות מדמי מעשר דדרשינן בספרי על קרא ומתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן יכול יקח בהמה לתשתה בזו הרי אתה דן נאמר גבי מעשר ומתת ונאמר להלן ונתת שלמים ומתת מה שמתה האמורה להלן שלמים אף שמתה האמורה כאן שלמים אי מה להלן עולות ושלמים אף כאן עולות ושלמים תלמוד לומר ואכלת שם ושמחת אכילה שיש בה שמחה יצאו בשם אכילה. ולא אקשה לך מתניתין דפרק קמא דמגילה דאיירי בכל הקרבנות דמתניתין דהכא שיקר

והשם אגב גרגא דאין בין תניא ולא תנא אלא ליענא דמתניתין דהכא:

מעשה

הנדרים שנאמרו שלא לשמן ר' שמעון דשלא לשמן הא שמעת אלו נמי לבעלים לשם חובה משום דנדרים שם דאמרו בית דין לא ליתא לשמו דילמא אמי לאיתיר שלא לשמו וא"כ כ"ש בשאלן כולן לנעלה או כולן לנעלה לא לאוקמה ליה לן לאיתר דמיפקלו משום שלא לשמן כו'. אבל באמת ז"ל דאיתר דאמרינן דנדרים בשם לשמן שומדין חוקא כשנעשה הבודה אבל כשנעשה הבודה כולו אחי ודאי לא אמרינן דמשמתא לשמן שומדין דכיון דאיכא בשם כבר יצאו משם נדרים ואינן שומדין שוב לשמן ושפיר מיפקלו הכא בעשה חטאת לנעלה ושולה לנעלה עשום שלא לשמן אפילו בשאלן שם כל זמן שלא נעשו לשמן בפירוש: עוד י"ל מעם הדבר דלא אם הנא לאיתקא הכא כל אינן שיוויים שבין חטאת לעולה משום דמפורשין הן בתורה ואיל קרי בי רב הוא דבחטאת אשם כתיב לחיה ולא יבדיל ובעולת העוף כתיב שתמה ומלק את ראשו ולמדנו דמבדיל וע"ש בפרק קדשי קדשים בברעמורא ובראמ"ש וכן הזאה כתיב לחיה בחטאת העוף ומילוי כתיב לחיה בעולת העוף וכן הא דחטאת לחלא בעולה שולה כלל מפורש לחיה בתורה. אבל שיוי מקום לחטאת העוף לנעלה ועולת העוף לנעלה זה לא כתיב לחיה בתורה אלא מדרשא אתיא דלאיתא שם בפ' קדשי קדשים בגמרא וכמפורש בשיח השדה שלבן הולכן הנא לאתייה. והא דנקט הנא נמי הכא שיוי דין מקום שבקרבנה שבין חטאת ועולת בהמה אע"ג דבכל המסכת לא איירי רק בחטאות-קנים. ל"ל דאגב גרגא נקטה לאשמועינן דמשם איפכא שיוכא מחטאת ועולת העוף. גם י"ל דבמשין חטאת לאשמועינן זה כלפי הא דקתני כמה פעמים דעשה כולן לנעלה או כולן לנעלה עשות לעצות כולן לנעלה יכול לחיות שבר דכולן קני נדבה הן דכולן עולות אבל לעצות לעצות כולן לנעלה בחלי עשה ולא לא תלינו מקנים חטאת בלא עולות. ולהכי אשמעינן כאן דחטאת ועולת בהמה חטאת איפכא שיוכא דבשאלת שפיר מלינו לומר דמעי בהכי דהיינו שאומו בהמה לנעלה ועולת בהמה והוא היה יודע שחטאת בהמה לנעלה שעושין מקני חובה אחד לנעלה ואחד לנעלה ואיה קבור שאומו שלנעלה הוא העולה ואומו שלנעלה הוא החטאת כמו בחטאת ועולת בהמה והוא היה יודע ג"כ דקני נדבה כולן עולות ולהכי כאמר היה קבור דכולן קני נדבה הן שעשאן כולן לנעלה לפי עשותו שהיה קבור דכן הוא דין שבעיית עולת עוף לעשותו לנעלה נמי דבדר קאים כך הוא החובה אחד חטאת ואחד עולה ובנו"כ כולן עולות משום דבתמורות קני חובה אלא מ' חטאת ומ' עולה וקן נדרה שתיהן עולות להכי קתני שם דהכהן היה לריך לעצות שני פרידות לשמן ואחת לשמן והוא לא עשה כן כו'. והקדיש הנא נמי דנדרים מייב באחריותן משום לוקח הלכה האחרונה הל"ל דקתני שם דלריכה להבלים כנגד מה שנשאל מקן נדרה ג"כ. והא דנדבות אין מייב באחריותן טולנך הנא נמי להקדיש משום לוקח תנא ג' דפרקין דקתני שם בין שאינה מרובה ונדבה מועמת כו' דהכיר נדבה דוקא מעשה זה שאין בה חיוב אחריות וכמו שיתבאר לשם אי"ה בחוב מעם ודעת. ואמר שהקדיש הנא כל זה אשמעינן כאן בפרקין ג' מנייני תמורות ודאי דהיינו דין תמורות חטאת עם עולה יחד ודין תמורות חטאת ועולה בחובה ודין תמורות חובה בחובה. ובפרק ג' אשמעינן ב' מנייני תמורות כלה בתמורות דפסק שדיכם לאסור כדין התמורות ודאי וכל מנייני תמורות אלו שבפרקין ובפ"ב מיירי בכהן נאגן אוץ בעשות אלו לכתחלה. ובפ"ג מפרש שוב דין כהן שאינו נאגן דאלו מנייני תמורות ודאי וסמך הזאכרים בפרקין ובפ"ב וכמו שיתבאר לפניו אי"ה בכל בחר היטב. זהו כוונת הנא בחטאת בעולת עוף דכל. ונקט הנא כאן בפרקין ג' מנייני תמורות הכ"ל בסדר נאות דתחלה נקט דין תמורות של חטאת ועולה יחד אפשי שדין זה הוא עיקר ושורש כל הדינין וחתנו נתבארו דין תמורות חטאת ועולה בחובה ודין תמורות חובה בחובה כי אם שנשאל אתמורותן הוי בכל מעשה תמורות חטאת ועולה. וכיון דאיירי בחטאת ועולה נקט שוב אח"כ עיקר ג"כ תמורות של חטאת ועולה שנתחברו בחובה. ואח"כ נקט שוב תמורות חובה בחובה. מצא"כ נקט שוב ובפ"ב ובפ"ג הוא הנא הקדר מעשה שיתבאר לשם בחקותן אי"ה. זהו מה שלינו לבאר פתיחה זו ומעתה נבא לבאר בהמה": **חטאת העוף**. פתח בחטאת תחלה משום דדם חטאת קודם לעולה וכן כתבו הסוס' בזבחים פרק קדשי קדשים [דף ס"ד ע"ב] אהא דמפרש שם תחלה חטאת העוף כולד נעשית ואח"כ מפרש עולת העוף וכ"ל הע"ג דבתורה נתפרש תחלה בפ' ויקרא דיני עשיית עולת העוף ואח"כ נתפרש דיני עשיית חטאת העוף אעפ"כ מפרש הנא תחלה דיני עשיית חטאת מעשה שבתורה. והתורה שפתחה תחלה בעולה בפ' ויקרא משום דאיירי שם בקרבנות נדבה דכן שכיחין שפי דמתנדבין מרובין מתביאי חובה כמ"ש הרא"ש בזבחים ואחטאת אינה באה נדבה. והא דפתח הנא כאן בחטאת העוף קודם לחטאת בהמה אף דמיון זבח קודם לחטאת בפ' כל הסדיר. היינו משום דבכל המסכת מייר רק בתמורות חטאת ומ"ה הקדים הנא דיניהו תחלה ולא מפרש דיניהו דחטאת ועולת בהמה רק אגב גרגא לאשמעינן דחטאת ועולת העוף וכמ"ש בפתיחת דבריו: **נעשית למטן**. ופשוט זו שהשתקפו בפנים למטן למטן לנמטן בנון לנכוף כך היא הנוסחא בחטאת שבגמרות וכן הסתיק הרשב"ץ. וכ"ל דדיקדוק לשון זה ה"פ חטאת העוף נעשית לנמטן כלומר לנמטן המיוחד לכן ולאו בכל מקום לנמטה היא נעשית כי עיקר מקומה שמיעשה בקרן דרומית מערבית כדאיתא בפרק קדשי קדשים [דף מ"ג] דר"ח בר"ש סובר דהיא בעלמה היה נעשית אלא על גופה של קרן פי' בחטה על חטה כדום לחטה הנמצא בראש המזבח בכל זויות וזויות בכל מקום שבה קרוי גופה של קרן. ורבי סובר דדמים שבליומים ניתנין ממוע הסיקרא ולמעלה. ופליגי שם אמוראי אליבא דרבי דחד אמר מחטאת ויורד כנגד חודה של קרן, וחד אמר מזמן אמה אילך ואמה אילך: **עולת העוף נעשית למעלן**. כלומר לנמטן המיוחד להו כי מקום עשייתה בקרן

דרומית

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

ומחמת מזכחת כדאיתא בפרק קדשי קדשים [דף ס"ד ע"ב]: **ועולת בהמה למטן**. כלומר למטן המיוחד לכן כי דמה עטון שמי מתנות שכן מרכב וכנגד היסוד דוקא דהיינו נקרן מזרחית לפונים ומנגדה במלכסון נקרן מערבית דרומית כדאיתא בפ' איזהו מקומן [דף כ"ג ע"ב] ובפרק ד' דתמיד. וכתב המפרש וקימיך ע' ע' מ' פולה עוף לתעלה חטאת לתעה ובבהמה חיפכא ע"כ. וכ' המ"מ דהמפרש יהיב סימנא על חטאת ועולה עוף כלומר בעולה יש ע"ן וכן בלתעלה ובחטאת יש מי"ת וכן בלתעה וממילא ידעינן לבהמות דהא חיפכא מיכוו גופא אינו מקומן לדעת מי קאי לעוף או לבהמה. אבל בראה דכותא המפרש בסימן ע' ע' לומר דכל העיינין הם יחד וכ"ל גם הפי"ן שבתיבת עוף וזהו שכתב עולת עוף לתעלה כלומר דבכל ג' תיבות האלו יש לות פי"ן. וסימן מ' ע' כ"ל דבמקום שהעיינין הם יחד גם הפי"ן הם יחד דהיינו חטאת לתעה וממילא ידעינן לבהמות דהא חיפכא מיכוו: **ואם שונה בזה ובזה פסול**. הרא"ש פי' דבחטאת העוף קאי אהזאה דוקא ולא אמליקה ולא אמיצוי. ולי נראה דהכי דלא קאי אמליקה משום דמליקתה כשרה בכ"מ אפילו לכתחלה כדקאמר שם להדיא בגמרא בפרק קדשי קדשים בכ"מ היתה כשרה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה. אבל בע"פ אמיצוי קאי שפיר לכ"ע שהרי קאמר שם הכי תילה דמה בכ"מ במזבח כשרה אשם הזה ולא מילה כשרה ופירש"י דמיצוי בחטאת לאו עבודה היא ליפסל בציבור אפילו עבר המיצוי לגמרי שהזה ולא מילה כשרה ע"כ. משמע דבע"פ הוי כאילו לא מילה כלל רק לעפ"כ כשרה משום דמיצוי אינו מעכב. וכן כתבו התוס' במנחות [דף ג' ע"א] בד"ה מילה דמה בכ"מ במזבח כשרה וז"ל אע"ג דכתיב בה יקוד כדכתיב ומלה אל יקוד המזבח אלמרינן בפ' חטאת העוף דמיצוי לא מעכב אפי' לא מילה כלל. ואפ"ז שפיר קאי הכא אמיצוי מתי לומר דאם ביקה פסול המיצוי והוי כאילו לא מילה כלל ואע"ג דת"ת הקרבן כשר בדיעבד אעפ"כ ע"מ מובא בפסול זה שהרי כתבו בפתיחת דבריהו דבעינן עכ"פ שתהא ראויה למיצוי אבל אם אינו ראוי למיצוי למעה מחמת הערובות שולה מעכב שפיר אליבא דכ"ע ולהכי אין מקבל להערובות חטאת ועולה אבל אם שמוי מקום לא היה פוסל המיצוי בחטאת העוף שפיר היה אפשר להקריב הערובות של חטאת ועולה ולעשות בכולן הזאה למעה בשביל שפך חטאת ומיצוי למעלה בשביל שפך עולה והיה כשר מתי למיצוי חטאת רק הזאה שלמעה לגבי העולה היו כולין לוחה כאלו היה מיס אליבא דר"ח וכמ"ש שם בפתיחת דבריהו. גם יש ל"מ עוד בהא דהמיצוי פסול בשינוי מקום דהשתא אם לפעמים יהיה מאתר עוד דם אחר אותו מיצוי לריך לחזור ולמלות בוב במקומו הראוי אבל אם היה המיצוי כשר אלא במקומו יכול להיות אלא היה לריך לחזור ולמלות במקומו דהא כתבו התוס' בפ' קדשי קדשים [דף ס"ה ע"א] בד"ה דמו כולו נראה דבחטאת לא בעי דמו כולו כו'. והא דשיה המנה לשונו דתחלה נקע חטאת העוף בעזים עולת העוף בעשים בלשון נקבה ושיים ואם שיה בזה ובזה פסול בלשון זכר ויה לאו לכאורה שיים ג"כ בלשון נקבה ואם שיה בזו ובזו פסולה. נראה דה"ל דולאי שם חטאת מכוסה בלשון נקבה כמ"ש התו"ש בפ"ב דמנחות מעה ב' וכן שם עולה מכוסה בלשון נקבה כמ"ש התו"ש בפ"ג מ"ב דעולה מעלה לשון נקבה כד"ל והפשיע את העולה ואתה אותה לעתתיה ומה שנאמר עולה הוא. מוסב על הקרבן. וא"כ ה"ל זה שאמר ואם שיה בזה ובזה פסול בלשון זכר ל"ל דמוסב על הקרבן. ודיקדק המנה למינקט הכי לחומרת דלא קאי כ"א אמיצוי מעשה דמים דהיינו אהזאה ואמיצוי דחטאת ועולת העוף ולא אמליקה. שהרי שיקר קרבן הוא הדם וכמו שפירש"י בפ' אחרי מות על פסוק כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא. וא"כ כשאמר ואם שיה בזה ובזה דמוסב על הקרבן והדם נשתוון לומר דשיה בחטאת דמים דוקא וה"ק ואם שיה בקרבן זה של חטאת ובקרבן זה של עולה פסול הקרבן דהיינו מעשה הדם שעשה בשינוי הוא פסול. ולאפוקי אי הוי אמר בזו ובזו הוי קאי אדם חטאת ועולה היה נכלל גם בעבודת המליקה וכמחת מליקה בחטאת בכל מקום בתוכה כשרה וכמ"ש בסמוך. והא דקתני תחלה בעצים למעה דנכלל גם מעשה המליקה בעצים מעה היינו משום דמן הסתם היו מוצין גם המליקה במקום הזאתה. וכה"ג קתני בפרק קדשי קדשים חטאת העוף היתה נעשית על קרן דרומית מערבית בכ"מ היתה כשרה אלא זה היה מקומה ומפרש שם בגמרא בכ"מ היתה כשרה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה. ונראה דהכונה שם נמי כך הוא דאף דבכ"מ היתה כשרה למליקתה אלא כיון דזה היה מקומה להזאתה ע"כ היתה מליקתה במקום הזאתה. וכן כתבו התוס' במנחות [דף ב' ע"ב] בד"ה עולת העוף שמלקה לתעלה דאף פ"ג דלתעלה כשרה נמי בחטאת מ"מ אין דרך לעשות לתעלה אלא יפול הדם לתוך קודש שיבא לתעה לתעה לתוה. ועוד אפשר לפרש שיה בשינוי לשון הגמרא הכ"ל והיינו לדעת שמואל שזכרנו בפתיחת דבריהו דקאמר אחת דקתני בפ"ב דזבחים את היתנין לתעה לתעלה ואת הניתנין לתעלה לתעה פסול דהיינו פסול בשר אבל בעלים נתכפרו ולדיליה ה"ל דקתני פסול בשינוי מקום תעלה ותעה ע"ל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו וכמ"ש כנ"ל. ולפ"ז י"ל דלשון זכר דנקט הגמרא קאי אדם שעוף שהזכיר תחלה חטאת העוף עולת העוף דשם עוף הוא בלשון זכר וכמו שהכתוב אי"ה בסמוך וס"ק ואם שיה בעוף זה של חטאת לעשות לתעלה ובעוף זה של עולה לעשותו לתעה פסול העוף כלומר דשם חטאת ושם עולה לא נפסל כי הבעלים נתכפרו ואין השינוי פוסל אלא בעוף העוף דהיינו פסול בשר: **שדר קנים**. שיקר שם קן עופל על מדור הטיפות והוא מפורסם בלשון הכתוב ובלבון הי"ל אלא מטוס דדרך לעשות קן לכל עוז וזוג כדפירש"י בפ"ק דבילה [דף מ' ע"א] על כן נקראו הקרבנות של חובה ונדבה הבאין עוז זוג ב' תורים או ב' בני יונה בשם קנים. וכן לאיתי טוב בעוון עדך קן שבתיב דקני שבים כו' הם ב' תורים או ב' בני יונה ופל כן נקראו קנים שהגין לעשות ב' ב' בבריכה. וע"פ זה ניחא לי הא דאיתא בפרק ו' דשקלים משנה ה' שלשה עבר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן מקלין מדתין ומקלין מתיקין קינין וגוזלי עולה כו' קינין הן תורין וגוזלי עולה הן בני יונה וכולן עולות דברי רבי יהודה ומר"א קינין אחד חטאת ואחד עולה וגוזלי עולה כולן עולות ע"ב. וביומא [דף נ"ה ע"ב] הביאו הש"ס שם משנה זו. וכתבו שם בתוס' יבמות דל"י יהודה דאית ליה דכולן עולות תימא למה לא היו כותבין כאן תורי עולה כמו כאן גוזלי עולה. וגם ל"ע לבנבן למה לא היו שופרות לקני נדבה של תורים ב"ה ביון

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

שמתנדב מין זה והביא זה לא יצא כדאמרינן בפ"ק דחולין עכ"ל. ולדידי ניחא הכל בפשט"י. שהרי אמרינן בפ"ק דחולין דתורים גדולים כשרים וקטנים פסולים וב"י קטנים כשרים גדולים פסולין. ומלא לפ"ז לתורין שהן גדולין דוקא דרך הוא לעשות להן קן לכל עוז וזוג בפ"ע. אבל לב"י שהן קטנים ולריכין לאמן אין דרך לעשות להן קנים בפ"ע אלא הן אצל אמן עד שיגדלו. ולהכי אתי שפיר לפ' יהודה דעל שופר תורין כתבו קינין ולומר שהן לריכין להיות גדולים דוקא שאינן לריכין לאמן ודאויין לאמדר בפ"ע. ועל שופר ב"י כתבו גוזלי עולה לומר שהן לריכין להיות קטנים דוקא כי שופות קטנים הלריכין לאמן וקרמין גוזלות וכמו שאכתוב אי"ה בפ"ב בתחלתו. והא דלא כתבו קני עולה כמו שכתבו גוזלי עולה. ה"מ משום דקני הוא לשון רבים של שם קן וקן משמע זוג הראוי לקן בפ"ע כל"ל ואם היה כתוב קני עולה היה תיבת קני דומה לתיבת עולה והיה ס"ל דהעולה שמביאין אין פחות מקן שלמה ובחטאת איתא בפרק קדשי קדשים [דף ס"ה ע"א] יכול התחבבו עוף לא יפחות מבני פרידין תלמוד לומר והקריבו אפילו פרידה אחת יביא. ולהכי לגבי קינין לא כתבו עולה אלא קינין שהמה לומר שהתורים הלקוחין במעות שבאותו שופר המה לקוחים מתוריס גדולים שיש להם קינין בפ"ע ואינן לריכין לאמן עוד אבל לגבי הבעוף העולה שמביאין מתנו אינו לריך להיות נקמת דוקא בשם קן אלא אפילו פרידה אחת יצא. אבל על שופר ב"י כתבו גוזלי עולה דגוזלי הוא לשון רבים של שם גוזל יחידי ומשמע שפיר שמביאין גוזלין יחידין לעולה. והא דלא כתבו נמי על שופר תורין תורי עולה היינו משום דאז לא היה במשמע גדולים דוקא שהרי שם בפ"ק דתורין [דף כ"ב ע"ב] פריך בגמ' אימא בני יונה דכתב בהו רחמנא בני קטנים אין גדולים לא תורים אי בני גדולים ליתי אי בני קטנים ליתי ופירש"י דתורים בין גדולים בין קטנים משמע ומשני דומיא דבני יונה כו' ע"ש. הרי דשם תורים משמע גדולים וקטנים ולהכי כתבו על שופר תורים קינין דהוא לשון מצוכר על גדולים דוקא לדעת ר' יהודה וכפי שנתבאר. ויכול להיות נמי דש"ל לר' יהודה דלא שייך בכ"י קן שם מביא זוג מתורים דוקא ולא מב"י כי שם קן ס"ל לר' יהודה דלא שייך בב"י בהיותן קטנים. ומה"ע נמי לא כתבו על שופר תורים תורי עולה אלא קינין לומר דגם האומר הרי פלי קן שם שמן דוקא לשופר זה של קינין. אבל רבנן סברי קינין אחד חטאת ואחד עולה דסברי דבשופר של קינין מביאין דמי קני מוכה ומשום דכל מוכה לריכה להיות קן אלמה דוקא דהיינו שתי פרידין אחד חטאת ואחד עולה מ"ה על אותו שופר של מוכה כתבו קינין שהוא לשון רבים של קן. והיו יכולין להביא מאותו שופר לרבנן בין תורים ובין ב"י כמ"ש המו"מ בשם הרמב"ם. והיינו משום דלרבנן שייך לשון קינין בל ב"י ג"כ דלף לזוג ב"י ס"ל דשייך לקרותן קן על שם שהן זוג וסופן להיות קן בפ"ע כשיגדלו. אבל שופר הבני כיון דמשיתין בו דמי לדבה דכולן עולות ונם מתנדבין אפי' פרידה אחת להכי לא שייך בו לשון קינין וכתבו עליו שפיר גוזלי עולה. ולכאין הקושיא שהקשה בס"י לרבנן אמה בי"ל דלרבנן השופר של גוזלי עולה היה עיקרו לשמה נדבה אבל אם פירש נדבתו מתורין דוקא היה לריך באחת לאת הסעות ליד כהן דוקא ולא בשופר וכתו דס"ל נמי לר"י בקני מוכה דלא היה להם שופרות והמדיא הטעה לאיבה היה לריך לאת הסעות ליד כהן דפירש הבכורות אם. תדע דהא בקני מוכה נמי לפעמים קונעין הבעלים אותן להביאן מתורים דוקא או מב"י דוקא וכמ"ש הרמב"ם בפירושו בסוף מסכתין בהלכה האחרונה בבבא האחרונה ושמא מי שקבע חוצבו בתורין דוקא או בב"י דוקא היה לריך בודאי לאת הסעות ליד כהן אף לרבנן וא"כ ה"ג השופר של נדבה היה רק לשמה נדבה וס"ל לרבנן דלא חשו לתקן שופרות לנדבה ונדבה מפורסות משום דלא שכיח שיפרש אדם חוצבו או נדבתו בתורין דוקא או בב"י דוקא כיון דשניהן שקולין כדאיתא בסוף כריתות תורין קודמין לב"י בכ"ה יכול מפני שהן תובהרין ס"ל וגן יונה או תור לחטאת תלמד שביהן שקולין. ולהכי ס"ל דלא חשו לתקן שופרות רק לקני מוכה ונדבה שתורין ומן הדין היו יכולין להביא השופר נדבה בין תורים ובין ב"י כיון דשיקר תקנת השופר היה לבתם נדבה רק מכמיס קנאו להביא ממנו דוקא ב"י שהרי כתבו עליו גוזלי עולה. וה"ע דמתחר דחשו כבר לתקן שופר לשתם נדבה והרי תורין וב"י שקולין הן כנ"ל ב"כ בחרו לקבוע ב"י דוקא דהשתא יוכיל לשתם נדבה ויועיל גם לתפרש נדבתו חב"י שיהיה יכול ליתן בחוצו ב"כ ולא יהיה לריך ליתן ליד כהן. ובחרו לקבוע ב"י דוקא ולא בחרו לקבוע תורים משום דב"י כיון שהן קטנים הן שכיחין יותר מתורים שהן גדולים דקטנים שכיחין יותר מגדולים ס"כ בחרו לקבוע בדבר השכיח יותר. והא דלא חשו ב"כ בשופר של קני מוכה לקבוע להביא סימנו ב"י דוקא בכלי שיועיל ג"כ לתפרש תוצבו חב"י שיתן לחוטו ולא יכמכר ליתן ליד כהן. ה"ע משום דבקני מוכה יש בקביעות חשב שהשופר של קני מוכה לריכין להקריב בחוצו יום דוקא דכתמרינן בשיבוזין [דף ל"ב ע"א] אחשב שיש פלים לידה לו זיבה מביאה חטאת ותתנת בשופר ומובלת ואוכלת בקדשים לערב ומפרש עטמת משום חזקה אין ב"ד של כהנים שומדין משם עד שיבלו כל חטאת שבשופר ופירש"י דהכהנים קומכות עליהן אלא יעבור סיום עד שיקבו קינין בכל חטאת שבחוצו שופר ויקריבו כדי שלא יאכלו הכהנים קדשים בטומאת הגוף שהוא נכרת. וכיון דלפעמים לא שכיחי קינין כדתנן בסוף פ' א' דכריתות חטאת קינים ביחוצלים בדיבורי אחב הרי יכול לסיות דלפעמים לא ימצאו בחוצו יום ב"י כל לרבן ויצטרכו ב"כ לתורין. אבל נדבה כיון דאינו לכפרה ולעראה אין חיוב להביאו בחוצו יום דוקא וא"כ אין בקביעות שום חשש קילקול שהרי אם לא ימצאו ב"י בחוצו יום כל לרבן יכולין להמתין ולהביאן לאחר זמן כשימצאו ולהכי חשו שפר לקבוע להביאן מב"י דוקא מפני הטרחא שיועיל ג"כ לתפרש נדבתו מב"י וכמו שנתבאר ואמי שפיר הכל בחוצו עשה **ודעת** מ"ל: **החובה אחד חטאת ואחד עולה**. נקט לשון זכר כלישנא דקרא גופא גבי קרבנות התורים והבני יונה דכתיב בויקרא בתי תורים או מני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה. ואף דשם תור הזכיר הכתוב תחלה בלשון נקבה דכתיב אתי תורים אעפ"כ הא דכתיב שוב אחד לחטאת ואחד לעולה קאי שפיר אתורים וכדכתיב בהדיא בפ' תמורה ועשה את האחד מן התורים וגו'. וקאי אשם עוף וא"ל את עוף האחד מן התורים כי אם עוף הראוי בכ"מ בתורה ובלשון הי"ל בלשון זכר: **איזהו נדר האומר הרי**, לאו אמירה בפה בעינן דוקא אלא

אפילו בלב שני כלאיים בשעורים בפ"ג [דף כ"ו ע"ב] ופסק כן הרמב"ם להלכה בפ' י"ד מה' מעשה הקרבנות הלכה י"ב שמתם שם בזשל"ל בגדרים ונדרים אין צריך להוציא בשפתיו בלום אלא אם אמר בלבו כי כילד אמר בלבו עזו בולה מו מיבית עולה ס"ז חייב. ואיך שפיר אמרים בלב כדאמינ להדיא ויאמר עשו בלבו ויאמר המן בלבו: הרי עלי עולה. לאו דוקא בעולה אייך נדר ונדבה אלא גם בשלמים ותודה אייך נדר ונדבה.והא דנקט רק עולה משום דקאי אקומים דכולן עולות. ושפי' הרא"ש נראה קצת דלא גרס תיבת עולה אלא שמתה אזשו נדר האומר הרי עלי ואיתא נדבה האומר הרי בלבו: הרי עלי עולה. וגם מדמקשה הש"ל למתני דהנדבות באין מן המעשר ומתרץ דהא בקיצין חייבי הכא דאינן באות אלא עולות כו'. מבמע דשליק אדעתיה דחייבי הכא בכל נדרים ונדבות: ואיזו נדבה האומר הרי זו. לא דנקט הרי זו בלשון נקבה. נראה דאם אמרה חייבי הכא בכל נדר ונדבה אמי שפיר דנקט לישנא דפסיקא דאייך שפיר בכל הקרבנות מכל המינים שהרי אף בעולה בהמה שבאה מן הזכרים דוקא אייך שפיר לומר הרי בהמה זו עולה וכן הוא באמת לשון הרמב"ם שמשמיקנא אי"ס לשון מעשה זו וחייבו משום דעשה בהמה היא בלשון נקבה. וכן בטורים וב"י אייך שפיר לשון הרי זו שהרי בטורים כתיב להדיא שהי טורים בלשון נקבה. וגם יוסיף פירש"י בפ' נח על פסוק והנה עלה זית טרף בפיה ו"ל אומר אני שזכר היה לכן קוראו פעמים לשון זכר ופעמים לשון נקבה לפי שכל יונים שבמקרא לשון נקבה הי'. ומוד שהרי כתב הפרו"ש בשם המפרש דיונה ה' אי מור ה' קרויה פרידה ואייך שפיר לומר עליה הרי זו בלשון נקבה וכדקתני נמי בפ"ב בתמורה המחבורה אלא פרידות וכן בכל הבנות שם בכל בלשון נקבה. לאפוקי לשון הרי זה לא היה אייך בכ"פ בתורה ובלשון בשבלים הן הנקבות. אבל שם נאמר דשתא חייבי הכא רק בקיצים לחוד היה קשה לכאורה כיון דקודם לזה קאמר המובה אחד חטאת ואחד עולה בלשון זכר לא ה"ל לשנות תיקה לשמני בלשון נקבה. אך י"ל שהרי שתא חייבי נמי בנדר ונדבה של קיצים שלימות וכדקתני תחלה בנדרים ונדבות כולן עולות ור"ל שם דאם אמר הרי עלי קן מביא ב' תורים או ב' בני יונה ומשיון עולות כדפי' הרא"ש שם. ושם קן הוא לשון נקבה וכמו שאכתיב אי"ה בתשנה ג' בשם הרמב"ם. וא"כ שפיר שוכרת לשנות ולומרנא הרי זו בלשון נקבה אפשי שהוא לישנא דפסיקא אייך שפיר בין אפרידה יחידים של תור וב"י ובין אקן שלימה לאפוקי הרי זה בלשון זכר לא הוי אייך אקן שלימה דחייבי בה ג"כ: מה בין נדרים לנדבות. בפ"ק דמגילה קתני אין בין נדרים לנדבות. יראה שעם שהוי הלשון משום דהכא עיקר כוונת הסנה. לאשמעינן דבין נדרים לנדבות יש חילוק דין לענין אחריות ומהנדבות אין חייב באחריותן משום דע"פ אומו סדין יוצן סוגת הסנה בתשנה ב' וג' וכפי שאבאר לשם אי"ה. וכיון שהכלים שוכת הסנה היתה כאן להשמיענו חילוק דין זה לכבי היתה נמי שאלת הסנה בענין מה בין נדרים לנדבות כלומר מה הוא החילוק שביניהם שאנו לריכין לידע בכדי להבין ההלכות שלפניהו ומפרש אלא שהנדרים כו'. אבל שהם בתגילה כוונת הסנה בכל אין בין דקתני שם לאשמעינן דיוקא ולומר לבד החילוק שהוזכר שם בתשנה הם שוין בשאר הדינים ובדומפרש שם בגמרא בכל אין בין דקתני הם בתמי הן שוין ולהכי אייך שם יותר לישנא דאין בין כלומר דאין ביניהם חילוק יותר רק שוין הם בשאר הדינים. אבל הרמב"ן הבמיק גם כאן אין בין וכן בתשמשות דבכי הרא"ש בזה ובי' בתו"ש בכוף ע"ק דכ"ק: אלא שהנדרים מרוו או נגנבו חייב באחריותן. בפ"ק דמגילה קתני שהמה אלא שהנדרים חייב באחריותן. ואפשר משום דהשם היו שיקר תקונו ולא פני ליה הם רק אגב גברא דאין בין מ"ה לא הם הסנה שם לאחרין ולפרש. ועוד י"ל חדשי שהם אחריות הוי בין בנגנב ואבדה וא"כ לא היה הסנה צריך לפרש כלל בפ"ק דמגילה. רק הכא דקתני קודם לזה ואם מיכה בזה ובזה פטול אי הוי אלא בשר הכי חייב באחריותן בשתמה הוי ס"ד דקאי אפטול מהכיר תחלה לומר שאם שיבה ונפסל חייב באחריותן ובאמת הכר ביאתנו דלדעת המוחל הוי רק פטול בשר אבל בעלים אחכפרו. ולהכי האריך הסנה הכא לפרש אתו אנגנבו אחריותן כלומר לאפוקי פטול הנזכר קודם לזה שאין בו דין חיוב באחריות כי הבעלים אחכפרו. והא דלא קתני הכא רק אתו אנגנבו ולא קתני אתי או אבדה. ובאמת בגמ' שם בתגילה [דף מ' ע"א] כשהביאו שם תשנה זו דהכא גבם או אבדה ג"כ. ובאמ"ש שם בתגילה הבנים בזה. והיה נראה לכאורה שעשה לשנה דיוק דלא נקט רק אתו או אנגנבו דאבדוייהו לריכי משום דבאמת יש שבלא לשונו אחריות יותר מנגנבו דאיתה הוי אונס גמור דהא מעשה זה שומר שכר פטור בשמה וחייב בגניבה ואבידה. וא"כ י"ל דנקט הכא אתו רבותא דגדר דחייב לאפוקי באחריות אונס ובגנבה נקט משום רבותא דבאבדה לאפוקי באחריות דגניבה לא הוי אונס פטור. אבל אבדה לא הוצרך לאנקט שוב משום דבכל הארבעה שומרין שוה דין אבדה לדין גניבה. אך לפ"ז דנקט גניבה משום דיוקא דאבדה יקבה דיוקא ס"ל לשנה לאנקט אבדה שהוא רבותא יותר לגבי אבדה מדין גניבה שהרי אבדה הוי קרובה לפשיעה וגניבה הוא קרוב לאונס כדאיתא בגמ' ב"פ הנזכל. ומשמ"ל כתבו התוס' בר"פ המניח [דף כ"ז ע"ב] בד"ה ומתוחל אמר בתפלה שע לגבי אדם המיזק דמשמר באונס כפין גנבה ומייב באונס כפין אבדה ע"ש. וגם לאו יותר למתני אבדה שהיא מילתא דשכיחא ואורחא דמילתא. לאשוקי גניבה הוי מילתא דשכיחא אם הרי שאבדו לו גדיו ותכנטוליו ט' וכתבו התוס' שם ה"ה נגנבו ואם"ב דשבר על לא תנטוב כו' וכהא נקט אבדו אורחיה דמילתא ומכ"ש הכא דה"ל למנקט יותר אבדו דהוי אורחיה דמילתא וגם רבותא יותר כנ"ל. ועוד שהרי בודאי אבדה אפי' בפשיעה גמורה אינו חייב באחריות דלא ליתמיע לאשמעינן בשום מקום דחייב באחריות אבדה בפשיעה גמורה. וא"כ לא שייך לומר דרבותא דאבדה נקט גניבה דאמי רבותא היא אז מאחר דאפילו בפשיעה גמורה אמי פטר מאחריות ידבה ובפ"כ ל"ל דשאר אמנה אבבדה פטורה דלא שייך לאל בכאן בין פשיעה לאונס ואי"כ סדרת קושיא לדוכתא תתי שנה דנקט הסנה הכא מיתה וגניבה דוקא. לכן נ"ל לפיסון דנקט גניבה משום רבותא דגדר ואמו נקט משום רבותא דאבדה ויש מקום דבנגנבו יש סברא לפטור מעשה דכל הוכה לאיתיה בכי גזל דתמתנא אותיה אמר שיבה בעלים. וכן סוכר רים לקנם באמת בפנק שלות סקו [דף קל"ע ע"א] גבי קדשי בדק הבית דאף אם אחר פלי

אם נגנבו או אבדו אין חייב באחריותן משום דכל הוכה לאיתיה בכי גזל דתמתנא אותיה וסוכה דליתיה בעולם סוכר שם חייב באחריותן וס"ד שם בגמרא דאף בקדשי מזבח סוכר כן לא דהוכיחו הש"ם שם מתתני' דהכא דבקדשי הסנה אינם לקים לנקים חייב באחריותן אף בנגנבו ומעשה דמתוסר הקרבנו. וא"כ שפיר הוכרח הסנה למתני בנגנבו משום דבנדר דחייב באחריותן אף דאיתיה בעולם ובכי גזל דתמתנא. ומתו נקט משום דבאבדה דאינו חייב באחריותן אף דאיתיה בעולם. אבל אבדו לא הוצרך למתני אבד שבאבדו אינו בעולם. ואם אבדו לא הוצרך לאנקט אבדו אבדו אבדו

ב חטאת שנתערבה. פי' דמ"מ להקריבן שמא יבאו חטאת לתבלה ושולה למעה. וכזנחים שנתערבו ממרובין המם [בריש פרק כל הזבחים שנתערבו] דיבש עד שיסתאבו ויביא מדמי טיפה שבהן מתן זה ומדמי טיפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו. אבל עופות אין להן פדיון כדאיתא בפרק המנחות [והנסכים] [והוא מתנה שם בריש הפרק] ולכיון לה בספרי מדכתיב ואם בנחתה העמאה ופדה בערכך בנחתה הכתוב מדבר: **חטאת שנתערבה בחובה.** פי' שנתערבה בקן חובה סתומה אין יכול להקריב מתוהן שלשה אלה חטאת אחת. אם היא המעורבת הרי טוב ואם היא מקן חובה הרי הכהן קובעה לחטאת. אבל שולה אינו יכול להקריב מפני המרובות החטאת. ומתי חטאות אינו יכול להקריב דבמה החטאת שהקריב [המלה] היתה מקן חובה ובהקרבתה לחטאת נקבעה הם שנה לעולה [הגה"ה], ואף דלא כתפרבה בשעת לקיחת הנבלים וא"כ לאו להיות הדין אלא מתפרבת שוב כ"מ בשעתו אל כהן אעפ"כ מאחר דלקחה תחלה הקן לחובתה והוקבע עכ"פ אז בשעת לקיחה לעשות מהן דוקא לחד חטאת ולחד עולה והוי הכלו פדיבה זאת בשעת לקיחה רק אלא פדיבה אינה מהן לחטאת ואינה מהן לעולה. ולכבי כשנתפרבה אחת מהן בשעתה הכן הוקבעה הפרבה לתפרבת לקיחה. ועיין בגמר"ם בפ"ה מהל' פסולי המוקדשין שב' אחת בדין זה וילחה לי שהוא טועה כולן לאמרן כמעשה חטאת וכתב הכ"מ שם לדעתו דס"ל דאין בזה משום מקריב פסולים לחזבח כיון שקיבים קתומים הם ולא קבע שם עולה על שום אחד מהפרידים ובשוה הבית בדבריו בל"ש פ"ש. ע"כ] והרי יש כאן חטרובת חטאת ועולה וימותו ויביאו קן אחר לחטאת ולחד לעולה. ואם החטאת המעורבת היתה על אשה אחרת יביאו שתיהן חטאת ויחנו אם הרמשיבה היתה אלו הרי זו אלך והלקי בה נתון לך ואם היתה אלך הרי זו אלי והלקך נתון לי: **וכן עולה שנתערבה בקן חובה.** סתומה לא יביא משלשתן אלא עולה אחת דהיינו כתנין עולות שבחובה, ובעבת שקן חבית חטאת אחת ובין בחיבן יביאו עולה בחנאי. או כל אחת חבית עולה בחנאי אשם קיבל בבר עולתה שבאה זו נדבה. ודין זה אתמרנו אלין בשר אלא כתנין עולות שבחובה הוא מיבב בין שבחובה מרובה והנדבה מועטת. לעולה קודא נדבה לפי שהחטאת אינה נדבה ונוב עולות נדבה הן דהתחבדים מרובין מתביאי חובה הלבך הרי לעולה נדבה. וה"ה דהוי מני לתיתר בין בהחובה מרובה ותחטאת מועטת אלא נקב עולה דקבע מינה. וחובה מרובה ונדבה מועטת בגון שנתערבה עולה בד' קני חובה מקריב מהן ד' עולות ולא יותר דשמא כל הד' היו מקני חובה והוקבעו כל הארבעה לחטאות והרי עולה מעורבת בהן ויותרו המשמן ויביאו עוד ד' חטאות ועולה אם היה של הבשר הרבה ויחנו ביניהן [הגה"ה]. לבון זה אינו מדוקדק לכאורה דהא בע"כ מ"ל דכל הד' קני חובה הם לאשה אחת דאם היו שבל ב' נשים אז יותר בודאי לא היה אפשר להקריב מהחטרובות אפילו ד' עולות דיש לחוש דיהיו מבל אשה אחת וביון שבן מ"ה דאחייבי כאן כ"ה בב' נשים דהיינו שבחובה היא לאשה אחת והד' קני חובה בולן מבל אשה אחת. וא"כ איך כתב אם היו של נשים הרבה דעל ב' נשים לא שייך לומר הרבה. ושוב כיון דבע"כ לא אחייבי רק בב' נשים בע"ל א"כ כאשר לא יקריבו מן החטרובות רק ד' עולות תהיה בעלת הד' קני חובה מחויבת להביא שוב ד' חטאות לפ"ש רק עולה אחת חבית עם בעלת העולה בשותפות ובחנאי, וביון שבן אין כתב ויביאו עוד ד' חטאות ולא הד' חטאות בעלת הד' קני חובה לבדה היא לריכה להביא ואין אחר ויביאו בלשון רבים. ול"ל דבינת הרא"ש דהד' קני חובה היה מבל נשים הרבה דהיינו מבל ד' נשים שלקחו את קיניהן בביחוד ולא הוקבעה כל קן לכל אשה בפ"ע דבזה יבאר בפיר ד' עולות מהחטרובות. וקאמר נמי בפיר ויביאו עוד ד' חטאות ועולה ויחנו ביניהן וכ"ל דהבעלי ד' קני חובה יביאו ד' חטאות ועולה רק דבעולה גם בעלת העולה לריכה להתחלף עמהן. והא דקאמר ויחנו ביניהן קאי על העולה שיחנו ביניהן שאיתה העולה תעלה לאיזו אשה שתסרה לה העולה שנפקלה מהחטרובות. אך אבאי לריך להבין דבינן דלענין התחלה בעולה שני בחחת בב' נשים דהיינו שהעולה היא לאשה אחת והד' קני חובה בולן לאשה אחת בע"ל א"כ לאיזה לוקח הבכל הרא"ש לאשמעינן דין שהבאי באותו אופן שבם הד' קני חובה היו מבל נשים הרבה שלקחו קיניהן בביחוד בזה האופן היו פטור ואוא לגא לוקח. ושוב דאבאי הלבון שבתב ויביאו עוד ד' חטאות ועולה היו מדוקדק דהא הד' חטאות בעלי הד' קני חובה לבדן הן לריכין להביאן והעולה גם בעלת העולה לריכה להביא עמהן ולשון משמע דאותן שמביאין הד' חטאות הן הם שמביאין העולה בחנאי. אבן נראה דבפיר הוכרח הרא"ש לפסביר דין החנאי בזה באופן הע"ל שבתבנו דוקא. שהרי הרא"ש קאי אבא אלבון המגה דקאמר בין שבחובה מרובה והנדבה מעוטה א"כ אחייבי המגה הבא להביא בעולת נדבה. ואף לאחייבי נמי בעולת חובה רק דקאי לעולה נדבה לפי שהחטאת אינה בא נדבה וחוב עולות נדבה הן כמ"ש הרא"ש. עכ"פ הרי אחייבי ביקרו בחוב עולות נדבה ובין דבינא הוא שאין חייבין באחריות הנדבה א"כ בעלת הנדבה אינה לריכה להביאם ולהביא שוב בשותפות ובחנאי שהרי אף אם בודאי לא נקרבה עולתה אינה חייבת באחריותה בלל. ואא"כ דין החנאי בשותפות א"א לאשבוחי הבא כ"א כאשר הד' קני חובה היו מבל אחה נשים דהיינו ד"מ מבל ד' נשים שלקחו קיניהן בביחוד כמו שבתבנו. דבזה כאשר נשאר מהחטרובות אחת פרידות דיש לחוש שמא תאבדן הן האחת פרידות שנאמרו א"כ הן לריכין להביא שוב ד' חטאות וגם עולה אחת בשותפות ויחנו ביניהן על העולה אבל בעלת הנדבה אינה לריכה להשתתף בלל בעולה כנ"ל. ובפיר בתב הרא"ש ויביאו ד' חטאות ועולה שהרי נפ"ז הבעלי ד' קני חובה שלריכין להביא לבדן הם שלריכין להביא נמי העולה ויחנו ביניהן על העולה שאם מבלהן נשאר נמי העולה אחת אלא נקרבה תחלה עולה זו לבן להבלעת הובבה לאותה אשה שחסרה לה העולה ויתחלו בולן חלבן באותה עולה לאותה אשה ואם הד' עולות שנקרבו מהחטרובות היו בולן מבלהן תהיה עולה זו לנדבה. ע"כ]: **בין שהנדבה מרובה.** שנתערבו ג' עולות בקן חובה קיבל עולה אחת. [הגה"ה]. הא דבינה הרא"ש לפרש הא דהנדבה מרובה בשבשר ג' והא דבחובה מרובה מפרש המלה בשבשר ד' קני חובה. ולבי"ת דבשמוך מפרש גם הא דהנדבה מרובה בשבשר ד'. ולאה ליתן עבש לזה משום דלפי לזוטו שליין תחילה בין בהחובה מרובה והנדבה מעוטה ובלן ליין בין בהנדבה מרובה לחוד וכן ליין לה"ת בשמוך מתמע שבנוסחא שלפניו היה כך בחשבה בין בהחובה מרובה והנדבה מעוטה בין שהנדבה מרובה בין בשתיהן שוות. והנה הא דבחובה מרובה

והנדבה

נאמר דאחזינן בחר מבטל לא דוקא חטאת בעולה הוי מין במינו ולא שולה בחטאת. ואם נאמר דאחזינן בחר בטיל הוי להיפוך דעולה בחטאת הוי מין במינו ולא חטאת בעולה. ולבבי לו הוי קתני חטאת בעולה לחוד הוי ס"ד דלא בטיל מעטם מין במינו כר' יהודה ואחזינן בחר מבטל אבל עולה בחטאת ס"א דבטיל שפיר. ואי הוי תני עולה בחטאת לחוד הוי ס"ד לסיפוך דזה הוה מין במינו משום דאחזינן בחר בטיל אבל חטאת בעולה בטיל שפיר ולבבי אילטריבי תרווייהו. והשתא דאשמעינן תרווייהו לא בעלי בסדרי בע"כ הטעם משום חביבות בעלי חיים דחביבי ולא בעלי בסדרים הבלטוטא: **אפילו אחד בריבוא כו'.** הא דקתני תחלה שנתערבה קאי אשם חטאת ושולה שמקוטין בלשון נקבה. ולשון אפילו אחד בלשון זכר קאי אשם שוף בלומר אפילו שוף אחד של חטאת או של שולה בריבוא שופות. ומפני שבתשבה דאמרה נקע הבובה אחד חטאת ואחד עולה בלישנא דקרא וכמ"ש שם נקע נמי כאן באותו לשון אפילו אחד. גם י"ל דדיקדק המגה למינקב הבי משום דאי הוי נקע אפילו אחת והוי קאי אשם חטאת ועולה הוי ס"ד לומר דוקא הבא דלגבוה הוא דלא בטיל אבל באיסורא אחרינא לבדיעם בטיל בדאחמרינן בגמרא בריש פרק בל הזבחים שנתערבו דס"ד לחלק בן. ולבבי דיקדק לתנקע אפילו אחד דקאי אשם שוף בל"ל לומר דלאו משום חטרובות חטאת ועולה דלגבוה לא בטלי הבא אלא שוף אחד בריבוא שופות לא בטיל לעולם אף לגבי הדיוט מעטם חביבות בעלי חיים בל"ל. ושוב יש לומר דנתבטלו המגה לחוות בן בדיקדוק לשון זה דדין זה דימוחו לא קאי ב"א חטרובות חטאת ועולה הבוף דוקא ולא חטרובות חטאת ועולה בהחה דהחם אין דינן בימוחו אלא יבאו כד שיסתאבו ויפדו רק שופות מפני שאין להם פדיון משום הבי דינן בימוחו וכמו שבתב הרא"ש. ומשום הבי דיקדק המגה לתנקע אפילו אחד דהשתא קאי בב"ב אשם שוף הנאבר בחשבה לחשובה וב"ל. דאילו אם בהחה חוזבה בבל מקום בלשון נקבה בין בלשון הבתוב ובין בלשון חז"ל. ומהאי טעמא ניחא דברים פרק בל הזבחים שנתערבו קתני אפילו אחת בריבוא משום דהחם קאי חטרובות בחמות ונקע שפיר בלשון נקבה דקאי אשם בהחה: **חטאת שנתערבה בחובה כו'.** עיין בהרא"ש שהקריב בל דיניים האלו שבמשנה זו בחובה שאינה חטאות ואינה שולות בבל אופני דנקע אם. ובאמת גם בשבחובה היתה דובה חטאות ומיעוטה שולות אז להיפוך הוי נמי דינא הבי דבחטרובות חטאת בחובה בין שמנין חטאת שבחובה הם רובה אל חובה בין אם מישעה אל חובה יבאר שפיר במנין חטאת שבחובה דוקא לא פחות ולא יותר. וכן בחטרובות שולה בחובה יבאר דוקא במנין שולות שבחובה בין אם רובה אל חובה בין אם מיעוטה. ובמה יבאר דוקא במנין שולות שבחובה בין אם רובה אל חובה בין אם מיעוטה. וכן הוא לבדיא לפי פי' הבריטנורא לקמן פרק ג' מ"ה עיין שם. וכן בתב הרמב"ם בפירושו הביאו המוספות י"ע וזה לשונו ומה שאמרנו שבחובה אחד חטאת ואחד שולה הבי היא בפי מיקר חוב הראשון ואם הקריב בבר בלת בבבותיו עד שיהיה האיש הזה ד"מ יש עליו עשרים שולות ועשר חטאות בולן חובה אז להיפוך ולפיבך אמר בחמ' ע' מנין חטאת שבחובה ומנין שולות שבחובה ולא אמר אלי החובה ע"כ. אבן הדינין אל חטרובות חובה בחובה שבחמ"ג אחיבי אם דוקא בחובה אחיה חטאות ואחיה שולות וכמו שיתבאר לשם אי"ס: **בין שחובה מרובה ונדבה מועטת כו'.** אמר המחבר דבבי הבחה מבלן ועד סוף פבלבן בבין לאולבן ולבבין ביאור אחבר הבתוב אחלה בבל בלבה והלבה מה שלאלי לעולב בהם ואח"ב אבאלם בפירוש בבון מחוקן ומקובל בבד ה' הבובה עלי. דהנה אחה המעיין פבא עיבב ובאה איך בבאבבו המפרבים בלשון מבבה זו דפחה בחטאת ועולה שנתערבו בחובה ובייה בנדבה ומובה. אלי בתי"ם הרא"ם ובאלי מפרבים לבעולה קולא נדבה ומשום דרוב עולות נדבה הן. אבתי מבבה דמאחר דבריבא נקע עולה בפיבוב ולא הם לזה לחה לו לחבא לשמות הלשון בסיפא בלא ערך. ועוד בין דבם עולה בולא בין שולת חובה ובין עולת נדבה ס"ב אף אם רוב עולות נדבה הן אעפ"ב אבתי ראוי לחזבא הן אעפ"ב שם עולה שהוא שם הבולל הבוב והמיעוט לאפוקי שם נדבה שהוא שם פלבי לבוב דוקא ולא לחיעוט. בם מ"ם הרא"ם וה"ה דה"מ לחיחר בין שבחובה מרובה ומעטת מועטת אלא נקע עולה בלילק מינה. הוא דחוק דמאחר דלא היה לריך לחתבי בחטאת בבא אחת בפ"ע אלא היה יכול שפיר לבבול תרווייהו בחד בבא ולחתבי הבי בין שבחובה מרובה והחטאת והנדבה מועטת בין שהחטאת והנדבה מרובה בו' א"ב לא בבא ל"ל לחיות הם מלבחיבי בחי חיבה בחטאת מאחר דתרווייהו הוחבבו בריבא דחתבינן ובתרווייהו שיבא חי הסיפא. והלא חזינן דדבר המגה לחתבי מילתא דלא לריבא בלל בסיפא חייבי דריבא ובאן הוי בחטאת מילתא דלריבא בבו בעולה פשיטא דלא היה ראוי לחבא לחיבקע חדא ולחבבא חדא. ועוד דהיה אפשר לו לחבא לבבול תרווייהו חטאת עם עולה בחיבה אחת דהיינו בחיבה מפורשת דחיבה מפורשת בולל אבא חטאת או לחטאת או לעולה. ובמו שבתבנו הרמב"ן שבתב על לשון מבבה זו. זה הלשון היו מדוקדק וה"ל לחיחר בין בחטרובות ממוטעות והחמומות מבובה בין שהחטרובות מרובה והחמומה מועטת בין שבחיהן שוות דלבבאיר אין הפרש בין בדבה לחובה בו' ע"ש. גם לבי"ם שבתב הרא"ם בלומר הבין שאחבבו בחטרובות הלבו בו' ה"ה בחובה מרובה ונדבה מועטת בו'. וב"ל דריבא חייבי בחטאת ועולה מפורשת של חובה וסיפא קמ"ל דה"ה בחטרובות נדבה. גם זה א"ל לבלמו דאי"ב ה"ל לחבקע מחלה עיבר הדין בבדבה וחובה והבי ה"ל לחיחר ובן בנדבה וחובה בין שבחובה מרובה והנדבה מועטת בו'. ועוד מאיזה טעם הוי ס"ד דבריבא חייבי דוקא בעולת חובה דאלבר לאשמעינן דגם בנדבה הדין בן ולא לבהובה אין שום טעם לחלק בין עולת חובה לנדבה בדין זה. ועוד דאבתי מבבה לחה לא אשמעינן בחטרובות חטאת או עולה בחובה נמי דהדין הוי בין שבחובה מרובה וחטאת או עולה מועטת בו'. ועוד בבינ על אריבה לבבן בבלבול מופלג ולחתבי הבי בין בחטאת מרובה ואחת מועטת בין שבחיהן שוות ובפיר היה בבלל בלשון בלבד הזה בין חטרובות חטאת בחובה ובין חטרובות עולה בחובה ובין שהחטאת או העולה מרובה והחובה מועטת או לפיבוך. ואם לבה המגה לאחבר נדבה מאיזה טעם היה אבתי היה יבול לחתבי בלבול בלשון זה בין שהחובה והנדבה ואחת מועטת בין בלבול. ולאיזה לוחך אבריך המגה לבבבר חטרובות החובה מרובה והנדבה מועטת לבד ומחרובות הנדבה מרובה והחובה מועטת לבד מאחר דאפשר לבבלם בלשון אחד בבלבול. זהו מה שיש לשובר בהלבה זו מלבד מה שיש לעובר בהלבות שלפניו וכמו שבתבנו לשם בחקומו פי"ס. ואבה בבדי להבין דברי מבבים ומיזותם בהלבה

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

והנדנה משומה בפ"ב אין ספי' שסתומה מרובה מהנדנה והנדנה משומה מסתומה דמ"ל
מה כפל לשון וס"ל למימר בקיצור בין שסתומה מרובה מהנדנה. אלא ע"כ ס"ק בין
שסתומה היא גדולה והנדנה היא מעט לומר דמתולה קתני עולה שנתפרש בתוספה דר"ל
עולה אחת בקן מונח שזהו עיקר הדין אין שסתומה מרובה מהנדנה. ואמ"כ קאמר בין שסתומה
מרובה והנדנה משומה לאשמעינן דס"ל בשסתומה מרובה מהנדנה. אבל אי אמרת דס"ל
שם ריבוי גם בשסתומה בפ"ב בלי תערובות והנדנה היא בטלה המשומה גם בשסתומה בפ"ב.
והנה אנו רואין דנגיל אתנה בכל הש"ס למנקט בלשונו אפי' ד' וה' בתקום דמולה לאשמעינן
דבאמת לאפילו מונח ומי ועיין בתוי"ט בר"פ מפנין שליין שם המקומות דנקט אתנה כו.
אבי דעל מספר מרובה רגיל אתנה לאתמול במסכת ד' ע"כ ה"ל נקט אתנ"ם בפי' מרובה
מספר ד'. אבל בהא דהנדנה מרובה ולא סיים אתנה מעוטה מתפרש שפיל
דמרובה מסתומה קאתר שהרי עדיין לא קתני כלל דין תערובות מונח בנדנה בשסתומה
מרובה מסתומה ואם כן הנמצא דקתני אתנה מרובה ולא סיים והמונח מעוטה
ונם לא קתני מרובה מסתומה מתפרש שפיר בין שהיא מרובה מסתומה בין שיש עליה שם
ריבוי בפ"ע. ולאחר שסביר הרא"ש בזה ג' שולות בקן מונח שזהו עיקר דין תערובות
לכל הפחות שהיה הנדנה מרובה ממונח לומר דבלשון בין שהנדנה מרובה ונכלל שפיל
עיקר דין זה אלא אשמעינן עדיין כלל. אבל לרי"מ בשסמוך הסביר שפיר הא דהנדנה
מרובה ג"כ בתקום ד' מעשה שיתבאר שם בתקומו בסוף הסוגיא"ס התחנונים. ע"כ]:
בין ששתיהן שוות. שני שולות בקן מונח. וי"מ בין שסתומה ומרובה והנדנה מעוטה.
[הגה"ה. הא דלפי' הראשון ליין בתחלה בין שסתומה מרובה והנדנה מעוטה ולרי"מ
גרס הנדנה בתקום ונראה דה"ע מעוט דלשון והנדנה מסתמעתו הנדנה שיהיה
שהזכיר תחלה ובאמת עדיין לא הזכיר נדנה ולכבי לפי מוסגת זו מוכרח לומר דלעולה
שהזכיר קודם קני נדנה כפי פי' הרמשון. אבל הי"מ גרסי באמת ונדנה מעוטה בלא
ה"ל הידיעה ולסכי מפרשי שפיר דר"ל ה"ה בתוכה מרובה ונדנה מעוטה כלומר דיש
לייני בתערובות תמצא ושולה מפולשת של תוכה עם תוכה שתוכה ובסיפא קאתר דס"ה
בתערובות תוכה שתוכה עם נדנה כמו שנתבאר ואילך. ע"כ] כלומר הדין שלאתרו בתערובות
הלו שאנו אולכין אחר מנין הנמצא שבתוכה לו אחר מנין שולות שבתוכה ס"ה בתוכה
מרובה ונדנה מעוטה כגון שנתערבו קן נדנה שבתוכה שולות בד' קני תוכה שתוכה
יביא שולות כמנין שולות שבתוכה שכן די דהמשה לא מני לאקרובי דילמא טולו. [כלומר
דילמא כל הד'] דקני תוכה ויטלו והוקבמו שבגדן לחמצת ושולת נדנה משולבת בהן.
בין שהנדנה מרובה כגון קן תוכה בד' קני נדנה אין כאן לסביר אלא שולה אחת.
ובין שתיהן שוות הנדנה והתוכה. [הגה"ה. הא דשיטת הרא"ש דלפי' קמא אסביר
הרא"ש תערובות הנדנה בשולות מיוחדות ולרי"מ אסביר בקני נדנה. גם בהא דשתיהן
שוות שיטת דלפי' קמא פי' המספר ב' שולות בקן תוכה ולרי"מ שתיהן שוות
והמונות. נראה דס"ע משום דלפי' קמא הא דבין שהמוכה מרובה והנדנה מעוטה קאי
אריבה דקתני שולה שנתערבה בתוכה דאייני. אמי בשולה מפולשת של תוכה רק דקני
הנדנה לשולה נדנה כמ"ש הרא"ש וכיון דכל שולות תוכה שולות מיוחדות הן דמכל קן
ליכא רק שולה אחת כי הסביר הרא"ש ע"כ אסביר הרא"ש כל שעייני תערובות שולה
ונדנה בתוכה הכל בשולות מיוחדות דשייכין שפיר בשולת תוכה מאחר דתערובות שולה
דקתני בריבה ותערובת נדנה דהזכיר בסיפא הוי הכל בגנא אחת לפי' קמא. אבל לרי"מ
דהסיפא לא מייני כ"א בנדנה לחוד ולא קאי אריבה ע"כ אסביר לה שפיר לשון נדנה
דקתני דר"ע קני נדנה דומיא דלשון תוכה דהסתומה הוא בודאי קני תוכה. וכיון דלפי' קמא
הא דהנדנה מעוטה אסביר לה בשולה אחת מ"ה סוכלת לפרש הא דשתיהן שוות דלא
אייני בפחות משתי שולות מאחר דהתוכה אינה פחותה מקן אלא. אבל לרי"מ דאסביר
להא דהנדנה מעוטה ג"כ בקן אלא מו לא סולקן לפ' מספר התערובות בהא דשתיהן
שוות וכתב קמאת הנדנות והתוכות לאתו שפיר בחיזה מספר קנים שיהיה. והא דאסביר
לפי' זה הא דהנדנה מרובה ג"כ בתפר ה' ובינה מפי' קמא דאסביר שם בתפר ג'.
ניחא נמי שהרי ביאתרו כבר בהגה"ה שם דלשון דתוכה מרובה והנדנה מעוטה משמעותו
שיש על התוכה שם ריבוי בפ"ע דהייני תפר ד' כנ"ל כיון דלרי"מ לא סתמא לומר הדין
שאמרנו בתערובות תמצא לו שולה תפורה שם תוכה שתוכה ה"ה נתוכה מרובה ונדנה
מעוטה נתלא שלא הוזכר שבתוכה בתערובות תוכה ונדנה כ"ל אופן זה שבתוכה מרובה
והנדנה מעוטה דהייני שבתוכה היא ד' קנין והנדנה היא קן אחת כמו אפי' הרא"ש
מעוט לשון זה מתפרש הכי במו שביאתרו. וא"כ כשאמר נמי בהיפוך בין שהנדנה מרובה
בפ"כ מתפרש נמי בכה"ג דבין שלא הוזכר תחלה בתערובת נדנה גונא אחרינא בודאי
בחדא גונא אייני שהרי הוא דבר והפוכו. והא דנבי בין שהנדנה מרובה לא סיים נמי
והתוכה מעוטה ל"ל לפ"ז דלא הם להאריך רק בתחלה הוכרח לומר ונדנה מעוטה מפני
שלא הזכיר עדיין נדנה כלל. אבל לפי' קמא דבין שבתוכה מרובה והנדנה מעוטה קאי
הרא"ש דקתני שולה שנתערבה בתוכה וקרי לה שולה מחלא דהזכר בתערובות זה הרי גונא
דהייני תערובת שולה אחת בקן תוכה וגם תערובות תוכה ונדנה מעוטה כמו
בביאתרו שם ה"כ כשמסיים נמי להיפוך בין שהנדנה מרובה כיון שלא סיים והנדנה מעוטה
נכלל בלשון זה שפיר נמי הכי הרי גונא ולסכי מפרש הרא"ש שם בהא דהנדנה מרובה אם
כיון דין שהנדנה מרובה מהתוכה לכל הפחות וכמו בביאתרו שם. ע"כ]:

בד"ה

לשמא לא יתקרם יפה יפה אבל ר' יוסי דפליג לא מייש לזה. ופפ"ז יתבאר לך דמס"ע נופא ס"ל לרבנן דלא מקרבות של תמוכרי כפרה אין שנים מביאין אותן בשותפות ובתנאי
והיינו משום דמיישינן שמא אותה אשם דפסוחה באמת לא תתקרם יפה אלקה לתנרתה ע"כ ס"ל דמוסיב ובתנאי בשותפות דלא יביאו אשם בשותפות לכן לישנא דלכ"ע מיישינן להשמא זו דשמא לא יתקרם יפה ואפילו באמת. וגם ר' יוסי דמודה
בשולה שיביאו בשותפות ולא אמרו להאי אשמא שמא יתקרם יפה ניחא דמס"ע נמי מיים ר' יוסי בשולה שלא יביאו בשותפות. ואפ"ה בתמאת ס"ל
דמיסב שיביאו בשותפות ולא אמרו להאי אשמא שמא יתקרם יפה אלקה לתנרתה ס"ל דמאחר דא"ל דיוחר מוב שיביאו אחת אחת בשותפות ובתנאי בכדי שהאחת ממ"ע לרבנן ודאי ותהיה
מאשתיהן מוקן נעזרה וגם אחת אחת הבשר אשתיהן בפ"כ לא תהיה נאכלת מבפנים ע"כ ס"ל דיוחר מוב שיביאו אחת אחת בשותפות ובתנאי בכדי שהאחת ממ"ע לרבנן ודאי ותהיה
נאכלת ממ"ע ולא אמרו לשמא לא יתקרם יפה דהוי כדיעבד. אבל הכולה דס"ל יכולה להביא בפ"ע ולהתנות שאם היה חייבת בתחלה לעבדה בזה לכ"ע נאמר לא אמרו לשמא לא יתקרם
יפה יפה שכל לומר דדוקא בגי שומר לא חייש ר"ל לזה משום דבשב"ל לריך הוא לתקור יפה אם לא יתקרם יפה אם לא יתקרם אמרו לשמא לא יתקרם יפה יפה אבל ר' יוסי דפליג לא חייש לזה
לאין קבון ליבור בא מעל ימיד. ומס"ע נמי מסיר בחמאת לחביא בשותפות ובתנאי ולא חייש לשמא לא יתקרם יפה אלקה לתנרתה יפה דהוי שבשב"ל בע"כ היה מוכרחת לתקור אלקה
לתנרתה

ע"ש כל ההלכות שלפנינו לריך אני לתקדים ולהביא שלשה אחת אחר ממנה יתבאר עיקר
ומוקם גדול ופ"פ יתבארו ויתלבנו כוב ההלכות בתחלת אחת. וכוא ממאי דאיתא בפ"ק
דכריתות תנינא ר' אלו מביאות ואינו נאכל המפלת ואינו יוצא מה הפילה וכן אמי נשים
שהפילו אחת ממין פעור ואחת ממין מוגה. א"ר יוסי אימתי בזמן שהלכו זו לחזרת וזו
לחברת אבל אם היו שתיהן עומדות באחת מביאות קרבן ונאכל ע"כ. ופירש"י שם בדף
ז' ע"ב מביאה קרבן אחי תוכים אחד עולה ואחד לחטאת ואכל אל עולה תמנה עולה אם
אין תוגה ילדה אבל אם לאו אם עולת נדבה אבל חטאת לא מני לאחעיי
דאין חטאת נדבה. וממייב בספק ואינו נאכל. ועל דברי ר' יוסי דאמר מביאות קרבן
ונאכל קאמר שם בגמ' מאי שבדין מייתי תרוייהו חד קרבן ודאי וחטאת הבוף ספק
ומתני. ופי' רש"י עולת הבוף תביא כ"ל ודאי ובתנאי שאם אינה חייבת אבל חטאת הבוף
אבל חטאת הבוף לא מני לאיתר אבל אם אינה בדבה ולכבי חייבי חטאת הבוף
ויקטיבו בין שתיהן ותתנין אם אני חייבת יהא תלבר מעל לי ואם לא חייבת יהא לאחרת
ממול לך ומת"ב הוא מגיאתו כשבה בב"ל. וקאמר שם בגמרא דאמ"ע דבאמת הבאה
על חטא ס"ל לר' יוסי דאין בנים מביאין חטאת אחת בשותפות ובתנאי הייבו מעשה
דנבחת בני ישראל בלבוא לו הוצא אלא מעתה. אבל בתמוכרי כפרה דמיישינן קרבן
לאשתיהן בתחילת קדשים ס"ל לר' יוסי דשנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי. וכתב
בבתעמורה שם ואין הלכה כר"י וכן כתב הרמב"ם שם בפירושו וכן כתבו שוב הרמב"ם
והבעמורה בסוף פרק ה' דכריתות אמרה דא"ל יוסי שם כל חטאת שהיא באה על חטא
אין בנים מביאין אותה אבל חטאת יולדת ס"ל דשנים מביאין אותה שבבניו נדמין אלא
אפילו בתמוכרי כפרה אין שנים מביאין חטאת בשותפות. נקטינן מזה דפסק הלכה היא
דאפילו חטאת של תמוכרי כפרה אין שנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי אלא כ"ל מן
הבנים לריך להביא חטאת ספק בפ"ע ובדעת ת"ק דר"י דפ"ק דכריתות הל"ל וכן פסק
הרמב"ם בתיבור בפ"ח מהל' תמוכרי כפרה הלכה ז' כת"ק דר"י. וגם הטולה נראה
נמי דאין שנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי לת"ק דר"י. ואמנם דהא ר"י דפליג
בחטאת של תמוכרי כפרה וס"ל דשנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי קאמר דס"ה
דכריתות בהעתקתי בסמוך דהטולה תביא כ"ל בפ"ע קרבן ודאי וכפי פירש"י הל"ל.
ת"ל לת"ק דאפילו החטאת ס"ל דאין שנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי מל"ע שאולה
פשיטא דס"ל נמי דאין מביאין אותה בשותפות ובתנאי מאחר דאפילו ר"י דפליג בחטאת
מודה בשולה. וכן מבואר מלבון הרמב"ם בתיבורו הל"ל שבאמר אם נזר"ל שבאמר שם נזר"ל הבאה אלא
הוחזק עוברה וספילה ט' הרי זו בפק יולדת ומביאה קרבן ואין חטאתה נאכלת וכן אמי
נשים שהפילו ט' ואין אחת מהן מכרת נפלה כ"ל משתיהן מביאה קרבן מספק ואין
חטאת אחת משתיהן נאכלת ע"כ. משמע להדיא דס"ל מביאה בפ"ע קרבן אלא בין
החטאת ובין העולה רק דאין חטאת אחת משתיהן נאכלת. אך לריך להבין מעם פלוגתייהו
דת"ק ור"י זה דלכאורה אין בחין בין מעם לדעת ת"ק דאמה לא יביאו הקרבנות של תמוכרי
כפרה בשותפות ובתנאי מאחר דאין בחין בין מעם לדעת ת"ק דר"י. ונם הא דמודה
ר"י בשולה אלא יביאו אותו בשותפות על הנאי הקדם לאמר לא ומאיזה טעם חשבו בשולה
אלא הביאו לסביאו בשותפות של תמוכי ובחטאת לא חשבו. ונלע"ד דס"ק ור"י אלו
לגיסתייהו דבריש פרק ד' דבקלים תנינן שוחרי ספיחין בשביעית טעלין שכרן תמרותם
הלבנה ר' יוסי אומר אף הרולה מתנדב אומר הרי הכל בנה אחת לפי' קמא. אבל לרי"מ
דהסיפא לא מייני כ"א בנדבה לחוד ולא קאי אריבה ע"כ אסביר לה שפיר לשון נדבה
דקתני דר"ע קני נדבה דומיא דלשון תוכה דהסתומה הוא בודאי קני תוכה. וכיון דלפי' קמא
הא דהנדבה מעוטה אסביר לה בשולה אחת מ"ה סוכלת לפרש הא דשתיהן שוות דלא
אייני בפחות משתי שולות מאחר דהתוכה אינה פחותה מקן אלא. אבל לרי"מ דאסביר
להא דהנדבה מעוטה ג"כ בקן אלא מו לא סולקן לפ' מספר התערובות בהא דשתיהן
שוות וכתב קמאת הנדבות והתוכות לאתו שפיר בחיזה מספר קנים שיהיה. והא דאסביר
לפי' זה הא דהנדבה מרובה ג"כ בתפר ה' ובינה מפי' קמא דאסביר שם בתפר ג'.
ניחא נמי שהרי ביאתרו כבר בהגה"ה שם דלשון דתוכה מרובה והנדבה מעוטה משמעותו
שיש על התוכה שם ריבוי בפ"ע דהייני תפר ד' כנ"ל כיון דלרי"מ לא סתמא לומר הדין
שאמרנו בתערובות תמצא לו שולה תפורה שם תוכה שתוכה ה"ה נתוכה מרובה ונדבה
מעוטה נתלא שלא הוזכר שבתוכה בתערובות תוכה ונדבה כ"ל אופן זה שבתוכה מרובה
והנדבה מעוטה דהייני שבתוכה היא ד' קנין והנדבה היא קן אחת כמו אפי' הרא"ש
מעוט לשון זה מתפרש הכי במו שביאתרו. וא"כ כשאמר נמי בהיפוך בין שהנדבה מרובה
בפ"כ מתפרש נמי בכה"ג דבין שלא הוזכר תחלה בתערובת נדבה גונא אחרינא בודאי
בחדא גונא אייני שהרי הוא דבר והפוכו. והא דנבי בין שהנדבה מרובה לא סיים נמי
והתוכה מעוטה ל"ל לפ"ז דלא הם להאריך רק בתחלה הוכרח לומר ונדבה מעוטה מפני
שלא הזכיר עדיין נדבה כלל. אבל לפי' קמא דבין שבתוכה מרובה והנדבה מעוטה קאי
הרא"ש דקתני שולה שנתערבה בתוכה וקרי לה שולה מחלא דהזכר בתערובות זה הרי גונא
דהייני תערובת שולה אחת בקן תוכה וגם תערובות תוכה ונדבה מעוטה כמו
בביאתרו שם ה"כ כשמסיים נמי להיפוך בין שהנדבה מרובה כיון שלא סיים והנדבה מעוטה
נכלל בלשון זה שפיר נמי הכי הרי גונא ולסכי מפרש הרא"ש שם בהא דהנדבה מרובה אם
כיון דין שהנדבה מרובה מהתוכה לכל הפחות וכמו בביאתרו שם. ע"כ]:

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

לחברתא שם בהרי אם לא תמצור יפה תעשה עבירה נמשך שתגיע להקריב הלקח לחטאת מאחר דאינה חייבת חטאת ואין חטאת בא נדבה והוי ממש דומיא דשומר דלא חייב עם ר' יוסי לשמה לא ימצור יפה מעשה זה בעלמו כנ"ל. אבל בעולה דבאה נדבה וגם יכול להתנדב חצי עולה דהא בעים מתנדבין ומביאין עולה אחת בשותפות ע"כ גם ר' יוסי מודה דלא יביאו עולה אחת על חובה בשותפות ובמגלת דבה לאוי לחוש שפיר שמא לא ימצור חלקו לחברו יפה כי יחשוב בדעתו שאם הוא פטור מעולה יהיה חלקו בעולה לנדבה. אבל רבנן דאפילו בני עומר חייבי לשמה לא ימצור יפה כ"ל כ"ל אפילו בחטאת חייבי אלא יביאו בשותפות משום שמא לא ימצור יפה חלקו לחברו דומיא דעומר. ומגלת דלגיגה קמא דבא נמי אחי שפיר ואחדבה לאותו לשון עשה פלונתייהו דרבנן וב"י דפליגי בכריתות בדין המאת של ממוסרי כפרה אם בעים מביאין אותה בשותפות ובחטאי תליא ממש בפלוגתייהו דפליגי בני עומר וכמו שנתבאר: אך עדיין צריך לבאר מה שיש להקשות ע"ז מסה דאיתא בר"פ ח' דזיר שני נזירים שאמר לכן אחד ראיתי א' מכם שנעשה ואינו יודע איזה מכם מגלחין ומביאין קרבן עומתה וקרבן עשרה ואומר אם אני הוא המעשה קרבן עומתה שלי וקרבן עשרה שלך ואם אני הוא העשור קרבן מעשה שלי וקרבן עומתה שלך וקופין שלשים יום ומביאין קרבן מעשה ואומר אם אני הוא העשה קרבן עומתה שלי וקרבן עשרה שלך וזה קרבן עשרתי ואם אני הוא העשור קרבן עשרה שלי וקרבן עומתה שלך וזה קרבן עשרתי ע"כ. הרי דמביאין הכל קרבנותיהן בשותפות ובחטאי ואמאי לא מייתין הכל כמי שמא לא ימצור אחד לחברו חלקו יפה יפה ויהיה ראוי יותר לטיות כ"א מביא קרבנותיו בפ"ע על תנאי כמו בסיפא נמת אחד מהם דהודו לו חכמים לבן זומא בדאיתא שם בתמיתין. ולכ"ד דהשם אין לחוש לשמא לא ימצור אחד חלקו לחברו יפה דכיון דכ"א צריך עכ"פ קרבן עשרה בודאי רק שאחד צריך קרבן עשרה תיקף וחברו צריך קרבן עשרה לאחר שלשים יום וגם קרבן עומתה תיקף והם צריכין להשתתף מספק בכל קרבן וקרבן וכ"א יש לו בכל קרבן הלאי. א"כ כ"א זקוק לחברו שימחול לו חלקו וכ"א יודע בודאי שחברו לא ימחול לו חלקו בקרבן הצריך לו כ"א בתופן שגם הוא ימחול לחברו חלקו בקרבן הצריך לחברו ואף אותו שאין צריך באמת רק קרבן עשרה לחוד זקוק הוא לשמחול לחברו חלקו בקרבן עומתה ובקרבן עשרה הבני ויודע בודאי שאם לא ימחול לחברו חלקו בשביל אף שימחול לו באחד מהם אעפ"כ חברו בודאי לא ימחול לו חלקו בקרבן עשרה הצריך לו כ"א בתופן שהוא ימחול לחברו חלקו וכיון שכ"א מהם מוכרח לשמחול חלקו יפה לחברו בקרבן הצריך לחברו בכלי שגם חברו ימחול לו חלקו בקרבן הצריך לו ע"כ לא שייך אם לחוש להאי חשבון דשמא לא ימצור יפה. אבל בשני בעים שהפילו אחת ממין פטור ואחת ממין מוכח דאחת מהן ודאי פטורה מקרבן ואחת מהן ודאי חייבת בקרבן רק דאינו יודע איזו מהן היא החייבת בזה אם יביאו שתיהן קרבן אחד בשותפות ובחטאי יש לחוש שפיר שמא לא תמצור אחת חלקה לחברתה יפה כי אותה האשה דפטורה באחת אינה זקוקה לחברתה ומחשבו בנבה אם אני פטורה באחת למה אחמול חלקי לחברתי. וע"ל דמתני' דזיר הכ"ל נמי דיקא דעשמא משום דכ"א זקוק לחברו מ"ה מהני שם תנאי בשותפות דלכאורה בתנאי של הקרבן מהכא שמתיאין לאחר שלשים יום דקתני ואומר אם אני הוא המעשה קרבן עומתה שלי וקרבן עשרה שלך וזה קרבן עשרתי כו' יקשה למה לכם להסיר עתה הקרבן עשרה וקרבן עומתה שביניהו כבר קודם שלשים יום והתנו עליהם כבר ומתה לא היה לכם להמתין אלא של הקרבן עשרה שמביאין עכשיו שבאחד ימחול חלקו לחברו הצריך לאותו קרבן. אלא גם"כ כמ"ש וסיימו משום דבתנאי שלאחר שלשים יום לחוד היה אפשר לחוש שמא לא ימצור אחד לחברו חלקו יפה מ"ה מזכירין התנאי בקרבנותיהן שבשביל קודם השלשים יום לומר שלא מחל אחד לחברו חלקו בקרבנות הראשונים כ"א על תופן שימחול הבני לשכנגדו חלקו בקרבן עשרה שמביאין עכשיו וכדכתיבנא דמה"ש לא שייך לחוש שם לשמא לא ימצור יפה זהו מה שלימו לבאר בהקדמת הטעם הזאת: **ומעתה** אחר שנתבאר לאף הקרבנות של ממוסרי כפרה אין מביאין בשותפות ובתנאי כמו בעים שבפילו כו'. בהיות כן יהיה נולד לך מבוכה גדולה בכמה הלכות ממקום אחת דמבאר מקצת קרבנות עון תערובות קרבנות של שתי נשים ופירשו המפרשים דאף"פ דאותן הקרבנות שמתבארין מהתערובות לא יבא אפשר לבאר משל איזו אשה אם הן אעפ"כ יהיה שני בע"פ שיביאו שוב לאותו מינן שנתבאר מהתערובות בשותפות יחד ובתנאי ויתמעטו כפי אותו שיעור מסשלמת הוצאה של כל אחת. והרי באמת כבר נתבאר שלא שיביאו חד בשותפות ובתנאי ובע"כ תהיה כ"א לבדה צריכה להביא בפ"ע קרבנות אחרים אף בנגד אותן שנתבארו ויקשה א"כ מאי ר"מ שיתבארו קצת התערובות משל שתי נשים כיון שעדיין תהיה כ"א צריכה להביא בע"כ כל חובתה בשלימות. ותירצה שיה לאוי לאסור לפ"ז שלא להקריב מהתערובות שום אחת עכ"פ דאם יקריבו שום אחת ולא יהא אפשר לבאר משל איזו אשה אחה מהיה ותהיה כל אשה מוכרחת להביא שוב בנגדו אחת שפק בפ"ע א"כ ממ"נ יהיה בודאי אחת אחת מהן מליקת מולין למחצה וגם אחת אכבר מעשיהן לא תהיה נחלת תפקה ואין אפשר שיעשו חכמים לכתחלה להקריב מן התערובות שום קרבן בתופן שיבואו ע"י אותה הקרבה לידי איסורים הללו. ובודאי מועב יוחר שלא יקריבו מן התערובות בכדי שכל אחת שתביא כל אשה להשלמת חובתה תהיה אחת ודאי ולא ספק. ובשלמת התערובות קרבנות משל אשה אחת אחי אפשר דיכולין להקריב מן התערובות כל מה שאפשר להסיר כיון דמה שיאכבר הוי שלא ממ"נ א"כ לא תהיה צריכה להביא אח"כ רק בתנין שנפסלו מן התערובות אבל בתערובות משל שתי נשים יקשה כנ"ל. **אבן** נגלה"ל לפנים דקרבנות התחברים מתערובות קרבנות משל שתי נשים יכולין שפיר להתבחר משל איזו אשה יהיו בתופן שלא יצטרכו אח"כ להביא קרבנותיהן בשותפות יחד ובתנאי וכמו שנתבאר בסיפא. והוא ע"פ מאי דאיתא בריש פרק ח' דזבחים כל הזבחים שנתערבו בחטאות הנמצאות אי בשור הנסקל אפילו אחת בכבשה יתותרו כלן. ופריך שם בגמ' [דף פ"ג ע"א] ונמצאו ונקרב חד מיניהו ונימא כל דפרים מרובה פרים. נמשך ה"ל קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אלא נכבשיהו לדידי ונימא כל דפרים מרובה פרים. ופירש"י יכוף אותן שיכלו דלא לסוי קבוע. והקשן אמר הכא משום קבוע וכמחצה אל מחצה דמי ואיכא למיסמך ולמימר מרובה פרים. והכא הטו' שם בריש הפרק בד"ה

אפילו אחת בריבוע ימותו כולן כתבו דשור הנסקל שנתערב בשוורים מפני היה אומר בים לקים נכבשיהו לדיידן וכל דפרים מרובה פרים ומתנין דהכא דקתני ימותו כולן בנתערב בזבחים מיידי ולגבוה וגזירה שמא יבואו ר' כהנים בבת אחת ומקרי מן הקבוע למחצה אבל בעלמא אמרינן נכבשיהו לדיידי. ומעשה זה היה אומר כ"מ דגרלה לו להתיר דבוסת הזאב בכוב ט' וע"ש. וכן פסק בעור י"ד בס"ם ס"ז ובס"ם כ"ד דאמרינן בעלמא נכבשיהו לדיידי. כרי מבואר דדוקא לענין תערובות פסולי המוקדש לא אמרינן נכבשיהו לדיידי משום גזירה שמא יקח מן הקבוע ויקריב פסולין למוקדש והוא גנאי גדול לגבוה בזה דוקא תשבו ביומר. אבל היכא דלא שייכא הקרבת פסולין למוקדש עבדינן שפיר מקצה זו לאחר התערובות ע"י נכבשיהו לדיידי ולמימסר ולמיסב מניהו חד חד ונימא אבל חד דמרובה פרים ולא גזרינן שמא יקח מן הקבוע. ולפ"ז בתערובות קרבנות משל שתי נשים ד"מ אם נתערבה פרידה מפורסת של רחל בקן מונה סתומה של לאה אינכר מן התערובות פרידה אחת כדין אחת או עולה שנתערבה בחובה שפיר אפשר לברר אותה פרידה שהיה בודאי אבל לאה וחייב ע"י נכבשיהו לדיידי ויקח מהם פרידה אחת דפרים ותהיה אותה פרידה בחזקת לאה דכל דפרים מרובה פרים. ולא גזרינן גזה שמא יקח מן הקבוע מאחר דאף כאשר יקח מן הקבוע לא שייכא הכא הקרבת פסולין למוקדש אבל אם אותה פרידה היה השל רחל היא כשרה למוקדש ולא שבדינן תקנה אז רק לברר דאיתה פרידה תהיה בודאי אבל לאה ותהיה היא יוצאת בה ידי חובתה בזה לא גזרינן שמא יקח מן הקבוע ויקריב בשביל לאה ובאמת אפשר שתהיה אבל רחל מאחר שלקח מן הקבוע ונמצא שקרב בשביל לאה ובאמת הקרבת אבל לעשה שהיה פסולים היא פסולה הרי דהאחי שייכא הכא חשש הקרבת פסולין למוקדש לא אמרינן נכבשיהו לדיידי רחל ג"ל. ואין לומר דאאחי באשר יקח מן הקבוע ויקריב בשביל לאה ורחל מקריב פרידה אחרת כנגד פרידה המפורסת שלה שנתערבה יש לומר שמא באמת אותה פרידה אחרת היתה של רחל מאחר שלקח מן הקבוע ונמצא דלא שייכא הכא חשש הקרבת פסולין למוקדש ונמצא שפרידה שאחרת שמקריב רחל אח"כ כנגדה תהיה פסולה מאחר שבאמת היא יצאתה ידי חובתה כבר בפרידה הראשונה שנתערבה. הרי שע"י לקיחתו מן הקבוע יבא בזה נמי לידי הקרבת פסולין למוקדש ולאוי לגזור בזה נמי שלא לעשות תקנה זו שיכבשיהו לדיידי משום גזירה שמא יקח מן הקבוע. ז"ל דהא לא מליגו אמשנה בזה כ"א בתערובות מעלות המתות או שור הנסקל שנפסלו מלהקריבן ע"ג המזבח משום פסול גופייהו. וכן בתחלת שנתערבה בעולה או עולה בחטאת דקתני ג"כ אפילו אחת בריבוע ימותו כולן ולא כבדינן תקנה זו ג"כ משום גזירה שמא יקח מן הקבוע היינו נמי משום דאם יעשה העולה למעה וכמעשה חטאת והחטאת למעלה וכמעשה עולה יעשה פסול דלוריתא בהקרבתו בשעוי תקנה בחטאת ובשעוי מעשה עבודת הקרבן בגופו שיעשה כמעשה חטאת בעולה וכמעשה עולה בחטאת וזהו נמי גנאי גדול לגבוה בזה דוקא מליגו בחטאת ובגזו שמא יקח מן הקבוע. אבל משום חשש שע"י לקיחתו מן הקבוע יבא לידי אחת שבאמה בחלה היה מוכחה תקריב שוב קרבן אחר שלא לשרף הרי שלא תקריב רק חולין למזבח ע"ז לא חשש משום דליכא בזה כ"כ גנאי למזבח. תדע דהא מתיאין חטאת העוף על הפסק אם מפסלקה עודם תקבל וקאמר שם בגמרא אלא מתיאין בעודם דלא ילדה ובדין הוא דמוחרת בהאה ומאי תקבל מדרבנן ופיכש"י ובדין הוא דמוחרת בהאה דחולין בחולין הוא ומשום חולין בעזרה נמי ליכא למימר [כ"ל ובלקתני שם בריש פרק המביא אשם בני אשם ודאי ומלוי דאם מעשאתם עודם לו שלא חטא הרי זה יקבר לו יצא לבית הסריפה משום חולין שבאחתו בעזרה וכדמפרש שם בגמרא דף כ"ד ע"ב] דלא אסרה תורה אלא שמיתה אבל מליקה לא אבל רבנן גזרו דאסור בהאה שמא יאמרו נהגין מחטאת העוף הפסק עכ"ל. הרי להדיא דאף אי חולין לעזרה דאוריתא היינו דוקא אחיתת חולין אבל מליקת עוף חולין לע"ע לאו דאוריתא וזה שלא כדברי המוס' הנ"ל ע"ש. וכן מבואר מסוגיא דקדושין [דף נ"ח ע"א] דדוקא בחיתה בעוון דמ"ה הטומה את הסריפה חולין בעזרה אחיתת חולין לעזרה אבל מליקת עוף חולין לעזרה לאוי אם אמה שחיטה ולאו אחיתת חולין בעזרה היא. ובאמת ל"ע בזה הרי בחמ' נזיר [דף כ"ע ע"ב] קאמר להדיא נבי חטאת העוף הפסק דאית בה איסור חולין בעזרה למ"ד דאוריתא דאוריתא ולמ"ד דרבנן דרבנן. ובע"כ ל"ל דמליקת עוף הוי כשחיטת חולין וכמ"ש המוס' שם בשם רש"י. ולחיתי בב"ב [דף פ"א ע"ב] דתפסקה ליה רש"י שם בשאחיתת חולין לעזרה אלא אם הוי דאוריתא אי לא דרבנן. והמוס' שם ובחולין [דף ק"ל] ובפסחים [דף ס"ו ע"ב] כתבו דכל דבר בעזרה בו כדרך עבודה אסור משום חולין לעזרה דאוריתא וגפ"ז לכן לומר דשחיטת חולין לעזרה לכ"ש שאלו דהשם ס"ע משום דאפילו אם הסריפה היתה קדשים לא היתה השחיטה ראויה אבל מליקת עוף ביון דאם היתה קדשים היתה המליקה עבודה ראויה אסור משום חולין לעזרה דאוריתא למאן דס"ל דאוריתא וא"כ הא דכריתות דקאמר ובדין הוא דמוחרת בהאה ל"ע]. וא"כ שפיר ראוי למיעבד תקנה זו שיכבשיהו לדיידי בכדי לברר הפרידה שיבאר מהתערובות שהיה משל לאה בודאי מאחר דאין בהן חשש הקרבת פסולין למזבח. אך אותה הפרידה דפרים לכן שיעשנה דוקא כמו שהיתה הפרידה המפורסת שנתערבה אם בחחת חטאת ואם עולה עולה דאף דמקריבין אותה בחזקת דפרים מרובה פרים שמתערבה לאם אעפ"כ א"א לבטותה היפך ממה שהיתה אותה הפרידה המפורסת של רחל שנתערבה

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

משום גזילה דמשה יקח מן הקנוס ויקח בחמת אומה פרידה המפורסת וישמה כמעשה חמאת בעולה או כמעשה עולה בחמאת דלענין זה חשבו שפיר שמה יקח מן הקנוס דמה"ע קתני הכא חמאת שמעברה בעולה ועולה בחמאת חפילו אחד בריבוא ימותו כולן וכמו שמבאר. [ואין לפקפק במה שכתבנו דבנדינן מקנה לגבר אם הפרידה שיכבר מהמעברות משל איש אשה תהיה ע"י שיכבשיהו לביידי וכל דפרים ממונא פרים והלא קי"ל כשמואל דס"ל בב"ב בר"פ המוכר פירות דלא אזלינן בממונא בתר רובא. ז"ל דהא אף שמואל לא אמר אלא דוקא היכא דאיכא חזקה ממון דהא אמרינן המוליא מחבירו עליו הראיה אבל היכא דליכא חזקה מודה שמואל דאזלינן בממונא בתר רובא. ומה"מ פסק הרמ"א בח"מ סימן רל"ב דאם פרים הפקידו אצל ר' שנעות של זהב וכיוצא בו ונאבד או נגנב ר' מסס דאזלינן בתר רובא וכל דפרים מרובא קא פרים ומי' בתשובת מהרי"ל סי' קס"ח מענין זה. והכא אף לא היתה אשה אחת מוחזקת בהמעברות החזקה לא מהני לה מידי ואין לה שום מועלת מהמעברות לבמי הנשים לבעלת המועד כמו לבעלת המרובה ולא לגבר לבעלת המרובה לבד כמ"ש תחלה משום דבבל מה שאפשר להשביר מהמעברות יש שום לבעלת המועד כמו לבעלת המרובה וכן הוא סברת הגאון דידן לפי מה שיש' לפרנסו לי"ה. ודוגמת לדבר תניגן נמי בכתובות בפ' מי שהיה נשוי דף ל"ג ע"ב מי שהיה נשוי שלש נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו מחצה ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה אלא מנה מולקין בשוה. וכן פסק בחה"ע סימן ל"ו וכן פסק בח"מ סימן ק"ד לבמין בעלי חובות כה"ג דאפילו אם היה הנמצא ב' מולקין בשוה ק' לכ"ה. הרי לשולם עדיף זכות בעל המועד בכל הנמצא בעל המרובה ויכול בעל המועד לפטרם לגבות כל חובו ובעל המרובה אינו גובה רק כמוהו והמותר יפסיד בעל המרובה לבדו אם אינו מוצא לגבות יותר. והכא נמי כן הוא דבאותו מין חמאת שיכבר מהמעברות עדיף זכות בעלת המועד כזכות בעלת המרובה ולאו להקריב בחופן שיתבבר אותו מין לבעלת המועד והמרובה לבמיהן בשוה אף שבעלת המועד לא תפסיד כלל. וממילא הבין דה"ה כאשר יתברנו ב' חטאות או ג' של אשה או בב' קני חובה של מבכרה ה"נ יקח תחלה מהמעברות היתרון שבמרובה מרובה על החטאת ע"י שיכבשיהו לביידי וימשיך קמא קמא דפרים מרובא עד שיגמר המרובה שוה למספר החטאות במוך המעברות ואז יחזור ויקח שוב מאותו מרובות הנגמר פרידה אחת וחמ"כ יכבשיהו לביידי וימשוך שוב עוד פרידה אחת דפרים מרובא ועשה אותן ב' פרידות שלקח בחמרובה שהוא שהוא מין חטאת בבמרובה ויתברר לכל אשה חטאת אחת ועוד חטאת אחת יקריב מאותן דפרי תחלה לבעלת המרובה. ונקוט כלל זה בידך בכל מיני תעלומות חטאת ותובה משל ג' נשים כאשר המרובה מרובה על החטאת בין מהמין חטאת שבמרובה סם מספר שוגות או שאין שוגות אז לעולם יקח תחלה מהמעברות היתרון שבמרובה מרובה על החטאת ע"י שיכבשיהו לביידי וימשוך קמא דפרים מרובא עד שיגמר כל הזוגות שבמרובה והחטאת בוין בהמעברות ואז יקריב מאותו מעברות הנגמר כ"ז שאין שולין יותר ממין חטאת שבמרובה ויהיה אלו המין לבעלת המרובה ואלו המין לבעלת החטאת. ואם אין הנגמר שולה למין חטאת שבמרובה אז להשלים המין יקריב ממלי דפרים תחלה מהמעברות ויהיה שולה לבעלת המרובה. וכן אף הנגמר שולה יותר ממין חטאת שבמרובה רק שהמין שבמרובה אינו מספר שוגות אז אותה חטאת היתרה על מספר שוגות צריך להקריב מאותן דפרי תחלה לבעלת החטאת. וכן אם לא נתברר רק קן אחת חובה של אשה אחת בחטאת מרובה של מבכרה שהמין שבמרובה אינה רק חטאת אחת אז אותה החטאת יכבר לבעלת החטאת דוקא והיינו ע"י שיכבשיהו לביידי וימשוך פרידה אחת דפרים מרובא של חטאת ויקריבנה לבעלת החטאת. הרי נתבאר דכשהחטאת והמרובה אחת מרובה ואחת מועטת בפר שיכבר מהמעברות לכל אשה ואשה בין אם המין הוא מספר שוגות או שאינו מספר שוגות ובפר הוא בהן מילתא דפסיקא שיכבר בכל עניני תערובות מועט במרובה כל המין חטאת שבמרובה הוא. ולאפוקי כשהחטאת והמרובה שתיהן שוות והתערובות הוא משל ב' נשים אז אם המין חטאת שבמרובה הוא מספר שוגות בזה יכבר בפר כמין חטאת שבמרובה הוא. אבל אם המין אינו מספר שוגות אז לא יכבר רק פחות חטאת אחת ממין חטאת שבמרובה. וכשהמין שבמרובה אינה רק חטאת אחת כגון שבתערבה קן מרובה עם ב' חטאת אז לא יכבר כלל מהתערובות מאחר דאין מקנה לגבר אותה החטאת לאיש אשה שהיא ע"ש אין להקריבה כלל וכמו שנתבאר. וכל זה דוקא בשהתערובות הוא משל ב' נשים אבל בשהתערובות הוא הכל משל אשה אחת אז בין שהחטאת והמרובה אחת מרובה ואחת מועטת ובין שבתיהן שוות אין חילוק בהם כלל בין אם המין שבמרובה הוא מספר שוגות או שאינו מספר שוגות לעולם יכבר בפר מהתערובות כמין חטאת שבמרובה כולה מאחר דאין זוכה לגבר מה שיכבר מהתערובות אם יהיה החטאת או מהמרובה כיון דממ"ש הכל אלה ויתמעט בודאי מבלמת קנבנות החטאת והמרובה שמעברנו כפי המין חטאת חובה שיכבר מהתערובות ונא תהיה

שיתבבר לכל אשה חטאת אחת והיינו שיכבשיהו לביידי וימשוך מהם ב' פרידות נזה אחר זה ואותן ב' פרידות יתבברו טלן לבעלת המרובה לבדם משום דאם תשיבת פרידה הג' עדיין היה לה רוב בתערובות דהא אחר מעשיבת ב' פרידות הראשונות עדיין יש לה עוד ב' פרידות בהתערובות ולאבדתה מתחלה לא היה לה רק פרידה אחת ונמצא דגם פרידה הג' דפרים מהרוב של בעלת המרובה פרים. וכיון שכל הג' פרידות במשך יתברלו לבעלת המרובה לבדה ח"ש ב' פרידות הנשאלין יחד בתערובות בפ"ש הן משל אחיהן לכל אשה פרידה אחת. והשתא יכולין שפיר להקריב אותן ב' פרידות הנשאלין בתערובות בשיהן לאחשת אחת כמנין חטאת שבמרובה ונמצא שיתבבר לכל אשה חטאת אחת ואותן ג' פרידות בתשך תחלה מהתערובות לא יקריבון בוב כלל אף שנתברלו לבעלת המרובה מאחר דא"א להקריב מהתערובות יותר ממנין חטאת שבמרובה מעשה אחת יקח מן הקנוס ויעשה כמעשה חטאת בעולה וכמעשה עולה בחטאת ומנו שבתבאר. ונראה לדאוי דוקא להקריב באופן זה שיתבבר המנין שיכבר מהתערובות לבמי הנשים לבעלת המועד כמו לבעלת המרובה ולא לגבר לבעלת המרובה לבד כמ"ש תחלה משום דבבל מה שאפשר להשביר מהתערובות יש שום לבעלת המועד כמו לבעלת המרובה וכן הוא סברת הגאון דידן לפי מה שיש' לפרנסו לי"ה. ודוגמת לדבר תניגן נמי בכתובות בפ' מי שהיה נשוי דף ל"ג ע"ב מי שהיה נשוי שלש נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו מחצה ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה מולקין בשוה. וכן פסק בחה"ע סימן ל"ו וכן פסק בח"מ סימן ק"ד לבמין בעלי חובות כה"ג דאפילו אם היה הנמצא ב' מולקין בשוה ק' לכ"ה. הרי לשולם עדיף זכות בעל המועד בכל הנמצא בעל המרובה ויכול בעל המועד לפטרם לגבות כל חובו ובעל המרובה אינו גובה רק כמוהו והמותר יפסיד בעל המרובה לבדו אם אינו מוצא לגבות יותר. והכא נמי כן הוא דבאותו מין חטאת שיכבר מהתערובות עדיף זכות בעלת המועד כזכות בעלת המרובה ולאו להקריב באופן שיתבבר אותו מין לבעלת המועד והמרובה לבמיהן בשוה אף שבעלת המועד לא תפסיד כלל. וממילא הבין דה"ה כאשר יתברנו ב' חטאת או ג' של אשה או בב' קני חובה של מבכרה ה"נ יקח תחלה מהתערובות היתרון שבמרובה על החטאת ע"י שיכבשיהו לביידי וימשוך קמא קמא דפרים מרובא עד שיגמר המרובה שוה למספר החטאות במוך התערובות ואז יחזור ויקח שוב מאותו מרובות הנגמר פרידה אחת וחמ"כ יכבשיהו לביידי וימשוך שוב עוד פרידה אחת דפרים מרובא ועשה אותן ב' פרידות שלקח בחמרובה שמהן שהוא מין בחטאת אחת ועוד חטאת אחת יקריב מאותן דפרי תחלה לבעלת המרובה. ונקוט כלל זה בידך בכל מיני תעלומות חטאת ותובה משל ג' נשים כאשר המרובה מרובה על החטאת בין מהמין חטאת שבמרובה סם מספר שוגות או שאין שוגות אז לעולם יקח תחלה מהתערובות היתרון שבמרובה מרובה על החטאת ע"י שיכבשיהו לביידי וימשוך קמא דפרים מרובא עד שיגמר כל הזוגות שבמרובה והחטאת בוין בהתערובות ואז יקריב מאותו מעברות הנגמר כ"ז שאין שולין יותר ממנין חטאת שבמרובה ויהיה אלו המין לבעלת המרובה ואלו המין לבעלת החטאת. ואם אין הנגמר שולה יותר ממנין חטאת שבמרובה רק שהמנין שבמרובה אינו מספר שוגות אז אותה חטאת היתרה על מספר שוגות צריך להקריב מאותן דפרי תחלה לבעלת החטאת. וכן אם לא נתברר רק אחת חובה של אשה אחת בחטאת מרובה של מבכרה שהמנין שבמרובה אינה רק חטאת אחת אז אותה החטאת יכבר לבעלת החטאת דוקא והיינו ע"י שיכבשיהו לביידי וימשוך פרידה אחת דפרים מרובא של חטאת ויקריבנה לבעלת החטאת. הרי נתבאר דכשהחטאת והמרובה אחת מרובה ואחת מועטת בפר שיכבר מהתערובות לכל אשה ואשה בין אם המין הוא מספר שוגות או שאינו מספר שוגות ובפר הוא בהן מילתא דפסיקא שיכבר בכל עניני תערובות מועט במרובה כל המין חטאת שבמרובה הוא. ולאפוקי כשהחטאת והמרובה שתיהן שוות והתערובות הוא משל ב' נשים אז אם המין חטאת שבמרובה הוא מספר שוגות בזה יכבר בפר כמין חטאת שבמרובה הוא. אבל אם המין אינו מספר שוגות אז לא יכבר רק פחות חטאת אחת ממין חטאת שבמרובה. וכשהמין שבמרובה אינה רק חטאת אחת כגון שבתערבה קן מרובה עם ב' חטאת אז לא יכבר כלל מהתערובות מאחר דאין מקנה לגבר אותה החטאת לאיש אשה שהיא ע"ש אין להקריבה כלל וכמו שנתבאר. וכל זה דוקא בשהתערובות הוא משל ב' נשים אבל בשהתערובות הוא הכל משל אשה אחת אז בין שהחטאת והמרובה אחת מרובה ואחת מועטת ובין שבתיהן שוות אין חילוק בהם כלל בין אם המין שבמרובה הוא מספר שוגות או שאינו מספר שוגות לעולם יכבר בפר מהתערובות כמין חטאת שבמרובה כולה מאחר דאין זוכה לגבר מה שיכבר מהתערובות אם יהיה החטאת או מהמרובה כיון דממ"ש הכל אלה ויתמעט בודאי מבלמת קנבנות החטאת והמרובה שמעברנו כפי המין חטאת חובה שיכבר מהתערובות

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

וריכה להבליט רק עולות חובתה וגם חטאת כפי מספר חטאת שנתערבו בחובה. וכה"ג
חמת יתבאר דין עולה שנתערבה והיינו אם נאמר דס"ל לתנא דגם בתערובות עולה
בחובה משל שני נשים אין להקריב רק אותן עולות שמספר לבדכן לאיזו אשה חבל אותה
העולה שא"א לברכה לאיזו אשה אין להקריבה כלל משום דאין נ"מ בהקרבתה כיון דאף
אם יקריבנה אחמי תעמדכן כל אשה להבליט בגבדה עולה אחת בפ"ב דזקא מאחר דבעולה
כ"ע ס"ל דאין שנים מביאין אותה בשותפות ובתנאי וא"כ מועב יותר שלא להקריבה דאם
יקריבנה קנוב הדבר שיבואו לעשות להביא אח"כ בגבדה רק שולה אחת בשותפות יחד
ובתנאי דיקבנו לשם הקריבנה אם לא שיצאו בה מעולה אחת בין שתיהן. וכיון שכן גם
בתערובות עולה בחובה של שני נשים לא הוי מלאתא דפסיקא שיכבר כמנין עולה שבחובה
רק זוקא כשאחת מרובה ואחת מועטת. אבל כששתיהן שוות אז לא יכבר כמנין עולה
שבחובה כולו רק כאחד המנין הוא מספר שוות אבל אם ליש מספר שוות אז יהבר ממנין
עולה שבחובה עולה אחת שיהיה של מספר שוות וכמו שנתבאר הכל גבי דין תעלת
בהתערבה בחובה: אך זהו זוקא בעולת חובה או אפילו עולה של נדר שנתערבו בקני
חובה שתותה דאז שפיר אין להקריב אותה שעולה שא"א לברכה מהתערובות לאיזו אשה
מאחר דבכ"ב תלעיך עדיין אם אשה להבליט אח"כ עולה אחרת בגבדה מספק ע"כ מועב
יותר שלא להקריבה בכדי שלא יבואו לעשות שלא להביא בגבדה רק עולה אחת בין שתיהן
בשותפות יחד ובתנאי כנ"ל. אבל כאחד שתערבה עולת נדבה בחובה אז יכבר לעולם
כמנין עולה שבחובה כולו אף אם התערובות הוא משל שני נשים ונדבה וחובה שתיהן
שוות והמנין שבחובה ליש מספר שוות, דשא כאשר נתערבה קן נדבה של אשה זו בקן
חובה של חברתה דהמנין עולה שבחובה היא עולה אחת שפיר דינא שיא להקריבה מהתערובות
אף שלא תתבבר לאיזו אשה משל אשה בהקרבתה כנ"ל. ואפ"ז הא"ל בתערובות דאף דא"ל
לברכה לאותה עולה לאיזו אשה תתכבר ותהיה לריכה בע"כ להביא עולה אחרת בגבדה
מספק להבלעת חיבתה אפ"ל תיתר בהקרבה זו שאם בלחת אותה העולה שתתבבר
מהתערובות הויה מקן חובתה ונשאר עולה אחרת שתביא אח"כ תהיה לה לעולת נדבה
הרי בתיתר בזה הקבן נדבה ולבסי דינא הוא שפיר להקריב אותה עולה שיכבר מהתערובות
אף שלא תתבבר לאיזו אשה מאחר דאין שום חשש בהקרבתה כנ"ל. ואפ"ז ה"ל בתערובות
גדול של נדבה בחובה משל שני נשים ושתיהן שוות והמנין עולות שבחובה אינו מספר
שוות יתבבר נמי שפיר להקריב כמנין עולות שבחובה כולו כי אף אותה העולה שיהיה
של מספר שוות וא"א לברכה לאיזו אשה דינא הוא להקריבה שפיר בלי חשש כלל ומעשה
כנ"ל. זהו כשחובה ונדבה שתיהן שוות: אבל אם החובה ונדבה אחת מרובה ואחת
מועטת שיכבר ג"כ כמנין עולות שבחובה בין אם הוא מספר שוות או שאינו מספר שוות
ואף אם התערובות הוא משל ב' נשים. ודאי מספר השוות מקרינן בתופן שיהיה תליין
לבעלת המרובה ותליין לבעלת המועט ואינו ע"י שיעבור תחלה שיתבטל שוה מרובה ומזה
ע"י שיבטלנו דנידי ויעבור קמא קמא דפרים מרובה כד שיבטלו המרובה ונדבה שתיהן
שוות ואז מלאתו תערובות שנבטלו יקריב מספר השוות כנ"ל. אבל בשם אחד יתר על
שוות אז אותו אחד יתר אפשר להקריבו כל ב' אופנים דהיינו או להקריבו מאותו
שתתון על המרובה דמצד תחלה מהתערובות ויתבבר זוקא לבעלת המרובה. או אפשר
להקריבו ג"כ מהתערובות בגאר בשמאת ואף אם לא יתבבר לאיזו אשה לא איכפת לן
בזה וכמו שכתבתי בשתיהן שוות החובה ונדבה ומנין שבחובה אינו מספר שוות כנ"ל.
ויהיה אפשר לומר דדינא הכי הוא אחר שכתבנו דבכל מה שאפשר להבליט מהתערובות
עדיף שות בבלת המועט בשות בעלת המרובה ע"כ אין ראוי לברכו לבעלת המרובה
זוקא מאחר דגם לבעלת המועט יש לה בה שות וראוי יותר להקריבו בשתמת מתערובות
הנאלר ובלא לברכו דשאתה יכל להיות שפיר ביהיה אז לבעלת המועט או לבעלת המרובה
ויהיה שפיר שות שתיהן שוה בו ג"כ. ולפי אופן זה יהיה דין תערובות חובה ונדבה
ונדבה מועטת שוה ממש לדין התערובות נדבה מרובה וחובה מועטת בכל פרטי אופן
הקרבתן. וכן יהיו נמי פרטי דין הקרבה של שני תערובות הללו שוה ממש לפרטי דין
הקרבה מתערובות חובה ונדבה בשתיהן שוות דבשלן המספר השוות שאפשר להקריב
גם התערובות אמו מנכרין אותן באופן תליין לבעלת החובה ותליין לבעלת הנדבה
והאחד יתר על שוות מקרינן מן התערובות בשתמת ולא יתבבר לאיזו אשה. אבל לפי
אופן ראשון שבחבנו דבשהחובה ונדבה אחת מרובה ואחת מועטת אז אותו אחד יתר
על שוות מנכרין אותו לבעלת המרובה זוקא כנ"ל אם נאמר דהתנא סובר דדינא הכי
הוא זוקא משום דכל המה דאפשר לברכו מועב יותר לברכו ולא ליקח אותו שתמת
מתערובות בכדי שלא להצריך להביא אח"כ עולה אחרת בגבדה תנאי עדיף.
וכלאתריהן נמי בדים מפרש זבחים דאמרו ב"ד דלא ליתא לשמו דילמא אתי למיתר שלא
לשמו הרי דאמרו אז"ל לעשות בדברים אלו קבנות כל מאי דאפשר בכדי שלא יהיה נכשל
בדברו ח"ל פשיטא שראוי לאות לעשות בדברי תנאי כל מאי דאפשר בדברי תנאי יותר
קרוב לבא לידי מכשול. ע"כ לפ"ז ג' תערובות הללו דהיינו של חובה מרובה ונדבה
מועטת ושל נדבה מרובה וחובה מועטת ושל שתיהן שוות יהיו תלוקין זה מזה בפרטי דין
הקרבה בהתמנין בחובה אינו מספר שוות. דבשחובה מרובה אז לריך לברר לאותו
אחד יתר על שוות שבחובה דזוקא כנ"ל אם נאמר דהתנא סובר דדינא הכי
הוא דזוקא משום דכל המה דאפשר לברכו מועב יותר לברכו ולא ליקח אותו שתמת
מתערובות בכדי שלא להצריך להביא אח"כ עולה אחרת בגבדה תנאי עדיף.
וכלאתריהן נמי בדים מפרש זבחים

ג במז' דברים אמורים בחובה ובנדבה אבל בחובה שנתערבה זו בזו אחת לזו ואחת לזו. פי' כגון קן סתומה של רחל שנתערבה בקן סתומה של לאה: **מחצה כשר.** שיקריב הכהן אחד לחטאת ואחד לעולה ואם הם של רחל הרי עוד ואם הם של שניהן הרי קריב חטאת זו ועולה זו ויביאו קן אחד ויחט ביניהן. ושתים האחרות אינו יכול להקריב דשמא הקן שהקריב היו של שניהן ואותה שהקריב חטאת נקבע בתו זונה עולה ואותה שהקריב עולה נקבע בת זונה חטאת והרי חטאת ועולה מעורבין וימותו. וכן שתים לא ושתים לא. הרי מ' פרידין. יקריב הכהן ד' שנים לעולה ושנים לחטאת אם [הם] של אחת הרי עוד ואם הם של שתים הרי [הוא] חטאת ועולה לזו וחטאת ועולה לזו אי' ב' חטאות לזו ושתי עולות לזו ויביאו ב' קינין בשותפות ויחט. ויותר אינו יכול להקריב דשמא היו שתי חטאות לזו והוקבעו שנכנגדן לעולה וב' עולות לזו והוקבעו שנכנגדן לחטאת והרי חטאות ועולות מעורבות יחד [ויתותו] וכן ג' לזו ג' לזו הרי י"ב פרידין יקריב הכהן מהן ו' פרידין ג' לחטאת וג' לעולה ואם הן של אשה אחת הרי עוד ואם הן של ב' נשים כל חטאת שהקריב לאחת נקבע כשנגדה לעולה וכל עולה שהקרי' לאחת נקבע שנכנגדה לחטאת ויש כאן חטאות ועולות מעורבות וימותו. אבל אם לא היו רק המעורבות שוין אלא אחת בשנים או בג' או בשאר או בחמשה וכן (ב' בג' או) ג' בי' או בד' וכן י' בד' אין כאן להקריב אלא כמין המועט הנו חטאת והנו עולה. ואם הן של אחת יפה הקריב ואם הן של ב' נשים יפה הקריב. ויותר אינו יכול להקריב דאם היו של שתי נשים [חטאות לאחת והעולות לאחת] יש באחרות המעורבות חטאות ועולות [חטאת ועולה] [הגה"ה]. נראה דהוי"ו של ועולה אינו וי"ו המיבור לומר דכיון שיש באחרות המעורבות חטאת ועולה יחד דשמא אינו כן דהרי כשאר נתערבה קן אחת של רחל בב' קנים של לאה אם נאחר דהמועט דהוא קן אחת שהקריב מן המעורבות היה באחת החטאת לרחל והעולה לאה והיה מ"כ נשאר בתעורבות לרחל עולה ולאה ב' חטאות ועולה. הרי דאחרתי לא היה על המעורבות דין מעורבות חטאת ועולה רק דין מעורבות עולה בחובה דיכשר עכ"פ כמנין עולה שבחובה ושפיר היו יכולין להקריב אז מהמעורבות עוד עולה אחת שהוא מנין עולה בחובה רק עוד חטאת לא היו יכולין להקריב אז משום מעורבות עולת רחל. וכן אם נאמר דשקן שהקריב מהמעורבות היתה באחת העולה לרחל והחטאת לאה והיה נשאר בתעורבות לרחל חטאת ולאה ב' עולות ולאה וחטאת לא היה על המעורבות הנשאר דין חטאת שנתערבה בחובה דיכשר מכ"פ כמנין חטאת שבחובה ולא עוד עולה משום דקן חטאת רחל. רק מחמת דמספקא לן באחת ולא ידעינן אם באותו הקן שהקריב היתה באחת העולה לרחל והחטאת שלה נשאר בתעורבות ומשום דקן אותה החטאת לא"ל להקריב עוד מהתעורבות עוד עולה. או שמא באותו הקן שהקריב היתה החטאת לרחל והעולה שלה נשאר בתעורבות ומשום דקן אותה החטאת לא"ל להקריב מהתעורבות עוד עולה. וכ"כ משום דספקות אלו לא"ל להקריב מהתעורבות לא משום חטאת ולא משום עולה. ומ"כ מאי דכתב הרא"ש יש באחרות תעורבות חטאת ועולה בכ"כ צריך לפרש דהוי"ו של ועולה היא וי"ו מחלקת ול"ל או עולה כלומר דיש באחרות דקן תעורבות חטאת או דקן תעורבות עולה ומ"ה א"ל להקריב מהן לא עוד חטאת משום דקן תעורבות עולה ולא עוד עולה משום דקן תעורבות חטאת. ע"כ וימותו כולן ויקריבו כמנין הקריבות בשותפות ובתנאי כל מה שלא קרב לאחת מהן מיתים שלה בהקרבה זו:

והשתא יכבשינהו לידי ויקח עוד פרידה אחת דפרים מעונה של חברתה וכמו שביארנו במשנה ג' בשתיהן שוות. ונמצא כשעשה מהן אחד חטאת ואחד עולה בכ"כ לאשה אחת תהיה החטאת ולאשה אחת תהיה העולה ונמצאה שנפסל מהתעורבות שהוא שלה ולבעלת העולה שלה. אך א"א לברר זאת לאיזו אשה שלה שהשאת ולאיזו אשה שלה העולה ומקנאן בזה שביאור עוד כפי המלאה שנפסל דסיינו קן אחת של חטאת ושלה בשותפות יחד ובתנאי שיחט ביניהן שהחטאת שלה לאותה אשה הקריבה חטאת והעולה שלה לאותה אשה הקריבה עולה דבכר בתנאי בהעתנו. שבמ"ב דבבה"ג דל"א לריכה קרבן חטאה לזו ולאחה קרבן חטאה לזו בשביל שיכולין להביא בשותפות יחד ובתנאי בלי חטא כלל וכדקתני בתמי' דגזיר ומעשה שנתבאר שם. ועוד דהכא בלא"ה ביחה דיוון דל"א נותנת תעות בעד פרידה הלריכה לה רק שאין כ"א יודעת אם לריכה לה חטאת ולהבריחה עולה או להיפוך א"כ אין כ"א זקוקה לחברתה כלל שתחזור לה חלקה רק כ"א נתנה תעות בעד פרידה שנימה הלריכה לה אם חטאת או עולה ושפיר דתי לכ"ע להתעות שתעלה החטאת לאלריכה חטאת בעד תעותיה והעולה תעלה להלריכה עולה בעד תעותיה. וזהו דוקא באחת לזו ואחת לזו דהתחלה שיכשר מהתעורבות הוא רק קן אחת ואף שיתברר שיש מתוך לכל אשה פרידה אחת אלאי אי"א לברר עכ"פ לאיזו אשה תעלה החטאת ולאיזו אשה תעלה העולה. ובכ"כ הן זקוקין להביא עוד התחלה שנפסל דסיינו קן אחת בשותפות יחד ובתנאי כנ"ל: **אבן** בשתים לזו ושתים לזו דהתחלה שיכשר הוא ב' קנים בזה יכולין שפיר לברר שיכשר לכל אשה קן אחת שלה חטאת ועולה. והיינו בחופן זה שיקח תחלה פרידה אחת מהתעורבות ותהיה לאיזה אשה שתהיה ואח"כ יכבשינהו לידי ויקח עוד פרידה אחת לכל אשה שלה בזולתי באותו הזוג שלקח בראשונה. ועוד יקח עוד פרידה אחת מהתעורבות ותהיה ג"כ לאיזו אשה שתהיה ואח"כ יכבשינהו לידי ויקח עוד פרידה אחת דפרים מעונה של חברתה הרי דנס בזוג הנני הוי לכל אשה פרידה אחת בזולתי, והשתא יעשה ב' פרידות של זוג אחד מאותן ב' זוגות שמיהן לחטאת ואחת לכל אשה בזולתי חטאת אחת וב' פרידות של זוג הנני עשה מהיהן עולות ותהיה לכל אשה ג"כ עולה אחת בזולתי ונמצא בכל אשה ילקחה ידי חובתה בזולתי מקן אחת שלימה של חטאת ועולה. ובתחלה הנפסל מהתעורבות נפסל לכל אשה קן אחת שלימה של חטאת ועולה וא"כ אין זקוקין השאת להביא עוד בהתחלה בשותפות יחד רק כ"א מביאה שפיר בפ"ע קן אחת של חטאת ועולה להשלמת חובתה ומבין שהיהן ב' קינים כפי התחלה שנפסל מהתעורבות. אלא גם בזה יכולין להקריב מהי מכל זוג מב' זוגות הנ"ל פרידה אחת חטאת ופרידה אחת עולה ואף דהשאת לא תתברר שיכשר לכל אשה חטאת ועולה רק יכול להיות דב' אחטאות תב' הזוגות הן לאשה אחת וב' העולות הן לאשה אחת אם הן החטאות ולאיזה אשה הן העולות אחתי ים לבן מקנה שפיר שביאו כפי התחלה שנפסל מבין שהיהן דסיינו ב' קינים בשותפות יחד ויצאו ב' עולות מאותן הב' קינים שנשלימין בשביל לב' חטאות הראשונות והב' חטאות מאותן ב' קינים יצאו עולות הראשונות ויהנו בכל אשה אחת חטאת מהראשונות שלה אשה ג"כ העולה שמצוונין לאותה חטאת וכל אשה אחת עולה מהראשונות שלה אשה לה ג"כ החטאת שמצוונין לאותה העולה ונמצא לאשה אחת מהראשונות היו הב' חטאות לרחל והב' עולות נלאה יהיה אח"כ מהב' קינין להיפוך ב' עולות לרחל וב' חטאות נלאה ואם מהראשונות היו לכ"א חטאת ועולה יהיה אח"כ מהב' קינין ג"כ לכ"א חטאת ועולה ושפיר דתי להביא בכה"ג בשותפות יחד מאחר דכל אשה לריכה להשלים ב' פרידות שוב אין כאן אשה כלל כנ"ל. אבל עכ"פ אין הכרח בזה להקריב כן ושיעלימו התחלה שנפסל בשותפות דוקא מאחר דשפיר יכולין להקריב בתמת כמ"ש תחלה דהייט לברר התחלה שיכשר באופן שלא יצטרכו להשלים בשותפות התחלה שנפסל רק כ"א תשלים בפ"ע מה שחסר לה מחובתה וכנ"ל: **אבן** בג' לזו וג' לזו דהתחלה שיכשר הוי ג' קינין לברר מהתעורבות ג' זוגין בזה אחר זה בסדר שנתבאר ויהיה בודאי מכל זוג פרידה אחת לכל אשה ושפיר יכולין להקריב ב' פרידות של זוג אחד שמיהן לחטאת וב' פרידות של זוג הנני שמיהן לעולות ויהיה בודאי לכל אשה אחת חטאת ועולה. אבל ב' הפרידות של זוג הנשאר בפ"ע לריך לעשות ח' חטאת וח' עולה מאחר דח"ש להקריב מהתעורבות יותר מג' חטאות וג' עולות וזה א"ל לברר לאיזו אשה יכשר החטאת ולאיזו אשה יכשר העולה וא"כ בפ"ע הן זקוקין להשלים שוב בשותפות דוקא עכ"פ קן אחת אך לא כל התחלה שנפסל מבין שהיהן משום דלפי אופן הקרבה של התחלה הנכשר כנ"ל יתברר שנכשר בודאי לאשה אחת ב' חטאות ועולה אחת ונמצא שבתחלה נפסל ב' עולות וחטאת אחת ולהבריחה נפסל ב' חטאות ועולה אחת ונמצא שלכל אשה בלי ספק. וא"כ שפיר יכולה כל אשה להשלים בפ"ע חטאת ועולה שנפסלו לה בודאי והרי מבין שהיהן יצאו ב' קינים מהתחלה שנפסל להם מהתעורבות וקן הג' לריכין להביא בשותפות יחד ובתנאי שתהלה העולה לאותה אשה הלריכה עוד עולה וחטאת תעלה לאותה אשה הלריכה עוד חטאת. אך אם יצאו בזה שני להקריב כל הג' זוגות מכל זוג אחד חטאת ואחד עולה פשיטא דיכולין להקריב כן מאחר דבלא"ה בכ"כ זוג אחד עכ"פ לריך להקריב ח' חטאת ואחד עולה וזקוקין בשביל זה להביא אח"כ בשותפות דוקא עכ"פ קן אחת. וכ"כ כאשר יקרינו מכל זוג ח' חטאת וח' עולה דאז יכול להיות בכל הג' חטאות אם לאשה אחת וכל הג' עולות אם לאחרת ואם יהיו שני ב' חטאות ועולה ולזו ב' חטאות ועולה אחת ובתנאי שיחט בשותפות יחד ובתנאי שיחט ביניהן שהחטאת תעלה לאותה אשה הלריכה חטאת והעולה תעלה לאותה אשה הלריכה עולה בעד חטאתה. אך א"א לברר זאת לאיזו אשה שלה ולבעלת העולה שלה. אך א"א לברר זאת לאיזו אשה שלה החטאת ולאיזו אשה שלה העולה ומקנאן בזה שביאור עוד כפי המלאה שנפסל דסיינו קן אחת של חטאת ושלה בשותפות יחד ובתנאי שיחט ביניהן שהחטאת תעלה לאותה אשה הלריכה חטאת והעולה תעלה לאותה אשה הלריכה עולה בעד חטאתה. וזהו דוקא באחת לזו ואחת לזו דהתחלה שיכשר מהתעורבות הוא רק קן אחת ואף שיתברר שיש מתוך לכל אשה פרידה אחת בזולתי אכתי א"א לברר עכ"פ לאיזו אשה תעלה העולה ובכ"כ הן זקוקין להביא עוד התחלה שנפסל דסיינו קן אחת בשותפות יחד ובתנאי כנ"ל: **אבן** בשתים לזו ושתים לזו דהתחלה שיכשר הוא ב' קנים בזה יכולין שפיר לברר שיכשר לכל אשה קן אחת שלה חטאת ועולה. והיינו בחופן זה שיקח תחלה פרידה אחת מהתעורבות ותהיה לאיזה אשה שתהיה ואח"כ יכבשינהו לידי ויקח עוד פרידה אחת לכל אשה שלה בזולתי באותו הזוג שלקח בראשונה. ועוד יקח עוד פרידה אחת מהתעורבות ותהיה ג"כ לאיזו אשה שתהיה ואח"כ יכבשינהו לידי ויקח עוד פרידה אחת דפרים מעונה של חברתה הרי דנס בזוג הנני הוי לכל אשה פרידה אחת בזולתי, והשתא יעשה ב' פרידות של זוג אחד מאותן ב' זוגות שמיהן לחטאת ואחת לכל אשה בזולתי חטאת אחת וב' פרידות של זוג הנני עשה מהיהן עולות ותהיה לכל אשה ג"כ עולה אחת בזולתי ונמצא בכל אשה ילקחה ידי חובתה בזולתי מקן אחת שלימה של חטאת ועולה. ובתחלה הנפסל מהתעורבות נפסל לכל אשה קן אחת שלימה של חטאת ועולה וא"כ אין זקוקין השאת להביא עוד בהתחלה שנפסל בשותפות יחד רק כ"א מביאה שפיר בפ"ע קן אחת של חטאת ועולה להשלמת חובתה ומבין שהיהן מבשלימין ב' קינים כפי התחלה שנפסל מהתעורבות. אלא גם בזה יכולין להקריב שני מכל זוג מב' זוגות הנ"ל פרידה אחת חטאת ופרידה אחת עולה ואף דהשאת לא תתברר שיכשר לכל אשה חטאת ועולה רק יכול להיות דב' אחטאות תב' הזוגות הן לאשה אחת וב' העולות הן לאחרת אשה הן החטאות ולאיזה אשה הן העולות אחתי ים לבן מקנה שפיר שביאו כפי התחלה שנפסל מבין שהיהן דסיינו ב' קינים בשותפות יחד ויצאו ב' עולות מאותן הב' קינים יצאו הראשונות ויהנו בכל אשה אחת חטאת מהראשונות שלה אשה ל

אחדו על אחת לזו ואחת לזו ובמים לזו ובלב לזו ובלב לזו ובמים לזו ובמים לזו אומר דלף דלעניין ביקר הדין דקתני מהלף כעד ומתלה פסול כולן שוין אמר"כ אכמי הוי כ"א מג' דוגמות האלו פרט בפ"ע בפרטי הדין. דבאחת לזו ואחת לזו אי אי להשלים המתלה ביפסל הן זקוקין להביא דוקא בשותפות יחד ובתגלי. ובשתים לזו ושתים לזו אין זקוקין להשלים המתלה שנפסל בשותפות דוקא רק שפיר יכולין לבכר המתלה שיכשר באופן שכל אשה תהיה יכולה להשלים בפ"ע מה שיחסר לה מחברתה. וקמ"ל בזה דלא נימא דלעולם צריכין להשלים המתלה שנפסל בשותפות דוקא מאחר דבאחת לזו ואחת לזו בע"כ הן זקוקין להשלים המתלה שנפסל בשותפות דוקא ס"ד דשוב לא פליג רבנן בשאלי תערובות שיהיו זקוקין להשלים ג"כ בשותפות דוקא. ע"כ קמ"ל המתלה לאינו אלא דוגמת ע' על שתים לזו ושתים לזו פרט בפ"ע לעניין זה דיכולין שפיר לבכר המתלה שיכשר באופן שלא יהיו זקוקין להשלים המתלה שנפסל בשותפות דוקא. ואפשר לצריכין דוקא לבכר באופן זה בכדי שלא יצטרכו להשלים אח"כ בשותפות ובתגלי דבלא תגלי עדיף וכמ"ש בהלכה הקודמת. וג' לזו וג' לזו סוי ממי פרט בפ"ע לעניין דמקלת המתלה שנפסל דהייט קו אחת בכ"פ הן זקוקין להשלים בשותפות דוקא אבל עוד ג' קיימים אינן זקוקין להשלים בשותפות כי שפיר יכולין לבכר באופן שכל אשה תהיה יכולה להביא בפ"ע קו אחת ומבין שתיהן יפלאמו ג' קיימים לבד הקו שמוכרחין להביא בשותפות בכדי להשלים המתלה דהייטו הג' קיימים שנפסלו מהתערובות. וקמ"ל דלא נימא כיון דבלא"ה בע"כ הן זקוקין בזה להביא בכ"פ קו אחת בשותפות שוב לא נתיר להן להשלים הסמר כ"א בפ"ע רק יהיו צריכין דוקא להשלים בזה כל המתלה בשותפות ומלא דיהיה דינו כמו באחת לזו ואחת לזו. ע"כ קמ"ל המתלה דגם דוגמת ע' הוי פרט בפ"ע לעניין זה דיכולין שפיר לבכר באופן שכל אשה תהיה יכולה להביא בפ"ע קו אחת. אבל יותר מג' דוגמות האלו לא הוצרך המתלה להזכיר משום דכל שאלי דוגמות אלמלא מג' דוגמות האלו דינן שוין לעולם כדין אחת מג' דוגמות של שתים ושל שלש דכל זמן שמספר הקיימים של כ"א פס מספר שנות דינן כדין שתים לזו ושתים לזו דשפיר יכולין לבכר המתלה באופן שלא יהיו זקוקין להשלים המתלה שיפסל בשותפות דוקא רק כ"א תהיה יכולה להשלים בפ"ע מה שיחסר לה מחברתה. וכל זמן שמספר הקיימים של כ"א אינן מספר זוגות אזי יהיה דינו כדין ג' לזו וג' לזו דיכולין לבכר המתלה שיכשר באופן שלא יצטרכו להשלים בשותפות דוקא כ"א קו אחת אבל המלר תהיה כל אשה יכולה להשלים בפ"ע מה שיחסר לה מחברתה ואין צורך להאריך בזה כי סדבר מובן מעצמו: אך כל זה לא שייך אלא בשתערובות המובא זו בזו הוא מבל ג' נפים ושתה נבאר שוב דגם אם התערובות הוא מבל אשה אחת יהיו ג' דוגמות האלו תלוקין בפרטותיהן. והוא ע"פ מה שכתבתי בת"כ בפ' מלוטע דדרים בני זב אחת דכתיב ובוים שבמיני יקח לו שתי תורים וז"ל יקח לו לעצמו אשם הפריטו לזיבתו כהתשובה לא יביאם לזיבתו שניה [וע' בקרבן אהרן שכתב לו לעצמו כלומר לעצמו של רחיה ע' כ"ל שהפרשה תהיה לזיבה אחות עכשיו בה אשם הפריטו כו'. ופירושו דמוק ולא הבינה ולעב"ד נראה דה"פ לו לעצמו כלומר עע"י הקיומה יהיה שייך לעצמו וגופו כי קודם הקיומה כאשר היה תולין היה יכול להיות לצורך אחר וכ"י הקיומה נעשה שייך לעצמו וא"כ קאמר שפיר אשם הפריטו לזיבתו הרחשובה לא יביאם לזיבתו שניה משום דאז לא מהיה הקיומה שניה לעצמו מאחר דגם קודם הקיומה שניה כבר היה שייך לעצמו מקיומה הרחשובה ואין הקיומה שניה רק לצנות לזיבה אחרת והכתוב שהקפיד שהקיומה תהיה להיות שייך לו לעצמו משעת שקודם הקיומה אינו שייך לעצמו כלל] וכן דרשם שם בת"כ ומי גבי זבה תקח לה לעצמה אשם הפריטאן לזיבתה הרחשונה לא תביאה לזיבתה שניה. והנה לקמן בסוף פ"ב תנאי אין מביאין תורים כנגד בני יונה ולא בני יונה כנגד תורין והייטו לומר שהחטאת והעולה של כל תובה צריכין להיות ממין אחד דוקא. והשתא יתבאר לך דבאחת לזו ואחת לזו אף מבל אשה אחת מאחר בא"א לבכר המתלה דהייטו הקן של חטאת ועולה שיכשר שהתערובות שתהיה בודאי מבל תובה אחת כי כאשר נבא לבכר ע"י שיכשרוהו לגוידי לא יהא אפשר לבכר כ"א שיהיה בודאי פרידה אחת מתובה זו ופרידה אחת מתובה זו כנ"ל וכן כאשר לא יבכר כלל רק יקח אשם ב' פרידות מהתערובות יש עכ"פ לבפק שמא הן פרידה אחת מכל תובה וא"כ א"א לגאלת בהן אפי' מתובה אחת אבדי א"א לחוזר הטולה שמתובה זו להחטאת שמתובה זו לגאלת בהן ידי תובה דא"כ ישנה לו הטולה לו החטאת מזיבה לזיבה. כיון שכן תצטרך להשלים בע"כ המתלה דהייטו הן אחת שנפסל מהתערובות מאותו המין דוקא שהיו הרחשונים אם תוריס תוריס ואם בני יונה בני יונה משום דאם הקן שהקריב מהתערובות היתה החטאת מתובה זו והטולה מתובה זו ולריך להשלים להחטאת טולה אחרת ולהטולה לריך להשלים החטאת אחרת א"א להשלים כ"א מתוכו המין דוקא מאחר דאין מביאין תורים כנגד ב"י כנ"ל. אבן בשתים לזו ושתים לזו אבל אשה אחת דהייטו שהפרישה שתי קיימים יחד לב' זיבות הראשונות וב' קיימים יחד לב' זיבות אחרונות ואותבבו כולן יחד דהמתלה שיכשר מהתערובות הוא ב' קיימים ושפיר אפשר לבכרן באופן שיכשר בודאי הן אחת של חטאת ועולה מתובה זו והן אחת של חטאת ועולה מתובה זו ובסיגנון שנתבאר בתערובות אבל ב' נפים כנ"ל ואמלא יתבכר שתאת ידי תובה בודאי תקן א' לכל תובה וא"כ בשאלים המתלה דהייטו ב' קיימים שנפסלו מהתערובות שפיר תהי' יכולה להביאן אף ממין אחת שלא ממין הרחשונים מאחר שלא תהיה צריכה לזוגן הרחשונים כלל. אבן בב' לזו וג' לזו דהמתלה שיכשר הוי ג' קיימים ויכולה לבכר שפיר באופן שיכשר בודאי מבל תובה הן אחת של חטאת ועולה אבל הן הג' א"א לבכר כ"א באופן שפרידה אחת ממנו תהיה מתובה זו ופרידה אחת מתובה זו אבל לבכר שיהיו שתי הפרידות מתובה אחת בודאי א"א וא"כ אם מתובה זו תהיה החטאת ומתובה זו תהיה הטולה א"א שלא בהן ידי תובה הן שנמה לתובה אחת מהן. ואפ"ז בשאלים המתלה דהייטו הג' קיימים שנפסלו מהתערובות אזי ב' קיימים יכולה להביא אף ממין אחר מאחר שאינה לריכה לזוגן לב' קיימים שנתברבו בהרחשונה לכל תובה הן אחת כנ"ל אבל הן אחת תהיה לריכה להשלים ממין הרחשונים דוקא בכדי לזוגה לאותה הטולה אחת כנ"ל. ומעלה לפ"ז בשל אשה אחת נמי הוי כמתלה ב"א מג' דוגמות האלו פרט בפ"ע בפרטי הדין דבאחת לזו ואחת לזו אזי אמרינן

מנפסל לריכה להשלים דוקא ממין הרחשונים. ובשתים לזו ושתים לזו לא אמרינן דלא פליג רבנן ושתהיה גם היא לריכה להשלים המתלה שנפסל ממין הרחשונים דוקא אלא שפיר הוי פרט בפ"ע לעניין זה דיכולה לבכר המתלה שיכשר באופן שתהיה יכולה להשלים המתלה שנפסל ממין הרחשונים וכמ"ש בהלכה הקודמת. ובג' לזו וג' לזו אף דבמ"כ בע"פ הן אחת לריכה להשלים ממין הרחשונים דוקא מ"מ דהיה הדין כמו באחת לזו ואחת לזו. ע"כ קמ"ל דסוף ג"כ פרט בפ"ע לעניין זה דיכולה לבכר שפיר באופן שיכשר לכל תובה הן אחת בודאי ותהיה יכולה אח"כ להשלים בע"פ ג' קיימים ממין אחר רק הן אחת תהיה לריכה להשלים ממין הרחשונים דוקא: וקאמר שוב אחת לזו ושתים לזו ושתים לזו ומאה לזו המובא כשר והייטו ממין המובא כמ"ש הרא"ש. ואם שתערובות הוא ב' נפים מבדרין אותו מין המובא שיכשר מהתערובות באופן שיהיה אלי אותו מין לבפלת המובה ואלין לבפלת המובא ואם התערובות שבל אשה אחת יכולה לעשות כמו שאמלה לא להקריב מהתערובות אותו מין שיכשר בשאמת בלי שום ביטול כלל לא אם אלה יכולה לבכרן. וכמו שנתבאר כבר בתשובה ב' בדין תערובות אחת מובה ואחת מובעת כמו כן הוי הדין הכא. ובעשה אותן הדוגמות לנקבו בסיפא זו הייטו משום דתחלה נקבו אותן הדוגמות עלמן לנקבו בריבתא אחת ושתים ושלש והוסיף עוד ב' דוגמות של עבר ומאה מעשה שנתבאר בעזה"י. והוא זה דבשלמא בריבתא דתחתי' דאיירי בחובות שוות בודאי אין לאלא כלל בין תערובות גדול לקטן דאם זה גדול גם זה גדול ולא היה לריך הכתוב לנקבו תעשה שנתבאר לאמרינן דכן הדין בתערובות גדול דמילתא דפשיטא היא רק אותן ג' דוגמות הולרך לנקבו תעשה שנתבאר לאמרינן דגם בסיפא דאיירי דמובע מתערב במובה לריך היה הכתוב לאמרינן' דהמובע אינו בטל אף בדוב גדול דהאמרינן בטלת אפילו לא בטיל ובלאמרינן נמי בפקין אפי' אחד בריבות יתותו כולם דנקבו הכתוב מספר הגדול ואינו ביותר לומר דגם בו אינו בטל ומתולה נדע דביותר מכן נמי לא בטיל. והכא דלא נקבו אותן מספר המובה רק באותן גדלי המספר של עבר ומאה ה"ש משום דאיירי הכא בקיים של אחד אחת שהפרישה לכתה לידות אי לכתה זיבות ובלתמיים בסדיא בין מתחה אחת ולפי מה שיתבאר לפיהו יתבאר לך דסגדר של מספר אלף מ"א לאבותי כלל אפילו בקבי זיבות משום דלאחה אחת מ"א שיהיה לה אלף קבי זיבות ופשיטא דא"א להיות לאחה אחת אלף קבי לידות אפי' ע"י לידת נפלים של הרבעים יום וממילא לא שייך להזכיר בסם רק סגדר של מספר מאה דכל שהוא למעלה ממאה עד אלף אין לו חזיבות יותר מהחזיבות של גדר מספר מאה. וגדר של מספר עבר דנקבו משום דבלידות גמורות עכ"פ דשייך בדוב כמים כדאיתא ביבמות פרק האשה במלת דוב כמים מתעברות ויולדות ומיהבו מפילות בזה לא שייך הגדר של מספר מאה משום דא"א להיות לאחה אחת מאה לידות גמורות ע"כ בשביל קבי לידות דאיירי בהו המגה ג"כ נקבו הגדל של מספר עבר משום דכל שהוא למעלה מעבר עד מאה אין לו רק חזיבות של גדר מספר עבר. ובלאחבתם בפרק שלשה שאכלו דל' יוסי הגלילי דסובר דלפי רוב הקבל הן מבדרין ס"ל דבעשה אומר נגדך לאלהיהו ובמאה אומר נגדך לה' אלהיהו ובאלף אומר נגדך לה' אלהיהו אלהי ישראל כדי דמעשה עד מאה אין חזיבות רק כמו לעשרה ומאה עד אלף אין חזיבות רק כמו למאה: ועתה נבא לבכר דבריהו אלה והוא זה דהנה יסוד דפמאה מנת י"ב שנה הוא קטנה וקטנה אין דרכה לולות דם ואף אם היתה רואה דם עכ"פ אין עליה חיוב קרבן כיון דקטנה הוא. ואף לאחתא בפרק ד' דנדרים דף ל"ה ע"ב דא"ל יוחנן הכל בריכין דעת חוץ ממתוסלי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על בניו ובנותיו הקטנים מלאחר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן הרי דשייך קרבן בקטנה זבה. נראה דהייטו דוקא בבדי להתירן בקדשים וכמו שנראה להדיא מדברי הרמב"ם בהל' מחוסרי כפרה שכתב שם בפרק ג' הלכה ה' וזה"ל שהרי אדם מביא קרבן על בניו ובנותיו הקטנים ומתלגלין בזבחים. וכתב עוד שם בפרק ג' הלכה ו' הכל מתטמאין בזיבה אפילו קטן בן יומו והגלים והעבדים ומכם ובומה ויולדה לי שמביאין עליהן כפרה כדי להתירן בקדשים ומטומאן מלאכת שהרי הן בקטן שהיו בן דעת עכ"ל. הרי שדייק וכתב כדי להתירן בקדשים משמע להדיא שאילולי זאת לא היו שייכין בקרבן כלל. וכיון לאחתא בסוף פ"ק דכריתות שאמר שם

אחר זה על חוב קרבן היו עולין י"ח אלפים ומיסי מלגא שהם עולין יותר אפילו מן מ"ש שנה. דהא כאשר מחשוב ממשים שנה לכל שנה שס"ה ימים ורביע שמלגא דר' פעם ש' עולין ע"ו אלפים ו' פעם ס' עולין ג' אלפים ו' פעם ה' ימים ורביע עולין רס"ב ימים ואלו הרי דר' שנה אינן עולין רק י"ח אלפים ורס"ב ימים וח"ר מ"ש שנה שהם פחותין מכן זה בשנה אחת של שס"ה ימים לא יהיו עולין אפי' י"ח אלפים ימים. הרי די"ח אלפים ימים שלריכין נאלף זיבות של חוב קרבן עולין יותר אפילו ממ"מ שנה. וכיון שבאותו החוב קרבנות זיבה לא שייכין רק בתי"ח שנה הרי דה"ח בטוש אופן להיות בהם מספר אלף קני זיבות לאשה אחת. וכיון לריכה לאשמטתו בהו הגדר של מספר אלף טוב לא שייך להזכיר כ"ה הגדר של מספר מאה וכמו שמבאר: **באופן** אחר נלע"ד ליתן טעם הגון מאוד לכל הדוגמות דנקט אחת בשנה זו בין בריבעא בין בסיפא שהם מדוייקים בדיוק פלוס לא פחות ולא יותר והכל בסיגנון אחד וכמו שאבאר בטעה"ר. והוא ע"פ מאי דאיתא בריש פ"ק דר"ה דף ל' ת"ר מיני הדמין והערכין כו' מכאות ואשמות טולות ושלמים כו' עובר בבל תאחר לשר בג' רגלים ולשר בב' רגלים ול"ת אומר שם כיון שעבר עליהן רגל אחד עובר בבל תאחר. ודף ו' ע"א קאמר שם רבא לבל"ש כיון שעבר עליו רגל אחד עובר בעשה עכ"פ. ושם ע"ב קאמר בעי ר' זירא אשה מה היא בבל תאחר מי אמרינן הא לא מיתיבא בראיה או לאלתא הא איתא בשמתה א"ל אביי והיפוך ליה דהא איתא בשמתה. ופסק כן הרמב"ם בפרק י"ד מהלכות מעשה הקרבנות לאשה עובדת בבל תאחר. ומתולא שני ברגל אחד עובדת בעשה. וכן משמעות דברי הרמב"ם שם בפרק הנ"ל שכתב בהלכה י"ב אחד זכרים ונקבות כו' מלות עשה שם אינה אינה אבל ברגל שפגע בו תחלה כו' ואח"כ בהלכה י"ד כתב אחד האיש ואחד האשה עובר בבל תאחר והה"כ בהלכה ט"ו כתב עוד וד"ד מצוות לבשותו מיד עד שיקריב קרבנותיו ברגל שפגע בו תחלה. הרי דלא מתלק בכל בין אם לאשה הן לענין לאו הן לענין עשה. וא"כ כל המובות שעליה שיתקבלו לה מהלידות לו מהזיבות שבההוו לה בין רגל לרגל היא מתוייבת להביא ברגל לאשון שפוגעת תחלה בכדי שלא תעבור בעשה ולר"מ תעבור אפי' בלאו בבל תאחר. ונראה דאף לר' זירא דמבעיא ליה אם אשה עוברת בבל תאחר אעפ"כ עכ"פ מודה דמשיה אינה להקריב קרבנותיה היכף ברגל לאשון בהרי פירש"י בבדל פנחס על פסוק אלה תעשו לה' במועדיכם דבר הקשה לאוהב לבד מנדריכם אם באשה לידות קרבנות ברגל אלוה היא בידכם. וא"כ מכ"ש דאינה מצוה להקריב ברגל הקרבנות שמתחייבה בבר. ובאמת דרש נמי בתמורה דף י"ד ע"ב על ולעולותיכם דמביא באותו פסוק דהא אינו מדבר אלא בעולת יולדת ועולת מצורע: **ומעתה** יתבאר בסיגנון זה דהתנא נקט אותן הדוגמות שהפשר שיתקבלו לאשה אחת בהיתר קודם שתעבור עליהן רגל אחד משום דאין לה להשאות יותר. שהרי אינה אלא בקני לידה וזיבה ואינה אלא אפשר בהתעברות משל אשה אחת דדמשיים להדיא בין מאשה אחת. וא"כ בריבעא דקתני אחת לזו ואחת לזו הן יחד שתי קני תוכה על אשה אחת שנתעברו זו בזו ושתים לזו ושתים לזו הן יחד ד' קני תוכה ושלש לזו ושלש לזו הן יחד שש קני תוכה. ולפ"ז י"ל דנקט בני דוגמות הללו דוקא משום קני לידה דא"א שיתקבלו לאשה אחת קני לידה קודם שיעבור עליהן רגל אחד כ"א בג' דוגמות הללו והיינו דקודם שנעבור א"א שיתקבל לה כ"א ב' קני לידה וקודם סוכות הללו שיתקבל לה כ"א ד' קני לידה וקודם פסח א"א שיתקבל לה כ"א שש קני לידה. שהרי בין חוב קרבן לידה אחת לחוב קרבן לידה אחרת לריך להיות עכ"פ משך זמן של חרבעים יום משום דשל לידה בשתיך מלאת אינה חייבת עליו קרבן בפ"ע כדאי' בבריתות בפרק ב' רק דוקא על הלידה אחר מלאת דהיינו אם ילדה לו הפילה אחר חרבעים יום לזכר שהוא זמן הבאת קרבן על הלידה הראשונה אז מתוייבת להביא קרבן אחר על הלידה שניה הזאת בפ"ע. וזמן חוב קרבן על לידה זו השניה לא יגיע עד אחר מלאת חרבעים יום לזכר הרי שמזמן חוב קרבן על הלידה הראשונה עד זמן חוב קרבן על הלידה שאחריה א"א להיות פחות מחרבעים יום כשיעור מלאת של לידת הלידה. ועכ"פ אף לנקבה לידות זו אחר זו שני לאשה חרבעים יום לכל לידה ומשכחת לה בשפלה תמימים שכיים זה אחר זה שנתעברה אותם יחד שתהלה דהיינו אם בכריתות והיינו באחר מלאת הראשון הפילה זכר ובא אחר מלאת דהיינו אחר מ' יום של השני הפילה עוד זכר וכן כמה פעמים זה אחר זה. ושפתא יתבאר לך שפיר דשתי קני לידה אפשר שיתקבלו לאשה בין פסח לעצרת והיינו שתיכף אחר פסח נתמלא לה מלאת של לידה אחת בילדה בכר קודם פסח ונתחייבה אז קרבן על אותה לידה ובוא הפילה זכר בו ביום ונמלא שנתחייב עוד קרבן על לידה זו השניה אחר מ' יום מיום הלידה הרי מקודם חג השבועות יתקבל לה שפיר ב' קני לידה שהרי בין פסח לעצרת הוי אפילו מ"ב יום. ובין עצרת לסוכות אפשר שיתקבל לה שפיר ד' קני לידה והיינו כשתיכף אחר שבועות נתמלא לה לידה אחת והפילה אז פעם שני ואחר מ' יום הפילה עוד פעם ג' ואחר מ' יום הבלישי הפילה עוד פעם ד' ויגיע זמן חוב קרבן הרביעי אחר מ' יום מעת שהפילה פעם ד' ונמלא שנתחייב עוד קרבן הראשון עד זמן חוב קרבן הד' הוי ג' פעמים מ' יום שהם ק"ך ימים. ובאמת מעלת עד סוכות הוי יותר מד' חדשים שהם יותר מק"ך ימים ונמלא דיתקבל לה שפיר ד' קני לידה. וכיון סוכות לפסח אפשר שיתקבל לה בשפיר שש קני לידה דהא מזמן חוב קרבן הראשון עד זמן חוב קרבן השני לריך משך זמן של ה' פעמים מ' יום שעולין ר' ימים ונמלא דאם חוב קרבן הראשון בא לו מיכף אחר סוכות יכול לבא לו חוב קרבן השני ר' ימים אחר סוכות. והשתא משכחת לה שפיר בשנה משונית דהוי בין סוכות לפסח שנה הדשים שעולין אפילו יותר מר' ימים ושפיר אפשר שיתקבל לה אז שש קני לידה. ומה"ע אתי לי נמי שפיר הא דנקט התנא לנתקע הכי בכמה דוכתי דהיינו נמי מעשה זה דמתכוין התנא לנתקע אותו מספר שאפשר שיתקבל לה קודם שיעבור עליהן הרגל ומשום דרוב בנים פשוטות הן ס"כ בדוב בנים לא משכחת שיתקבל לה כ"א ממש קני לידה קודם שיעבור עליהן הרגל. משום דבשנה פשוטה הוי בין סוכות לפסח רק שנה חדשים שאין עולין אפילו לק"פ ימים ולשש קני לידה לריך באחת ר' ימים. אבל לחמש קני לידה אין לריך זמן כ"א ק"ס ימים נמלא דשפיר אפשר שיתקבל לה מספר חמש קני לידה בין רגל לרגל אף בבנים פשוטות. אבל הכא נתכוין התנא לנתקע כל הדוגמות שאפשר שיתקבל לה בהיתר בשוש פעם ונקט שפיר אותן ג' דוגמות כמין מומר לומר שלוגמות האלו אפשר שיתקבלו כולן לאשה אחת בהיתר וכל דוגמת הוא דוקא במועדו ובזמנו לכל רגל ורגל וכמו שנתבאר. אך זהו דוקא בקני לידה אבל בקני זיבה בודאי אפשר להתקבל לה יותר רק מאחר דבתעברות שוה בשוה אין נ"מ בין מעבוות גדול לקטן דאם זה גדול גם זה גדול ע"כ בתר התנא יותר לנתקע הדוגמות דשייכין נמי בקני לידה ומכ"ש דשייכין בקני זיבה. אבל בני תעבוות מועט במרובה לריכא דבומא יותר בתר שאינו בטל אפילו בבוב גדול ע"כ הוסיף עוד בסיפא מספר עצר ומספר מאה דשייכין עכ"פ בקני זיבה וכמו שנתבאר בפשה"י: דהנה כבר ביארנו לנתעלה באופן לאשון דלכל חוב קרבן של זיבות לריך להשוב ע"ח ימים ונמלא דמסוכות ועד פסח דבשנה מעוברת הוי בהיסס יותר מר' ימים כ"ל אפשר להתקבל בהם אפילו י"ב קני זיבות דאם כי מגיע לה חוב קרבן של זיבה אחת מיכף אחר סוכות אפשר להתקבל לה עוד י"ח קני זיבות עד פסח דבאשר תחשוב י"ח פעם י"ח ימים לא יעלו רק קל"ח ימים הרי דשפיר אפשר להתקבל לאשה אחת י"ב קני זיבה קודם שיעבור עליהן רגל אחד. וה"כ בסיפא דאיירי בתעבוות מועט במרובה שפיר משכחת לה בקני זיבה שיתעברו קן אחת לו ב' קנים בעצר קנים והכל משל אשה אחת כנ"ל: **ועתה** נבא לבאר דגם מספר מאה אפשר לאשכוחי בשפיר בקני זיבה שיתקבלו לה בהיתר קודם שיעבור עליהן רגל אחד אחר שנתחייבה בהן. והוא ע"פ מאי דאיתא בפרק הטרל דף פ' ע"א איתמר אכל חלב תנן שמיס עשרה עד בן שמנה עשרה ונולדו בו שתי סרים ונאחר מכאן הביא ב' שפרות כב אחר נעשה סרים נמפרש ופירש"י מכן ר"ב עד ר"ח אחיזוקת קלי כר"א כו' דפחות מי"ב ודאי קטנה היא כו' נעשה סרים נמפרש אירדי לחייבי בלשון זכר קתני סרים כיון שנעשה י"ח כר"א ולא הביא אסיפ"ו אחזר והביא אינו כלום כו' ומשיגין לה בת עושין מי"ב ואילך שהיתה לחוי' להביא לאחר האי דלא אייתי משום דסרים הוי כו'. וכן פסקו הפוסקים דנעשה סרים נמפרש ואיתא בתוספת כלה בסוף פרק יולא דופן דהולה רבי בלוד דשנת י"ח שלא ממנה שלשים יום הרי היא כשנת י"ח לכל דברי'. ופירשו התפרשים דכיון דשנשנו ל' יום בשנת י"ח נעשה סרים ולא תהני אם יביא אם ב' שפרות וכן פסק הטור בהא"ע סימן קנ"ב שהביא שם בשם הריב"ש לנבי שנת ד' דאם הגיע לכ' ולא הביא סימני סרים. אז אח"כ אף שיולדו לו סימני סריסות אינו אלא מחמת חולי ולא הוי סרים אלא הוי בקטן כל שיביא ב' שפרות או עד שיהי' בן ל"ה שנה ויוס אחד דמאת והלאה דוקא יהי' ידון כגדול ע"ש. ולפ"ז ה"ה לרבי לנבי שנת י"ח דדוקא כשנולדו לו סימני סרים בשנת י"ח אז דוקא הוי סימן סריסות ונעשה נ"כ סרים לשפרא כרב. אבל כשנשנשו ל' יום בשנת י"ח ולא הביא עדיין שתי סריסות שוב א"א בשום אופן שיהי' נעשה גדול לשפרא. ומלא לפ"ז אפשר שפיר שיתקבלו לאשה אחת קני זיבה ואילך עד ל' יום בשנת י"ח שנעשית אז גדולה לשפרא כו'. אבל שיתקבלו בפעם אחת ביותר מעשות אותו מנין א"א לאשכוחי בשום אופן לפי מה שנתבאר. וכשתחשוב ממש שנים ביותרות פשוטות אשר כל שנה היא שנ"ד ימים ויהיו עולין י"ז מאות ומ' ימים ועם הל' יום הראשון על ה' שנים הנ"ל הן עולין י"ח מאות ימים שהם כשיעור מלאת הראשון לכל זיבה י"ח ימים הנ"ל וחה לבד מהבדי הפיעור שיעוקף עוד מעטים מעוברות שבה' שנים והנה התו' בעבודה דף ס"ד ע"ב פירשו להדיא בבי כאן שהיו ממלך שבריש פרק ג' דלקמן דכל הדוגמות האלו דנקט התנא אחת לזו ושתים לזו ושלש לזו ועשר לזו ומאה לזו נתעברו כלן יחד שעולין בכלל קי"ו קנים ע"ש. ובאמת כשתדקדק לפי מה שכתבנו מתלא כן שמספר קי"ו קני זיבה אפשר להתקבל לה שפיר לאשה אחת הנ"ל. והיינו כאשר הל' יום שנשנת י"ח נעשית אז גדולה נמלמה לה בתוך הרגל של סוכות דהיינו אחר מתלת הרגל. ולפי מה שכתבו התו' בפ"ק דר"ה בדף ה' ע"ב ובדף ז' ע"ב דלעניין בל תאחר בעינן כולי' רגל דוקא דהיינו שיהיה מתוייב ועומד מתחלת הרגל ע"ש. א"כ אותה האשה שנתגדלה אחר תחלת הרגל של סוכות ולא היתה מתוייבת מתחלת הרגל יכולה להשאות עוד עד ערב י"ע האחרון של פסח. ומיום לאחון דחול המועד של סוכות עד ערב י"ע האחרון של פסח הוי בשנה מעוברת ז' הדשים וה' ימים ואותן ז' הדשים בשנה כפלדה הם ד' מלאים וג' הסרים בעולין ר"ז ימים ועם ה' ימים הנ"ל הוסיפו על ז' הדשים עולין רי"ב ימים. והנה כשתדקדק לפי סדר הטיעור בל נו"ח הדש"ע המקור בידינו המלא שבשנה שנים יכול להיות שפיר ג' שנים מעוברים דהיינו מאמת ו' לאחזור עד שנת י"ח לו מאמת י"ד עד שנת י"ע לו מאמת י"ז לאחזור עד שנת ג' לאחזור בחרבו ומלא בבאותן ה' שנים בקודם רגל סוכות הנ"ל יכול להיות שפיר ב' שנים מעוברים לבד מהעיבור שבשנה הראשון שהבא מסוכות עד פסח כנ"ל. ומלא שיהוסף עוד ב' הדשי העיבור שהם שבים יום ס"ה יעלה היתרון יתר על י"ח מאות ימים הנ"ל אך רב"ב ימים ול"ע ימים הם כמשפר פ"ו זיבות דע"ל פעם י"ח עולה ר"ע ועוד חוב קרבן של זיבה אחת יכול להיות חיכף אחר שנת י"ב בתחלת שנת י"ג בשם הז' נקיים כשלמו בסוף שנת י"ב יבא זמן חוב הקרבן בתחלת שנת י"ג ומתחייבה אז באותו קרבן מאחר דבזמן חוב הקרבן כבר היא גדולה הרי יעלה ס"ה קי"ו קני זיבה: **אבן** לפי מה שכתבו התו' שם בר"ה בדף ו' ס"ב בד"ה שנה גלא רגלים היכי משכחת לה לענין ג' רגלים סוף הרגל דהשתקד מלעוף על תחלת הרגל דהשתא אם נאמר דה"ה לענין רגל אחד מלעוף סוף הרגל על תחלת הרגל בתחרי ב"ז אם מתגדלה ביום לאשון דמה"מ סוכות אינה יכולה להתתן רק בל יום לאשון דמה"מ פסח ולכה ביניהם רק ז' הדשים. ועוד דלפי מה שכתבנו דאף אם אשה אינה בבל תאחר עכ"פ מלוה עליה שתביא ברגל הקרבנות שהיא מתוייבת נפ"ז יכול להיות דאף אם מתגדלה בתוך הרגל יש עליה מלוה להקריב אז באותו הרגל קרבנות שתחייבה בהן ועוד דאם מתגדלה בתוך הרגל כיון דעשית גדולה לתפרש כנ"ל ר"ל דחשוב כאילו היתה מתוייבת מתחלת הרגל ולריכה להביא אז באותו הרגל חוקא: **אך** נראה לתעפ"כ אתי שפיר הכל וכמו שנתבאר בעזה"ר. שהרי אם התגדלה בערב יו"ט האחרון של סוכות בסוף היום דא"א לה להקריב עוד באותו הרגל אזי היא יכולה לשהות שפיר עד ערב י"ע האחרון של פסח ואם בשנה מעוברת ז' הדשים פעמים יום אחר דהיינו מכ"ח תשרי ואילך עד יום כ' בניסן שהם בשנה כפלדה ר"ו ימים ועם השנים יום של ב' הדשי העיבור

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

בשבוע החמש שנים כמ"ש עולים רס"ו ימים ומחצה שיחסרו ד' ימים פד כ"ש ימים של מספר ע"ו שבועות כמ"ש. וזהו מחמת שחמשנו החמש שנים והלי כל"ל בכל בשנים בסדרן שכל י"ב חדשי השנה יהיו אחד מלא ואחד חסר. אבל בלחמת אפשר להוסיף בפיר עוד ד' ימים בחוש ה' שנים והלי הכ"ל על ידי שיעשו בקצת שנים מלאים יותר מחסרים וכמו שלאחר. דהנה כלאחר תחשוב החמש שנים והלי כסדרן עם ג' חדשי הטיבור כנ"ל תמצא שיום קביעות ר"ח יהיה ממש שנים והלי יהיה ממש ביום קביעות ר"ח חשרי שבתחלת החמש שנים והלי הכ"ל. שהרי בכל שנה פשוטה ביעוברת בטיה שלשה שנים ד"ח ימים יש יתרון על שבועות שלימות ד' ימים וא"כ מהחמש שנים יעלה היתרון ד' יום וממלי שנה הוי היתרון ב' ימים ומג' חדשים המעוברים של שלשים יום יש יתרון בכל חודש ב' ימים ס"ה יעלו היתרונים ק"ח ימים נמצא שבכל כלים בשבועות ויצא קביעות ר"ח שיום ממש ביום קביעות ר"ח חשרי כו'. והנה כשמדקדק בחשבון המולדות תמצא שיתחלר מולד ניסן שבסוף החמש שנים והלי מן מולד חשרי שבתחלת החמש שנים והלי יותר מי"ד שעות. שהרי החמש שנים והלי עם ג' חדשי הטיבור כנ"ל הם כטיבור ה' שנים פשוטות ועוד ע' חדשים ויתרון המולדות של שנה פשוטה הוי ד' ח' תתע"ו דהיינו ד' ימים ח' שעות התרע"ו חלקים מתתל"ף חלקים בשנה. ולפ"ז כשתחשוב לחמש שנים ה' פעמים כפך זה המלא נימן היתרון ד' ס' דהיינו ד' שעות ס' חלקים אחר שתשליך השבועות שלימות שיעלה ביתך. והיתרון של ע' חדשים כשתחשוב ע' פעם ח' י"ב תשל"ג שהוא היתרון שבכל חודש חמלא בהם נימן היתרון ו' י"ח תנכ"ד דהיינו ו' ימים י"ח שעות תנכ"ד חלקים וכשתלרף לזה היתרון של ה' שנים הנ"ל שנמצא הוא ד' ס' כו' חמלא שיעלה ביתך נימן היתרון י"ד שעות תשי"ד חלקים אחר שיעור זה יתחלר מולד ניסן שבסוף החמש שנים והלי מן מולד חשרי שבתחלת אותן החמש שנים והלי. והנה איתא בפרק ב' דערכין לכפעמים שוטין אפילו ח' חדשים משוגרין בשנה ועש"ם בקוגיא בדף ע' ע"ב שמדברי הוספות יתבאר לך דדוקא להקדיש המולד יום אחד וי"ח שעות קודם יום הקיבוע של ר"ח זה א"ח אבל להקדיש פחות מכן שפיר דמי. וכן שיתחלר המולד מיום הקיבוע של ר"ח יום אחד וי"ח שעות זה דוקא א"ח אבל פחות מכן שפיר דמי. ולפ"ז יכול להיות שפיר בין יום קביעות ר"ח חשרי שבתחלת החמש שנים והלי לבין יום קביעות ר"ח ניסן שבסוף החמש שנים והלי ד' ימים והיינו כלאחר המולד של אותו חשרי הי' ד"ח בי"ז שעות ביום ד' דאז הי' יכול להיות שפיר יום הקיבוע של ר"ח חשרי ביום ג' שלפניו מלחר שהמולד לא יתחלר רק יום אחד וי"ז שעות. ומולד של ניסן הכ"ל יהי' לפ"ז ביום ה' בשעה ח' דהא מולד ניסן יתחלר ממולד חשרי יותר מי"ד שעות כו' ונמצא יכול להיות אז יום הקיבוע של ר"ח ניסן ביום שבת שלאחר המולד שהמולד לא יקדיש רק יום אחד וי"ז שעות קודם יום הקיבוע. ונמצא ביום הקיבוע של ר"ח ניסן יתחלר נפי זה ביום הקיבוע של ר"ח חשרי ד' ימים שר"ח חשרי הי' ביום ג' וכ"ח ניסן יהי' ביום שבת. וכיון שלפי חשבון הנ"ל כסדרן שהי' בא אז יום הקיבוע של ר"ח ניסן באותו יום עצמו של יום הקיבוע של חשרי היו עולין מספר אותן הנ"ל כס"ו ימים יתר על ר"ח מלאות ימים כנ"ל אז"כ עתה שנתחלר יום הקיבוע של ניסן ומיתוסף עוד ד' ימים יעלו בחשבון ר"ע ימים כמספר ע"ו שבועות יתר על מאה שבועות שבמספר ר"ח מלאות ימים. ועם חיוב קבון שבועות להיות תיקף בתחלת שנת ר"ג כו' יעלו קי"ד קבי שבועות ממש וזהו דוקא בקבי שבועות. אבל בקבי לידה נתבאר בבר דל"ח להתקבץ כ"ח שש קבים ולא יותר משום דשתופן זה שיתחלר תשנת י"ח לתפרע לא שייך בלידה משום לידה בלא"ה הוי סימן גדולות ואפילו משנת הריון הוי גדולה כמ"ש הרמ"א בחא"ע סימן קנ"ה: **ומעתה** גם סיפא דמתניתין יתבאר כמין חומר משום דשנת התנא מתפרש בפיר בכל הדוגמות דנקט בסיפא דכ"ל הן שנתעברו מקצתן בהדדי הן שכולן נתעברו יחד וכמ"ש בשם התו' דלא יכבר נעולם רק המופע הפחות שבכולן. ולפ"ז אחת לזו ושתים לזו ושלש לזו שייך שפיר בקבי לידה בין שנתעברו קצתם בהדדי בין שנתעברו כולן יחד שעולין יחד שש קבים והוא תכלית המספר שאפשר להתקבץ מקבי לידה. והוספת עשר ומאה הן בשביל קבי זיבה דכיון לחייבי בכל הדוגמות דנקט שכא בין שקצתן נתעברו בין שכולן נתעברו יחד ונמצא דשנתעברו אחת ושתים ושלש ועשר ומאה כולן יחד הרי הן עולין קי"ו קבים והוא תכלית המספר שאפשר להתקבץ מקבי זיבה לאשה אחת בחבורו ממש. הרי נתבאר דמספרים אלו דנקט התנא בשלשה זו שם מדוקדקים בדיקדוק פלים ופלאות מ"ל: **ומסיים** התנא בין משש אחד ובין משני שנות בין מאשה אחת ובין משתי נשים. ומלאה דהולכך התנא לאשמעינן כל זה משום לאיתא בברייתות פרק ו' משנה ז' התפרים שעלת ומת לא יביאנו בנו אחריו ולא יביאנו מחשבת על חטא אפילו על חלב שאכל אמש לא יביאנו על חלב שאכל היום שנאמר קרבנו על חטאתו שיהא קרבנו נשם חטאתו. וכתב הכ"מ בפרק ג' מהל' שגגות בשם הר"י קורקס שביאת שתי"ם דלא ילפינן מקרא שלא יביא חלב של אמש כל של היום דכיון שבאמש ממין אחד הן וכביא לו לאו' מהתוספתא אלא שהתפרים שם שהחזיקו אלא לעבות לבתחלה. ומשאמר לא קאי אדשמיך לי' אלא אשיקרא דדיגא דלא יביא מהשנה על חטא וכן נמי על לא יביאנו בנו דהשתא אילעריך קרא לאטוטי כיון דנאב גופי' כיפר בשהוא על מין אותו חטא ע"כ. והשתא שפיר הולכך התנא לאשמעינן שבא בין משש אחד ובין משני שנות דלא ניחא דגם שבא בשנות מן הדין כן דמשני שנות דווקא דהיינו מלידה לזיבה אינו יכול לשנות מן הדין אבל משש אחד דהיינו מלידה לזיבה ומזיבה לזיבה מותר לשנות מן הדין [דלא הוי ידעינן הדבשא דת"כ שהבאתי לשעלה דדרים אלה הפרישו לזיבתו לשבת משש אחד שהרי הים של שלמה בב"ק בפרק ה' בסוף דהי בריה כתב דמי שמדקדק ברים פרק ח' מהל' פסולי המוקדשין בדברי הרמב"ם מוכח לשם שמוכר אפילו הקן גופא שהן שתי פרידות אבפ"י שבתחלת אחד חטאת ואחד עולה מ"מ שהן יכול לעשותו כולן עולות או כולן חטאות והייני שמוכר שלעולה אין שם חטאת מיומד או שם עולה מיומד אם לא בלקיחת הבעלים או בשעת הקן הוא. וכבר הביאו הכלאב"ד בו' ע"ב. ועל כל פנים לה"ת מוכל לומר כן ואם כן בקלקת דעתך דבתעבורות מובא בחובה משש אחד. מקרבין שפיר כל התעבורות מהלה למעלה ומהלה למעה משום דלף אם יקריבו מחובה אחת כולן חטאות ומחובה אחת כולן עולות בקלקת דעתך דשפיר דמי מאחר דמשש אחד יכולין לשנות מזו לזו והוי בקלקת דעתך דדוקא מב' שנות אי אפשר להכשיר

כל התעבורות משנה דאין יכולין לשנות משש זה לשש זה. ואפילו בב' נשים משש אחד הי' אפשר לעות ס"ד להכשיר כל התעבורות לדעת הרמב"ם שכתב בפרק ו' מהל' פסולי המוקדשים וז"ל שתעברו קדשים מקדשים מין במינו זה יקרב בשש בעליו וזה יקרב בשש בעליו אעפ"י שאין כל א' מביר את קרבנו בד"א בקרבנות נשים אין להם שמיכה אבל בקרבנות אנשים הוא"ל וכ"א אין לסמוך על קרבנו הרי אלו לא יקריבו עד שיתן האחד אלקו לחבנו כו' ע"כ הרי להדיא דס"ל שהאחד יכול ליתן אלקו לחבנו במין במינו [ולדידי' נ"ל דלא דהמפרים שעתה ומת לא יביאנו בנו אחריו דווקא בשת ומשום שעתה שמתו בעלי אבל בחיים יכול ליתן שעתה לחבירו כשנשים הנשאת ממין אחד]. וא"כ ה"ב ס"ד דבתעבורה משל ב' נשים משש אחד מקריבין שפיר כל התעבורות הלין שעות ומיין עולות לב' הנשים לף אם יקריבו אשל ז' כל הנשאות ומשל ז' כל העולות כ"א ממחול אלקה לחבנה. ולהכי נכדי דלא ליתי למטפי כנ"ל הוכרח התנא לפרש בין משש אחד ובין שתי שנות לאשמעינן דאפילו משש אחד לא מכשרינן כל התעבורות. ובכדי שלא יאמר דהיינו דווקא מב' נשים ומעשה דאין האחת יכולה לשמחול אלקה לחבנה אבל באשה אחת משש אחד עדיין הוי ס"ד דמכשרינן שפיר כל התעבורות ולהכי מפרש עוד בין מאשה אחת ובין מב' נשים לאשמעינן דאפילו מאשה אחת ומשש אחד לא מכשרינן כל התעבורות. ואתי שפיר שמי דמזכיר התנא משש אחד קודם מב' שנות ואשה אחת קודם מב' נשים משום דלפי מה שבארנו אשמעינן התנא רבותא דאפילו משש אחד ומאשה אחת לא מכשרינן כל התעבורות ונמצא דמזכיר התנא שאינו פשוט קודם וכן הוא באמת דרך התנא להזכיר שאינו פשוט קודם. וכמ"ש התוס' בפסחים דף פ"ה ע"א בד"ה אחד עלם שיש בו מות ואחד עלם שאין בו מות דמזכיר שאינו פשוט קודם וכן בפרק החולן קמני כל הנשים לא יעמדו עד ג' חדשים אחד בחולות ואחד אלמנות כו' תנא שני בריאה בחולות שאינו פשוט לא היכא דאיכא פלוגתא או קאי אלקא דרך להזכיר פשוט קודם וע"ש דל"ל דווקא היכא דאבר הפשוט הוזכר בפירוש בקרא או שהוזכר בפירוש בדברי התנא דפליג אז דרך להזכיר הפשוט קודם אבל היכא דהפשוט לא הוזכר בפירוש בשום מקום אז מזכיר התנא שאינו פשוט קודם ואח"כ הפשוט יותר. ופיין בפ"ב דכתובות דף כ' ע"ב בתוס' בד"ה אחד חדשות ואחד ישנות שבריאה דהיכא דלא קאי אמידי אין להקפיד איזה שנה תחלה. וכן שאינו שני בלשון בין בין ברים פרק הבא על יבמתו דקתני בין בשונג בין במזיד בין באונס בין בכלאים כו' ולאין הוי דמכוון לאלוה וכמ"ש התו' שם וקתני לי' לבסוף. וכן קתני שם אחד המעבה ואחד הגומר דהיינו ג"כ שאינו פשוט קודם. וכן קתני בסוף פרק ב' דב"ק אדם מועד לעולם בין בשונג בין במזיד דמזכיר שאינו פשוט קודם. והא דמסיים שם בין עד בין ישן הוי שאינו משום דהא דקתני תחלה בין בשונג בין במזיד לחייבי בע"כ בעד שהלי מזיד לא שייך כ"א בעד והלי הוא בתפוקים תחלה לחייבי בעד ומ"ש בפיר מזכיר תחלה בין עד משום לחייבי בי' תחלה וכדבר המפוקים תחלה בפיוקים דמי דבכה"ג דרך להזכיר הפשוט קודם כנ"ל. וכן ברים מסכת מועד קטן קתני מתקין בית הבלמין כו' בין מתעין שילא בתחלה בין מתעין שילא בתחלה מתקין בית הבלמין מתקין ומתני דאוקמינן דהיינו דלף מתעין שילא בתחלה דוקא בית הבלמין מתקין ולא שדה בית הבעל. וראיתי שכתב בזה בספר תחלת הכמה בשם בה"ע ומשה כיון שיש לו טעם מדקדק. אבל לענ"ד נראה דשפיר פריך אתם משום דבכל דוכתא דמפרש שאינו פשוט ופשוט שייני היכא דתחלה נקט עיקר הדין בשתמת וסו"ל לחייבי רק בפשוט ולהכי אי הדר מפרש לחייבי בשאינו פשוט כמו בפשוט. ולפ"ז אתם נמי ה"ל לנקוט תחלה עיקר הדין בשתמת מתקין בית הבלמין מתעין כלומר לאפוקי ממי בשמים דקתני בסיפא רק בבדי לא ליהו למעבי דלא לחייבי רק בשלא יצא בתחלה ה"ל לפרש שוב בין שילא בין שלא יצא והוי נקט נמי בקיצור יותר דלא הוי צריך למתני אז תיבת מתעין ב' פעמים דהוי קתני הכי מתקין בית הבלמין מתעין בין שילא בתחלה בין שלא יצא בתחלה. אבל הכתה דקתני מתקין בית הבלמין בין מתעין שילא ובין מתעין שלא יצא דמשרש מתחלה בעיקר הדין הרוויחו משמע להו להש"ס דמרוויחו לריכי ולהכי פריך ומאי שם שפיר. אבל היכא דתני תחלה עיקר הדין בשתמת והדר מפרש שאינו פשוט ופשוט לא קבית להו להש"ס בשום מקום משום דדלמו של התנא כן הוא לסיכור בהאי גוונא שאינו פשוט קודם. ולהכי הכא נמי מזכיר התנא משש אחד ומאשה אחת קודם משום דשאינו פשוט הוא וכמו שבארנו: **ד' כיצד משש אחד** כו'. לכאורה יקשה מאי קמ"ל פשוטא לידה ולידה זיבה וזיבה הוי משש אחד ולידה וזיבה פשוטא דב' שנות. ומלאה דקמ"ל דאפילו לידת זכר ולידת נקבה שחלוקין בדיניהן אז ממאה שבעת ימים ומלאת ימי מהרה לאחרעים יום וז' ומאה שבועים ומלאת ימי מהרה לשמנים יום הפש"כ משש אחד חשיבי דשש אחד של לידה עליהו. וכן זיבה וזיבה קמ"ל דאפילו שלא זב שם שלא זבה אש"ע דבכריתות ברים פרק אלבעה מחוסרי כפרה אמר לה לזב לזב וזבה בתרין משום דשיקר בוחתמן מלקה דזב לא מעמא בחוש ומיעמא בראיה בשמים וזבה מעמאה בחוש ולא מעמאה בראיה בשמים דלאיתא שם בגמ' אמרש"ש קמ"ל דמשש אחד חשיבי דשש אחד של זיבה על חבריהו. ואילעריך לאשמעינן נמי לידה וזיבה משני שנות הן. משום דס"ל דיון לידה דבלידה כתיב כימי נדת דוחה מעמא וזיבה כתיב נמי כימי נדתה תהיה עמאה הא א"כ ס"ל דמשש אחד חשיבי דשש אחד של נדה על שתיהן. דבכה"ג קתני ברים פרק ב' דערלה דהתרומה והחלה והביכורים מלטרפין זה עם זה והביא שם הר"ש בשם הירושלמי דאפילו ר"ש דסובר דשני שנות אינן מלטרפין הכא מודה דשש לאחד ניהו משום דטולהו מרוחה קיימהו דחמנא ע"כ קא משמע לן התנא הכא לידה וזיבה מב' שנות שיהו ואין עליהן שם אחד של נדה כלל כי אין בוחנת התורה רק לדמות דיון לדין נדה ולא שהן עלמן קרויין בשם נדה. וכ"פ מה שכתבתי ניחא נמי הא דקתני כילד משש אחד ולא קתני כילד מאשה אחת דקתני אח"כ כילד משתי נשים. ונראה לאיתי כן בהשב"ן שהעתיק בוחתת הרמבה בריאה כילד מאשה אחת אבל בכל הספרים שלפנינו הגוסחא בריאה כילד משש אחד. ולפי מה שכתבתי ניחא דלא לשיקבע כילד מאשה אחת מאחר דבאחת בוחת התנא היא לאשמעינן דאפילו זיבה וזיבה מזב וזבה הוי משש אחד וכמו שבארנו: **אך** אמתי יש לדקדק קצת על כפל לשון לפי הגוסחא שלפנינו דפשוט כילד משש אחד וקאמר שב לידה ולידה זיבה וזיבה

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

ר כיצד משם אחר. (פי' דשם אחד) בלידה ולידה זיבה וזיבה כגון שהפרישה קן אחד ואמרה הרי זו לידתי [ז] ואח"כ הפרישה קן אחר ואמרה זו לידתי [ז] דאז נקבע כל קן וקן לבדו לידה אחת מ' לטולה וא' לחטאת ויש בה תערובות בתלו היו שם בני נשים דמיד בקריבה פרידה מ' שם קן מ' לחטאת נקבעה הפרידה האחרת לטולה. שלכך אינו יכול להקריב אלא קן אחת ולא יותר דשמא היו שני קינים והשתים הנותרות הן חטאת וטולה מעורבות. אבל אם הפרישה שני קנים ביחד והביאתן אל הכהן ואמרה אלו שני קנין לשתי לידותי או לשתי זיבותי או לזיבתי וזיבתי. הכהן יקריב שתים לחטאת ויקבעו שתים אחרות לטולות או יקריב חטאת וטולה שם חובה אחת. וחטאת וטולה שם חובה אחרת. [הגה"ה ר"ל אבל אם הפרישה שני קן ונקן נפ"ש אלא שהפרישתן ביחד והביאתן אל הכהן לא אמרינן דשל כולם מכל קן צריך לעשות חטאת וטולה ולא יכול לעשות מן הקן אחד שתי חטאות ומן הקן השני ב' טולות דלאו אדעתא דהכי יהביהו אלא אמרינן דאפי' בכה"ג כיון דלא מקבעינהו בהדיא בשעת הקיבה יכול הכהן לעשות כמו שירצה. דהיינו אי להקריב השתים שם קן אחת לשתי חטאות ויקבעו השתים שם קן אחד לטולה אי יקריב מקן אחד חטאת וטולה שם קן אחרת וכ"ב כתב רש"י בפרק בכל מערבין בדף ל"ז ע"א בד"ה אבל בדרש חסדא פ"ש. ע"כ] כי חילוק הקנין והקביעות [הגה"ה ר"ל חילוק הקנין מצ קן לחובה זו ומזו קן לחובה זו והקביעות מכל קן אינו לחטאת ואינו לטולה] הכל תלוי בהכהן כיון שלא פירשה אחשה קן זו לחובה זו וקן זו לחובה זו: **רבי יוסי אומר ב' נשים שלקחו קיניהן בעירוב.** פי' שלקחו קיניהן בעירוב [הגה"ה עיין בלקח טוב שפירשתי כותבו בזה] *.אי שמתו דמי קיניהן. פי' כגון שנתפו יחד מטותיהן ולקחו בהן שני קנין [הגה"ה גם לשון זה פירשתי בלקח טוב על נכון] קביעות הקנין וקביעות החטאת והטולה תלוי בהכהן [הגה"ה כבר כתב כי חילוק הקנין והקביעות הכל תלוי בהכהן אלא דשם אחיני באחשה אחת ובחילוק הקנין לשתי חובות וכאן אחיני בשתי נשים שלקחו קיניהן בעירוב וקביעת הקנין ר"ל לקבוע כל קן וקן בשם בעלים. ובתכוין הרא"ש עומד דבלשון התנא הכא נכלל כל זה וכפי שבארתי בלקח טוב ע"ש ע"כ] בפרק בכל מערבין [דף ל"ז ע"א] מייתי להך משנה ומדקדק מינה דר' יוסי סבר דשם בריה. ופי' הרמב"ד ז"ל דלדיק לטעמא דבריה לפי שהכהן תלוי אותו בזיהן והנשים לא לאו בחלוקה זו עד לאחר כפרה ולריכין אנו לומר דכיון שרצה עכשיו באותו חלוקה הוצרך הדבר דמתחלה לחלוקה זו שומדת וסוי כאלו ידעו מתחלה בחלוקת הכהן ומתרצו בה וכל א' נתנה תלקה לחבלתה אם הכהן קבע לחבלתה קן הראוי להיות שלו. ודמי לה דלעולם סבר ר' יוסי אין בריה וחכא בשמתו. פי' בשעת הזיווגו שתנו שהכהן יחלק ביניהן ותהא חלוקתו חלוקה והן יתחלו חלק כל אחת לחבלתה ואין אנו נריכין עתה לבריה כי עתה אם הכהן עליה לחלוקה [הגה"ה דברי הרמב"ד הללו המה מגומגמים מאוד וע' בלקח טוב בביאורתי דבריו עם דברי הרא"ש שבתחלה הכל באר היטב בטוב ודעת ע"ש ותמצא נחת]:

*) חיבות „אי שמתו דמי קיניהן פי" ליתא בכל"ם שבאמת הבל"כ"ם.

נתכבר בודאי גוזל אחד או חטאת או עולה רק שיתנו ביניהן בשם בעלת הקן אינה נריכה לחובתה רק ב' גוזלות מחמת שגוזל אחד מאותן ב' גוזלות שהקריב מהתערובות היה משל אחת מהן או שבעלת הב' קינים אינה נריכה לחובתה רק ד' גוזלות מחמת דיכול להיות דהב' גוזלות שהקריב מהתערובות היו שניהן מבלה אחי אותה עולת נדבה ביחיבה' יהי' בייך לאותה אשה בעד דמי גוזל א' שנתנה יותר מהצורך לחובתה דהשתא אין כ"א זקוקה לחטול תלקה לחבלתה מאחר דכ"א יש לה באותן גוזלות שבמציון עכשיו כ"ב גוזלות שלמות כפי הפרק חובתה שעליה להביא דמי לחביא כ"ה בשתיפות ובתנאי וכתב"ש ומי כעין זה בפרק ג' מנחה ד' ע"ש. ומכל מקום הכא לשקריב לכתחלה בכה"ג מהתערובות באופן שיתבטל רק פרידה אחת מהתערובות ב' פרידות שקריב לבעלת הב' ופרידה אחת מהן לא תתבטל לאיזו אשה אין להתיר דיש לחשש שיבטלו כיון דמקריבין מהתערובות חטאת ועולה שוב אין נריכין להשלים מנין כולן רק ה' חטאות וה' עולות להביאן יחד בשותפות ובתנאי לחטול כ"א חלקה לחבלתה וזה א"א מעשה בתכנו כבר] אבל אם הקנין של אשה אחת הן מהיבין יותר מכל הקנין של חבלתו' יחד אז אפשר להבטיר שפיר שיעור הנעשה באופן שיתבטל בעלת הנדבה לבד וזה שייך אף אם כל כ"ב כנים כמ"ש המוס' דהמעשה שהוא קן אחת יכבר בעלת המאה לבד דמאחר שהיא מרובה יותר מכנגד כולן אפשר לבטל ע"י שיבטלו דיבידי דיפרוש הקן מרובה שלה רק דוקא בג' מספרים של אחת ושתים ושלש לבדן לא שייך בתערובות מצל ג' נשים כנ"ל אך כיון דמצת דיבן באמת לא חייבי רק בתערובות מצל אשה אחת או מצל ב' נשים לבד ובדקתני להדיא בין מאשה אחת ובין משתי נשים א"כ אף אם ג' מספרים האלו של אחת ושתים ושלש לבדן היו לב' נשים דהיינו דב' חובות של אחת ושל שתים היו לאשה אחת וחובה אחת של שלש היה לחבלתה יכבר שפיר המועט דהיינו קן אחת מהתערובות ובאופן שיתבטל פרידה אחת לאשה ופרידה א' לחבלתה דהיינו שנקח תחלה פרידה א' מהתערובות וכפ"ב יתבר אז רוב התערובות לחבלתה ויכבשהו שוב דבריהו ויקח פרידה אחת דפרים מרובה ונמלא שיתבטל לכל אשה ובפיר יהיו יכולין להקריב מאותו הקן אחד חטאת ואחד עולה ובפי שנתבאר הכל בהלכה הקודמת. אבל בכשתדקדק תמלא דזהו דוקא כאשר הג' חובות של הג' מספרים האלו שלב' הנשים היו כולן משם אחד או עכ"פ הב' חובות שלאשה אחת כנ"ל היו מב' שמות והחובה שלחבלתה היתה משם אחד בל שמות לא יהי' שייך זה. שהרי אם לאשה אחת היו' קן אחת של לידה וב' קנים של זיבה ולחבלתה היו ג' קנים של זיבה ובהכ"ב ה"א לא זיבה בכה"ב ה"א להקריב מהתערובות כלל אפילו קן אחת משום דבזה לא יהיה אפשר לברר את הקן כנ"ל. דהא פרידה הראשונה ה"א לברה לשום אשה מאחר דאין לה"ה רוב בתערובות שנוכל לומר דמרובה פרים. וגם פרידה שניה לא תתבטל ג"כ ע"י שיבטלו לאשה א' כ"ש הפרידה לחבלתה משום דבזה כאשר פרידה הראשונה תהיה באחת בעלת הב' קני לידה אעפ"כ לא תתבטל הפרידה השניה לחבלתה אלא פרים משום דהרי הבעלת אינה בתוחה תערובות הרי רובא אחת לרוב אעפ"י שאינו רוב הוא מב' נשים אעפ"כ הוא רוב חשוב בשם אחד. וא"כ אתכלי יש להשתפק שפיר שמא גם פרידה הראשונה פרים מצל בעלת הב' קני לידה אף שבאמר לא מיעוט בתערובות אחר לקיחת פרידה הראשונה אתכלי יש להקריבם שלא הנשים רוב בתערובות בשם לידה ואפשר דפרים מרובה על שם לידה ולא מרובה על שם זיבה אחת שהוא תעני שמים. וכיון דא"א לברר לאותו הקן באופן שיהי' בודאי פרידה אחת לכל אשה שוב אין להקריב כלל כנ"ל. אבל יתבאר לך דאם לאשה אחת היו קן אחת של לידה וב' קנים של זיבה ולחבלתה היו ג' שמות דהיינו ד"מ משם תלוכעת. אשר שפיר המועט שהוא קן אחת משום דבזה יהי' אפשר לברר שפיר פרידה אחת לכל אשה בודאי. שהרי אם פרידה הראשונה תהיה מצל בעלת הקני לידה וזיבה יתבר לא רוב התערובות לבעלת הב' קני מלוכעת ותהיה פרידה השניה פרים מרובה שלה בעלת הג' קני מלוכעת בע"כ פרידה השניה תפרוש מרובה של הבחלתה דמאחר דבזה כל שם ושם הוא מיעוט התערובות נשת לן למיזל שוב כ"א בתר רוב הקינין שלאשה אחת שהרי אין כאן שום רוב אחר למיזל בתרי'. **ומעתה** יתבאר לך דהא דקמ"ל הכתב דלידת זכר ולידת נקבה אחת מבאה יש בדבר להקל ולהחמיר. שהרי בשם לאחת קן אחת חובה של לידת זכר וב' קני חובה של זיבה ולחבלתה ג' קני חובה של לידת נקבה. אלו היו לידת זכר ולידת נקבה מב' שמות היה אפשר לברר מהתערובות קן אחת באופן שיתבטל בל אשה פרידה אחת דמאחר בבעלת הב' קני לידה הויא משם אחר שלא מאותן ב' שמות של חבלתה לא יתחדש כאן רובא אחרינא של שם אחד למיזל בתרי' כנ"ל. אבל בשאת לידת זכר ולידת נקבה משם אחד הרי' ה"ה לחבלתה מהתערובות כלל דמאחר דיתחדש כאן רובא אחרינא של שם לידה לאפשר לברר כאן באופן שיהיה לכל אשה פרידה אחת כנ"ל. ואם לאשה אחת היה קן אחת חובה של לידת נקבה וב' קני חובה של לידת זכר ולחבלתה היה ג' קני חובה של לידת נקבה או של לידת זכר בזה יהיה הדבר לברר לאקל הלו היו לידת זכר ולידת נקבה מב' שמות לא יכבר מהתערובות כלל מאחר דהיה נתחדש רובא אחרינא של שם לידת נקבה או של שם לידת זכר ולא יהיה אפשר לברר כאן כנ"ל. לאפוקי שאתה דטולן משם אחד חבורי לא יתחדש באותו תערובות בוא רובא אחרינא ולית לן למיזל רק בתר רוב הקינין שם לאשה אחת ואפשר לברר שפיר אותו קן באופן שיהיה לכל אשה פרידה אחת בודאי כנ"ל. וכן בהא דקמ"ל התנא דזה וזבה משם אחד חבורי יתבלר ג"כ בכה"ב דיש בדבר להקל ולהחמיר. דאם לאשה אחת היו קן אחת חובה של לידה וב' קני חובה של זיבה ולא אחד היו ג' קני זיבה יש בדבר להחמיר משום דיתחדש בזה רובא אחרינא של שם אשה ולא יהיה אפשר לברר אלתוער מהתערובות שיבבר לתוויהו. ואם לאשה אחת היה קן אחת חובה של זיבה ולחבלתה היו ב' קני זיבה ולאשה אחרת היו ג' קני זיבה בזה יהיה הדבר להקל משום דבשאר טולן משם אחד חבורי אפשר לבטל מהתערובות קן אחת. ואף דבתערובות מצל ג' נשים א"א לבטל כלל משום דאין לאשה רוב בתערובות כנ"ל. אעפ"כ הקינים של אשה ובעלת כולן דידי' נינהו שהרי אותה בנדרים דף ל"ט ע"ב אחרים חבורי על אחתו וכל קבעות שהיתה ופרשו שם הר"ן והרא"ש נפי שהבעל חייב בקבעות אחתו ועיין בתי"ט בפרק י"ד דנדרים מזה. וכיון דגם של אחתו שלו נינהו אית לן למיזל שפיר בתר רוב קבעותיו. וא"כ שפיר אפשר לברר הקן שבתערובות באופן שפרידה אחת מהן בודאי מקני

בלאשה

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

לאמה ובעלה ופרידה אחת תהיה גולמי מצל אמה לאחת. אבל אילו היו שב וחבה מב' עמות היה מתחדש כאן מובא אחרינא על שם זבח ומוב לא היה אפשר להכשיר מהמקרובות כלל: **ומעתה** יתמאר כונת התנא על נכון דהא דכפל למתני מצא אחד אחי זימנא מצוה דאי לא תני רק אד זימנא הוי ס"ד דזוקא להחמיר הן הביני מצא אחד ולא להקל ולהכי קמ"ל בכפל לשונו בתחלה ובסוף לומר דבין להחמיר ובין להקל מצא אחד חשיבי. וקאמר שוב מצני עמות לידה וזיבה וכ"ל בולדי דבין להקל ובין להחמיר חשיבי מצני עמות ואעפ"כ לא הולרך התנא שוב למכפל לשונו גם בזה כיון דבבר גבי מצא אחד כפל לשונו בתחלה ובסוף א"כ מצא אחד דנקט תחלה ר"ל להחמיר ובסוף קמ"ל דלהקל נמי. הכי אע"פ מצא אחד דנקט תחלה כיונא היכא דמצא אחד סוי חומרא. א"כ גבי לידה וזיבה דנקט ב"כ תחלה מצני עמות מצמעוטו דנקט הכי כנגד מצא אחד דנקט בריש תחלה וכ"ל בע"כ היכא דמצא אחד הוי חומרא הוי לידה ולידה מצא אחד אבל לידה וזיבה הוי מצני עמות ולא חשיבי מצא אחד לפיכו להחמיר וא"כ מכ"ש דלא חשיבי מצא אחד להקל. וקאמר שוב כילד חשיבי כשים כו'. כלומר דלא חיתת כיון דכבר אשתיגן סתנא דבין מצא אחד בין מצני עמות בין מחצה אחת בין מעטי נשים דין אחד להם א"כ גם כשהיו לאמה אחת ב' הובות מצני עמות ולחבבתה חוגה מצא אחד מחוקן ב' עמות ס"ד נמי דלא יחמוה הדין כלל. ולהכי הולרך סתנא לפרש דלאיתו כן וקאמר כילד מצחי נשים כל זו לידה ובל זו לידה על זו זיבה ובל זו זיבה מצא אחד מצני עמות על זו לידה ובל זו זיבה. כלומר דזוקא בבה"ג דלבל אחה עכ"פ אין לה רק מצא אחד לבד על לידה מו על זיבה בזה קאמר התנא דאין כ"מ אם לב' הנשים היו לשמיהן מצא אחד מו שהיה לבל [אחת] מצא אחד שלא מלאתו הנשים שלחבבתה. ולאחוקי אם בל אחה אחת היו מצני עמות לידה וזיבה ובל חבבתה היה לידה לבד מו זיבה לבד בזה לא אייתי מאוס דבזה לא יכבר בלל מהמרובות אחת ומצים ומלא בשמעבכו יחד ובמו שנתבאר. ומה נמרנו אמרי יוסר של דברי הנגה בבל דבריו הנאמרים בחמת: **רבי** יוסי אומר שתי נשים שלקחו קיישן בעיבור כו'. הנה כדי לעמוד על ביאור כונת הלכה זו עם תוכן כונת פי' הרא"ש ודברי הראב"ד שהביא הרא"ש לריך אני להעתיק תחלה הסוגי' דעיבורין דף ל"ז ע"א שהביא הרא"ש עם פירש"י ותוס' שם. דפריך התם וסבר ר' יוסי אין בריה ואחיה ר' יוסי אומר שתי נשים שלקחו את קישן בעיבור או שתמו [דמי] קישן לבן איזה שילא בהן יקריב עולה ולאיזו שילה בהן יקריב חטאת [ופפש"י בעיבור בשותפות. לאיזה מן הקרבן שילא שתיהן הפרידות יקריב העולה לשתי הנשים ואת קן החטאת יקריב שתיהן חטאת לשתי הנשים וכ"ש אם בא לתלק בל קן וקן פרידה לעולה ופרידה לחטאת דשפיר דמי אלמא מדקא אמר שתותר ליקח קישן בעיבור מבלל דיש בריה דאמר הובבר הדבר שזו הפרידה שהקריב לשמה של ע שלה היא דשם בעלים בעיבור דאי אין בריה איכא למימר חטאת ועולה שהקריב לה לא שלה היו אלא של חבבתה וקרבן הקבב בשעיבו בעלים קו"ל בפסחים [דף ל"ט] ובזבחים [דף ב'] דאיתו עולה לבבלים וכ"ש בחטאת שלא לשמה או שלא לשם בעלים לגמרי מיפקלא וקבישות שם בעלים אינו תלוי בבהן. והתוס' כתבו על פירש"י ואין נראה להבר דהא מוכח בריש מסכת זבחים דסתמה לשמה קאי ח"כ בלא בריה אפשר להקריב לו בסתם. ונראה דאי אין בריה איכא למימר בל קן בחל הקריב לחטאה ובל קן לאה הקריב לחטאה והקריב עולה לחטאה וחטאת [לעולה]: אחר דבר התם בסתמו. אי הכי מאי למימרא. קמ"ל בדבר חבדא דאחר רב חבדא אין הקישן מתפרשות אלא אי בלקיחת בעלים אי בעשיית בהן. ופירש"י בסתמו הנשים בעיבור בבל מי בקריב הבהן לשמה יהא שלם. אי הכי מאי למימרא כיון דבדעת בהן תלוי. קמ"ל בדבר חבדא שאפש"י שהיה בל קן וקן בפ"ע אלא שלקחן ביחד וסל"א על בלחו מבל קן לריך לבשות חטאת ועולה ולא יוכל לעשות מן הקן האחד שתי עולות לשתי הנשים ומן הקן השני ב' חטאות דלא אדעתא דהכי יהבינהו קמ"ל כיון דלא אקפעינהו בהדיא בשעת לקיחה לאחר פרידה אי חטאת ופרידה אי עולה אפילו קבעום לאחר לקיחה יכול הבהן לעשות בחה שילא. אין הקישן של מחוסרי בפרה מתפרשות איזו שולה ואיזו חטאת אלא אי בלקיחת בעלים שאחזו בשעת לקיחה אי אחי לוקח לעולה וזו לחטאת אי בעשיית בהן. אבל אם לקחום בתם ואח"כ קרא עליהן שם אין השם חל עליהן ויכול הבהן לעשותן וקרא דרש רב חבדא כו'. והתוס' כתבו בשתמו פי' הקובעים שהבהן הנשים כו' וקשה לפירוחו דהייתו בריה נאוחה שהולה נדעת בהבן שאותו מיעשה יתבבר שהוא שלה לבישן שנתפרנו הקישן א"א בלל בלא בריה. ונראה לי"ש לפרש בשתמו הנשים בשעת לקיחה זה יהיה שלי וזה יהיה שלך וכן בשתמו דמי קישן בעיבור ונתנם לחוכר ופיכם בשעת לקיחה בן זה לזו וקן זה לזו ומצא שלא נתערבו הקישן אלא המעות. ופריך אי הכי מאי למימרא דבבן אלא נתערבו הקישן פשיטא דשרי. ומשני מהו דתימא דבגזול אתנו לא אתנו [וכתב מהבנ"א שהבריבה בגמרא היה מהו דתימא בגזול הא אתנו הא קמ"ל] דבבן בעיבור בעיבור יקחו ג"כ הקישן בעיבור ואז א"א בלא בריה קמ"ל דלא בזבין. ובדבר חבדא ברש פי' יוקמ"ל אמי בדבר הבדא ותרתי קמ"ל מדבקע אתי בשים ולא בקע בחשם אחת משמע דאחי לאחשמיון דלא בזבין אתנו אמו לא אתנו ואי לא אתי לאחשמיון נמי בדבר חבדא לא ס"ל לאתני לאיזה שילא יקריב עולה ולאיזה שילא יקריב חטאת דלא אוי לריך להזבור עולה וחטאת אלא יקריב אל לאה ולא בחל לרחל עכ"ל התוס': הנה בלא מראה דדברי התוס' דמוקין מאוד דפירשו דהתנו בשעת לקיחה זה יהיה שלי וזה יהיה שלך כו' ולא נתערבו הקישן אלא המעות. דא"כ הא דקתני שלקחו קישן בעיבור לא יהיה קאי מיבת בעיבור על הקישן אלא הפי' שלקחו קישן בעיבור מעות אבל הקישן בעצמן לא היו בעיבור וזה דוחק גדול ואינו בהמעות הבאות. גם לפי דבריהם הא דלקחו קישן בעיבור והא דאתנו דמי קישן לבן אייתי בהבוייהו בהמעות אין בעיבור והקישן לא היו בעיבור בן דזה מייתי שהבנים עצמן לקחו הקישן וזה מייתי שהבהן לקח הקישן ויקבה א"כ מאי קא"ל דאין בזה ב"מ בלל אם הבנים לקחו או שהבהן לקח מאבל דבן בן ובן בן המעות היו בעיבור והקישן לא היו בעיבור חדא מילתא היא ותרתי למה לי. גם לפי דבריהם הא דקתני לאיזו שילא בהן כו' אין הפי' לאיזו אמה שילא בהן אלא בהן בהבנים בבר בהפרשו הקישן לבל אחה בפ"ע בן קישות בם מבאה ושולה לבד מליא בלון בהבן ויקבה א"כ לא היא חדא קיפה ולא קיפה

ביבא דפתח בדין שתי נשים ובייס בדין מעלת ושולה: **ונראה** דלבל זה מתבון הרא"ש בתחלת דבריו לבול פירושם של התוס'. דמחלה בתב ב' נשים שלקחו קישן פי' שלקחו קישן בעיבור. דיקבה מאי פי' דקאמר והלא לא הוסיף בלל אלשון המשנה. אלא דלאה בוונתן דבא לבול בזה פי' התוספות דלדידהו הוי הפי' שלקחו קישן בעיבור מעות אבל הקישן עצמן היו שלא בעיבור דוקא. אבל הרא"ש דלה לצבול פי' זה ע"כ קאמר פי' שלקחו קישן בעיבור בעיבור בלומר דמיבת בעיבור קאי אקישן דוקא לחובתן בעיבור יחד וכפי מאבאר אי"ה בהקדמה פ'. שוב בתב או שתתו דמי קישן פי' בנון שבייתפו יחד מעותיהן ולקחו בהן שני קישן. גם בזה שולל פירושם של התוס' לדידהו פיבל המבוון בזה בהבהן לקח הקישן בדמים שנתנו לו. והרא"ש המשיב תיבת לבהן ואדרבה בתב ולקחו בהן דמשמע לדעיל דל"ל שהבשים בעצמן לקחו הקישן ופיבל בונת הרא"ש בזה אבאר באר היטב בהקדמה ה' אי"ה. שוב בתב קבישות הקישן וקבישות התעלת והטילה תלוי בהבן. בזה שמי הלה לבול פי' התוס' לדידהו הא דקתני לאיזו שילה בהן יקריב תעלת כו' לא בא התנא לומר אלא הקבישות התעלת והטילה תלוי בהבן אבל הקישן בתבדשו ונקבעו בבר לבל אחה בפ"ע ולא תלוי שוב בהבן. אבל הרא"ש בא לומר דבאמת בונת התנא בזה דקבישות הקישן וקבישות התעלת והטילה תלוי בהבן ובפי שבאבאר אי"ה לבוף. הכי נמצאר דהרא"ש נתבון לבול פירושם של התוס' בתחלת דבריו ולהודישנו בא מה לאה על בבה שבאר בפי' הרא"ד שהבשים יש לבתמש בזה בבריו בהיה בכל בבריו בבאר מדבריו להדיא דבבר דהאלו לאו הבשים תלוקת הבהן בשעת תלוקה ונתרלו בם אז לא היה לריך לעשות דבריהם כי אם לדין בריה ויהול להיות להבהן בבבר בל"ל בן בל הקישן בבבר בבבר בבבר

תוספתא פ"ב דכריתות. כתב הר"י קורקס ז"ל דין שני חטאות על שני חטאים פירוש שהפרים שתם שני אלו על שני חטאים. ויכול לפרש אח"כ כאשר ילמד ושפיר קיימן ביה קרבנו על חטאתו כי אין כאן תשנה מחטא לחטא. וקשה לי ס"ז דבשלמא אם שני החטאים מין אחד שפיר דהוי תדרבנן כמו שנתבאר ובדרבנן יש בריה אלא אם אחד חלב ואחד דם שהוא תדאורייתא' כיון שבתחלת הפרשתם לא פירש וקיימת לן דבדאורייתא אין בריה איך יוכל לפרש אח"כ עד כאן לשונו. ולפמ"ש ניחא דכשהפרים שתם שני חטאות על שני חטאים בלא שעשה דבריה יכול שפיר לפרש אח"כ כי עד אומו שעה שמפרש שם שתוחין בחטאת ולא יחול עליהן שום שם משלמן כנ"ל:

הקדמה ב דיכול אדם להפרים קרבן אשלו לפטור חובת חברו כדאיתא בפ"ב דכזיר משנה ה' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ונשתה חברו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחים מגלחים זה את זה כו' וכן איתא בסוף פרק ה' דערכין בגמרא חטאתו ואשמו של פלוני עלי לדעת יצא כו'. והשתא עפ"ז וע"פ הקדמה ה' הנ"ל יתבאר לך מתי שיכול אדם להפרים קרבן ע"ד שיהיה לו לחובת עצמו או לחובת חברו ואחר זמן יכול להקריבו כפי שירצה אז או לחובתו או לחובת חבירו ושפיר דמי אף בלא שעשה דבריה מאחר דמעיקרא לא הוקבע על הקרבן שם בעלים כלל א"א שיחול עליו שם בעלים מעצמו כל זמן שאינו מפרש להדיא כנ"ל. ומשמ"ש יכול אדם להפרים ג' קרבנות ע"ד מקרבן אחד יהיה לחובתו וקרבן אחד לחובת חברו ואחר זמן יבבר אחזה לחובתו ואחזה לחובת חבירו ושפיר דמי אף בלא שעשה דבריה מעכשו הנ"ל:

הקדמה ג היכא דהפרים אדם ב' קרבנות משלו לחובתו ולחובת חבירו ולא פירש אחזה לחובתו ואחזה לחובת חברו בזה לא שייך לומר שיקריב הכהן שתם כ"א לשם מי שהוא מאחר דלכל קרבן לא הוקבעו הבעלים שלו מעולם. דמה כאן לא שעשו אלא בקרבנות שהוקבעו כבר כ"א לבעליו ואשתרבו בזה שייך שפיר להקריב כל קרבן לשם בעלים שלו מאחר שלכל קרבן כבר יש לו בעלים מעולדין. וכן בב' נשים שלקחו קיינהן כו' שבתנו הוקם' דאף אם אין בריה שייך להקריב בשתם כ"א לשם מי שהוא. שתם נמי ה"ע משום דכל קן שלקח בשעותי' של איזו אשה אחזה הוא בעלים מעולדין של אותה הקן רק שאין אנו יודעין איזו קן לאיזו אשה שייך שפיר להקריב כ"א לשם מי שהוא שהרי כל קן יש לו בעלים מעולדין. אבל בנידון דידן דלא הוקבעו לכל קרבן הבעלים שלו משולש לא שייך להקריב לשם מי שהוא כד שיבוקר ויוקבע בפירוש שם הבעלים על כל קרבן:

הקדמה ד היכא דהפרים אדם ב' קרבנות משלו לחובתו ולחובת חבירו ולא פירש כנ"ל ונתנו לכהן שהוא יקריב ויפרש אותן אחד לשמו וא' לשם חברו צריך הכהן בודאי לחלקן ולפרש כ"א בשם בעלים קודם כפרה בכדי שתחלת הכפרה תהיה לשם בעלים מעולדין. ובפרש לפי מתי לחיתה בדים זבחים דתמנו ב"ד דלא ניתא לשמו דילמא אתי למיתר אלא לשמו וצריך להקריב בשתמא דוקא וכמ"ש התוס' בפרק כל הזבחים בדף ע"ט ע"ב בד"ה לשם מי שהוא א"כ בע"כ צריך לחלק קודם כפרה והכפרה תהיה אח"כ בשתמא רק כ"ד החלוקה שקדמה:

הקדמה ה לבאר לשון התוס' במתי דקתמר ב' נשים שלקחו קיינהן בעיבוד או שנתנו דמי קיינהן לכהן כ"פ פי' הרא"ש ולבאר לשונו בזה באר היטיב כמו שכתבתי לעצמי. והוא ע"פ מה שכתב הרמב"ם בפרק ז' מה' כלי המקדש דתמיד שם ס"ו מתוקנין היו בתקדש ומסיק אחד מתוקנה על הקיים. וקאמר שם שתוקנה שעל הקיים הוא שפוסקין עמו שיתכוון הקיים לקרבנות כך וכך בשלש וכל מי שהוא חייב תורים או שני בני יונה ובאין דמיסה לתקדש וזה שתוקנה נותן הקיים לבעלי הקרבנות ושוה חשבון עם הגזברין ונותנין לו כו'. ושם בפרק ד' כתב ומתנין גזברין מתחת ידי האתכלין כו' נתלאו הכהנים תמיד בתנה מעלות זו לתעלה מזו ע"כ. מזה מבואר להדיא שהגזברין הם כהנים ויתבאר לך מכל זה שכל מי שצריך ליקח תורים או בני יונה לחובתו נותן הדמים לכהן הגזבר ואח"כ הולכין אצל התמונה על הקיים והתמונה נותן לו הקיים שצריך כמ"ש הרמב"ם להדיא כו'. אך זהו דוקא בני אדם שאינו לו קיים משלו וצריך ליקח בדמים אז מביא דמיהן לכהן הגזבר ולוקח אצל התמונה כנ"ל. אבל מי שיש לו קיים משלו בודאי אין צריך ליקח אצל התמונה רק מביא חובתו משלו. והשתא י"ל דוקא התנא הכא דיבר בב' נשים בתרי גווני בקיים משל עצמן ובקיים הלקוחים בדמים דהא דקתמר שלקחו קיינהם בעיבוד תייבי בקיים משל עצמן וא"ל שבירבו קיינהן משל עצמן יחד ובסיותן מעורבין לקחו אותן לאוכל חובת בתיהן. ופשט לשון בעיבוד הכי משמע שפי' שהיו נכרין מעיקרא לכל אשה ושם בתיבו. ואח"כ קאמר או שנתנו דמי קיינהן לכהן וכ"ל או שהיו צריכין ליקח ונתנו דמי קיינהן בשותפות יחד לכהן הגזבר ולקחו הקיים אצל התמונה בחצות השותפות. וזהו שכתב הרא"ש או שנתנו דמי קיינהן פי' כגון שנתפרו יחד מעותיהן ולקחו בהן שני קיים. הנה דיבר בכונה תיבת לכהן ולא כתב כלל שנתנו לכהן לומר דנתנו לכהן אינו שיקר המכוון לומר דהכהן לקח הקיים כמו שהוא לפי' התוס' אלא שיקר המכוון הוא שהיו צריכין ליקח ונתפרו יחד מעותיהן ולקחו הנשים עצמן שני קיים בחצות השותפות. והתנא דנקט שנתנו לכהן שיהו מעות שכן דרך הצריכין ליקח קיים ליתן לדמים לכהן הגזבר וליקח הקיים אצל התמונה כו'. ובמקום אחר אי"ש מה שנתכוון הרא"ש עוד בלשון זה: ומעתה ע"פ הקדמות האלה יתבאר כל דברי הרמב"ד בפירושו דבר דבור על אופניו במה"י. ואומר דהא לתלי דתתרץ דהכא תנייני בשהתנו בשעת הסתתון שכהן יתלוק ביניהן ותהא חלוקתו חלוקה והן יתחלו חלקן כ"א לחבירתה בודאי אתי בפיר טובת דמהני התנאי בכה"ג. דתתחר שהתנו א"כ תתחלה היה דעתן אלא יוקבע לכ"א הקן שלה לשם עצמה דוקא אלא ב' הקיים יהיו קתומין בלי קביעות בלל עד שעת חלוקת הכהן ואז בשעת החלוקה אם יקבע הכהן קן של אחת לחבירתה או שיקבע תקן של אחת ב' מתחות לב' הנשים ותן חבירתה ב' עולות לב' הנשים בפיר יכולה כ"א לתתול חלקה לחבירתה ב' בשלה כל זמן שלא הוקבע בפירוש לחובת עצמה וכדי כך היה דעתן מתחלה שיהיו הקיים קתומין לכל זה עד שעת חלוקת הכהן וא"א שתעמדן יחול עליהן שום קביעות יכ"ל בהקדמה ה' וב'. ועפ"ז יתבאר לך נמי דהא דקתני או שנתנו דמי קיינהן לכהן

לא מייתי דהפרישה כ"א מעותי' בפ"ע לצורך קן חובתה ואח"כ שיתפו יחד דמי קיינהן ולקחו בהן ב' קיים. דאם לא היתה יכולה כ"א לתחול חלקה לחבירתה דמאחר שהוקבעו המעות תחלה לכ"א לצורך חובתה שוב אינה יכולה לשנות אותן לצורך חובת חבירתה ולפי המסקנא דאין בריה ויש לחוש שמא הקן הנקח במעותי' של זו קבע הכהן לחבירתה לא שני בלא עשה שתחלה. אלא נ"ל דמייתי שבתפו יחד מעותיהן נעשו חולין בשביל לקחת בהן ב' קיים לחובתן ונתנו שהקיים שיקחו בהן יהיו שתותין עד שעת חלוקת הכהן דהכהן דהשתא מתחלה לא הוקבעו חובת עצמה ושפיר מהני תנאי כו'. ונראה שלזה נתכוון הרא"ש במ"ש פי' כגון שנתפו יחד מעותיהן כלומר מעותיהן של חולין ולא שהיו בכר דמי קיינהן אלא ולקחו בהן ב' קיים כלומר דהא דקתני דמי קיינהן היינו משום דלקחו בהן ב' קיים אבל בשעת הסתתון היו בחתת מעותיהן של חולין וכנ"ל. זהו לפי המסקנא דאיירי בשתתו בודאי ניחא בפשיטות כנ"ל: אבן לפי הס"ד דאיירי בלא תנאי אלא כלל רק הטעם משום בריה שנה בהא דנתנו דמי קיינהן בשיתוף ולקחו בהן ב' קיים הוי ניחא שפיר טעמא דבריה לומר דכל קן שהקריב הכהן לעצמה של אחת שלה היתה כי הדבר הדבר שאותה הקן היתה נקחת מתחלה במעותי'. אבל בהא דלקחו קיינהן של עצמן בעיבוד כנ"ל בהקדמה ה' לא שייך בריה בכה"ג לומר דאותה הקן שהקריב הכהן לעצמה בלא זו הדבר הדבר דשלה היא דתחתר שהוכרכו כבר כל קן לכל אחת שהיה שלה ומתברכו יחד אף שמתברכו קודם שנעשו חיסור אחפ"כ לא סתמינן שוב חבריה וכמ"ש הוס שם בלעתה בפרק ה' דע"ק בסוף דיני בריה ע"ש. ובע"כ נ"ל דלפי הס"ד נמי אף דאיירי בלא תנאי אחפ"כ אותן הקיים שלקחום בעיבוד נתנבים הסתתון עד שעת חלוקת הכהן והיינו משום דהיין דלקחום בעיבוד היו יודעין אז שלא יהא אפשר שוב [לבבר] לכ"א הקן שלה ולא יהיה אפשר להקריב נמי בשתתה כל קן לשם מי שהוא מאחר דיש לחוש שיקריב כל קן לחל לחבר וכל קן לאה לחבירתה כמ"ש הוס'. ובע"כ משתתה היה דעתן מתחלה שלא יקבע לכ"א הקן שלה לשם עצמה דוקא אלא ב' הקיים יהיו סתומין בלי קביעות עד שעת חלוקת הכהן [לבבר] לכ"א הקן שלה ולא יהיה אפשר להקריב נמי בשתתה כל קן לשם מי שהוא מאחר דיש לחוש שיקריב כל קן לחל לחבר וכל קן לאה לחבירתה כמ"ש הוס'. ובע"כ משתתה היה דעתן מתחלה שלא יקבע לכ"א הקן שלה לשם עצמה דוקא אלא ב' הקיים יהיו סתומין בלי קביעות עד שעת חלוקת הכהן והיינו משום דהיין דלקחום בעיבוד היו יודעין אז שלא יהא אפשר שוב לבבר לכ"א הקן שלה ולא יהיה אפשר להקריב נמי בשתתה כל קן לשם מי שהוא מאחר דיש לחוש שיקריב כל קן לחל לחבר וכל קן לאה לחבירתה כמ"ש הוס'. ובע"כ משתתה היה דעתן מתחלה שלא יקבע לכ"א הקן שלה לשם עצמה דוקא אלא ב' הקיים יהיו סתומין בלי קביעות עד שעת חלוקת הכהן ואז בשעת החלוקה אם יקבע הכהן קן של אחת לחבירתה או שיקבע תקן של אחת ב' מתחות לב' הנשים ותן חבירתה ב' עולות לב' הנשים בפיר יכולה כ"א לתתול חלקה לחבירתה ולא שייך לומר דבשלה כל זמן שלא הוקבע בפירוש לחובת עצמה ודבר כך היה דעתן מתחלה שיהיו הקיים סתומין לכל זה עד שעת חלוקת הכהן וא"א שתעמדן יחול עליהן שום קביעות יכ"ל בהקדמה ה' וב'. ועפ"ז יתבאר לך נמי דהא דקתני או שנתנו דמי קיינהן לכהן

ולמי

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org

ודאי מתחלה הוברחו הכהן קודם כפרה מחלקם והם עצמו אותו עליה לחלוקתו והא קמ"ל דלא גזרינן טיבוד אחר כשיש אחר טיבוד אחרי כשיש דלמעלה עכ"ל . וכדור הוא שיש מ"ס בדבריו כי הוי"ו שבסוף תיבת הוברחו שייך לתחלת תיבת הכהן ול"ל והכהן קודם כפרה מחלקם וכ"ל והכהן קודם כפרה מחלק את הקיינין ואז מחלה כ"א חלקה להבדלתם מאחר שהחזו אותו אותו עליה לחלוקתו והוא ממש כאחר ביאתו ומה שכתב והא קמ"ל דלא גזרינן כו' היינו משום שהגילסא בגמרא היה שם בטיבוריו מהו דתימא גזור דתימא הא אמו הא קמ"ל כמ"ש למעלה בשם המפרש"א ומפרש הרמב"ן מ"ד גזור טיבוד ב' כשיש אלו אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה קמ"ל אבל כשהם' לשמעתם שפיטו דהכא לא מתברבו הקיינין הוברחו לפרש מ"ד גזור אמו לא אמו : **ונובל** לומר מני דאידי ואידי דבני חלקים הוים שהרי לפי מה שפיטנו הרי מרי גווני דנקט התנא אזי בהאי גוונא דלקחו קיינין בטיבוד דר"ל דלקח קיינין על עצמן בהיותן מבורכין יחד לחובתן בזה שייך יותר למגזר אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה מאחר דגם כאן הוי מבורכות קיינין שהיו מבורכין לבעלים מתחלה . לאפוקי בהאי גוונא דנתנו דמי קיינין בטיבוד ולקחו בהן ב' קיינים בזה לא היו הקיינין מבורכין משלם לבעליהן לא דמי כ"כ לטיבוד ב' כשיש דלמעלה שהיו הקיינין מבורכין תחלה לבעליהן ונתברבו ולא שייך למגזר הא אמו הא . רק בזה שייך יותר למגזר אמו לא אמו דמאחר דלא היו הקיינין מבורכין לכל אחד בפ"ע יסברו דלקח בלא מגמי אין בזה טיבוי בעלים . לאפוקי בהאי גוונא דלקחו קיינין בטיבוד לא שייך כ"כ למגזר אמו לא אמו מאחר דיש לכל קן בעלים מבורכין יחוד הוא דשייך בלא אמו טיבוי בעלים . ומלא לפ"ז יתבאר לך דהני תרי גווני דנקט התנא לריבי תרוויהו דהא דלקחו קיינין בטיבוד מילתיה דלא גזרינן אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה אע"ג דדמיין להדדי והא דנתנו דמי קיינין מילתיה דלהמעטין דלא גזרינן אמו לא אמו אע"ג דשייך למגזר בי' כפי וכמו שכתבתי : **ונראה** לפ"ד דלפי סתקנת דר' יוסי סובר אין בריכה אחי שפיר עובדא הא דקאמר ר' יוסי אי שמעתו דמי קיינין לכהן די"ל דבדיוק נקט הכי וכמו לן בלשון זה דס"ל אין בריכה דלא ליתו דלמעטי דמעטם בריכה קאמר ר' אחי דינא כדקא ס"ד דהש"ס ולהכי נמי לן בלשון זה תשובתו בלתו לאין בריכה ס"ל . והוא ע"פ מה דאיתא ביומא דף ל"ה תנן התם ר' יהודה אומר לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות ומסיק שם בגמרא דר' יהודה לטעמי' דלית ליה בריכה ע"ש . ובפרק ו' דשקלים משנה ה' פירש הברטנורא דלר' יהודה המביאים קיני חובה נותנים המעות לו בשופרות ליד כהן ולא היו נותנים המעות בשופר . והשתא ר' יוסי נמי דלית ליה בריכה ס"ל נמי דלא היו שופרות לקיני חובה . ולהכי דייק וקאמר לו שמעתו דמי קיינין לכהן לומר דמעות חובה היו לריכין ליתן לכהן דוקא מקום דלא היו שופרות לקיני חובה וא"כ בע"כ דלית ליה בריכה דמ"ה לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות כר' יהודה . הרי דרמז לן ר' יוסי בדיקדוק לשונו דנקט הכא לאין בריכה ס"ל וכמו שכתבתי . הרי נתבאר היטב דעת תחלת ההלכה זו ע"פ פי' הרא"ש והרמב"ן דהכל באר היטב מל"י : **ומעתה** נתבאר שוב טוב סוף ההלכה ע"פ מיעה זו וכמו שהבאר בשה"י . דהנה כבר הסכנו דלמעטת התום' הא דקתני לאיש שילה כהן יקריב חטאת לא אירי רק בקיבוצות שם חטאת ושולה וא"כ לא ריבתא סיפא ולא סיפא ריבתא דפתח בדין ב' כשיש וסיים בדין חטאת ושולה . ומוד קשה לשיטתם אחה בעין סמכו לו לסמיטנו דין קיבוצות שם חטאת ושולה בדרב חסדא אבל דין זה דב' כשיש כיון דזה הוא דין אחר ולא תליא בלל בב' כשיש . עוד קשיא לפי' התוס' הא דקאמר הש"ס ובדרב חסדא כו' איתר תליא זה בתירון הש"ס דמשני כשהתו וסלא אף לפי הש"ד היה ל"ל דקמ"ל בדרב חסדא מדסזכיר חטאת ושולה . וכן לאיתי שוב שבחוספות יבמות ביומא דף ל"ה בד"ה ובמור אחבב זוזי ומבדי במיא סרגישו בזה וז"ל וה"ת ומה שייך להזכיר לענין התירון דלהמעטין בדרב חסדא יותר מתחלתה י"ל דמובא לריך משום דמשיקרא ס"ד שהכהן מנבר בהקרבתן איזה אל רחל ואיזה אל לאה והשתא כי אוקמי כשהתו הרי מנבר חטאת לקיחתן להכי אילטריך לפרושי בטיבוריי שאין הכהן יוצא עוד אלא איזה חטאת ואיזה שולה כנ"ל . אבל אין מיבון זה שולה יפה לדעת התוס' שהרי לדעתם אף לפי הש"ד אין לוקח לבדר כלל לאיזו אשה אלא יכול להקריב לשם מי שהוא רק דמוכיח דיש בריבה משום דאל"כ איכא למיחר כל קן ראל הקריב לחטאה כו' אבל כשיש בריבה כשהקריב ב' שולות לחטאה וב' חטאות לחטאת לעמה הובבר הדבר ב"ב' שולות הם לב' הנשים ושב' חטאות הם לב' הנשים ובכ"פ אין לריך לבדר כל חטאת וכל שולה לאיזו אשה אלא יכול להקריבן בתם לשם מי שהוא . אך יש לתרץ זה נשיטת התוס' לתופן זה דלהש"ד היה מבדר כדפירש"י לאיזו מן הקיינין שילה שמיהן ספרידות יקריב השולה לשתי הנשים ואת קן האחד יקריב שמיהן חטאת לשתי הנשים וקמ"ל שאפשר שהיה כל קן וקן בפ"ע אלא שלקחן ביחד ובד"א על כרחו אבל קן לריך לעשותו חטאת ושולה ולא לעשות מקן אחד ב' חטאות ומקן אחד ב' שולות דלאו לדעתא דהכי הביאתו קמ"ל דיון דלא לקבעיהו בהדיא יכול הכהן לעשות כמה שילה אבל אי אקבעיהו בהדיא לאחר לקיחה דס"ל לרב חסדא דלא מהני. זה לא שמעינן מתתניתין לפי הש"ד . אבל לשתי דמשני כשהתו הנשים בשעת לקיחה קן זה יהיה שלי וקן זה יהיה שלך שוב א"א לפרש כו' ובכ"כ ה"ק איזה מן הפרידין אבל כל אשה יקריב חטאת ואיזה מן הפרידין שלו כל קן יקריב שולה ויקשה מהי קמ"ל ולהכי סולכך לומר דקמ"ל דמליא דוקא בשעת לקיחה כדרב חסדא בן ים לתרץ קושיא זו אבל קושיות הראשונות בתקונן עומדות לשיטת התוספות : **אבן** נפי מה שפיטנו ע"פ פי' הרא"ש והרמב"ן אחי שפיר הכל : **ואומר** דודאי הא דקתני לאיש שילה כהן מתפרש בפשטא דקאי אשתי נשים וכ"ל לאיש אשה שילה כהן וה"ק

כשיקריב שב' חטאות אזי לאיש אשה שילה כהן יקריב כל חטאת וחטאת וכשיקריב הב' שולות אזי לאיש אשה שילה כהן יקריב כל שולה ושולה . ואף להתוס' כתבו הכא ולא הזכיר לב' לפרש לאיש אשה דהא בכל דוכתא לא אשכחנא שיהא כהן לריך לבדר זה כלל. הרי אנו ביאתנו כבר דהכא שפיר מוכרח הכהן לבדר ולפרש שם בשלים על כל חטאת ושולה ומעשה שמתבאר לעשות . והגה הטעם דקתמר לאיש שילה כהן יקריב מדנקט לשון הקרבה חטאתות דהקיבוצות חלית בהקרבה דוקא ואם הוי ניחא להש"ד שהרי ביאתנו לפי הש"ד דחלוקת הקיינין לשם בשלים תלוי' ומומדת ולא מתקיים כ"א בהקרבה דוקא דקודם ההקרבה יכול הכהן לעשות החלוקה תמיד וכמו שנתבאר . אבל לשתי דמתני בכשהתו בחלוקת הכהן שקודם הכפרה תהא חלוקה ותתקיימה החלוקה בבר קודם הכפרה יקשה על התנא איך קתמר לאיש שילה כהן יקריב והלא הקבוצות לאיש אשה שילה הוי קודם הקרבה וא"כ ס"ל לשתי לאיש שילה כהן יפרש חטאת . ולהכי הוברח הש"ס לומר הכתה וכדרב חסדא דאין הקיינין מתקרבות אלא אי בלקיחה בשלים אי בעשיית כהן . בלומר דלהכי נקט לשון הקרבה בשביל קבוצות שם חטאת ושולה דאיתן מתפרשין בשעת חלוקת הכהן שקודם הכפרה . וה"ק כשיקריב חטאת אזי לאיש אשה שילה כהן בשעת החלוקה שיהיה שלה יקריב חטאת לחובתה וכשיקריב הבולה אזי לאיש אשה שילה כהן בשעת החלוקה להיות שלה יקריב שולה לחובתה . והשתא לפ"ז י"ל דהכותא קמ"ל התנא הכא גבי ב' כשיש דקבוצות שם חטאת ושולה מתפרש דוקא בהקרבת הכהן דסד"א כיון דמעיקרא לא הוקבע שם בשלים על כל קן וקן א"כ שעת הקבוצות בשם בשלים ס"ד דיהיה חשוב כשעת לקיחה וכיון דהכהן הוא שליח לחלוקה ולקבוע כל קן בשם בשלים ס"ד דבשעה שהכהן קובע בשם בשלים יהא לפרש אז ג"כ שם חטאת ושולה דהוי כשעת לקיחת הבשלים ע"כ קמ"ל התנא דאפילו"כ אינן מתפרשות הכא בשם חטאת ושולה כ"א בשעת הקרבה דוקא משום דשעת הקבוצות בשם בשלים אינו חשוב כשעת לקיחה : **והא** דכיים בין משם אחד בין משני שמות . יבואר ע"פ מה שכתבתי בהמשנה ג' דשפיר אפשר להיות ס"ד דהתערובות חובה בחובה משם אחד אף אם התערובות הוא משל ב' כשיש אעפ"כ יכשר כל התערובות להקריב חליין למעלה ותליין למעה משום דס"ד דמקן חובה בהתמה יכול הכהן לעשות שתי הפרידות לחטאות או לשולות ויהא נמי לשמות מחובה לחובה אף מחשש לאשה בשהובות הן משם אחד וכמו שנתבאר לשם אך אחמת אינו כן רק דאפשר להיות ס"ד לומר כן . וא"כ ה"נ בחתיימין דהכא היה אפשר לחלק ולומר דהא דלא גזרינן טיבוד ב' כשיש דהכא אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה הייט דוקא בב' שמות משום דבב' שמות אין לעשות כלל להכניר בטיבוד ב' כשיש דלמעלה כל התערובות דבודאי א"א לשמות משם לשם . אבל משם אחד ס"ד דיש לגזור שפיר טיבוד ב' כשיש דהכא אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה מאחר דשפיר יכול להיות ס"ד להכניר כל התערובות אף בטיבוד ב' כשיש דלמעלה בשהן משם אחד לא גזרינן אמו טיבוד הכא וקתני בין משם אחד בין משני שמות לומר דאף במשם אחד לא גזרינן אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה . ונקט התנא הכא ג"כ שאינו פשוט תחלה וכמ"ש בהמשנה ג' שכן דרך התנא בכל מקום . והם לחתך אדם לומר דאין אפשר להיות ס"ד להכניר בטיבוד ב' כשיש כל התערובות בב' שמות ולאסור במשם אחד משום גזירה אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה דא"כ יטיבא בחטאת וגזירה בשמי שמות . ומכל לומר בחטאת לסיפון דס"ד בשם אחד דלא שייך כל התערובות בטיבוד ב' כשיש דלמעלה אינו רק חומרא בכלמה ולא מן הדין ולהכי לא שייך למגזר גבי טיבוד ב' כשיש דהכא בחטאת אחד אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה כיון דגם הכא גופא אינו אלא חומרא . אבל בב' שמות ס"ד דגזרינן שפיר אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה משום דבב' שמות אין להכניר הכל התערובות מן הדין . ע"כ קמ"ל התנא הכא דאף בב' שמות לא גזרינן אמו טיבוד ב' כשיש דלמעלה. והא דלא הקדים למתני תחלה בין משני שמות דהא דרך התנא להזכיר שאינו פשוט תחלה . ה"ע משום דאם היה מקדים למתני תחלה בין משני שמות ואחר כך בין משם אחד הוי משמע דלפי האמת כך הוא דמשם אחד פשוט יותר דלא שייך למגזר ביה משום טיבוד ב' כשיש דלמעלה משום דהשם אינו אלא חומרא ולא מן הדין ובאמת קובר התנא דגם משם אחד לא יכשר כל התערובות בטיבוד ב' כשיש דלמעלה מן הדין. ע"כ הוצרכ התנא למתני תחלה בין משם אחד לומר דלפי האמת גם משם אחד אינו פשוט דלא שייך למגזר בשם טיבוד ב' כשיש דלמעלה כמו ב' שמות משום דגם משם אחד לא יכשר כל התערובות מן הדין גבי טיבוד ב' כשיש דלמעלה : **וגם** לענין הדין דלהמעטין התנא הכא דקבוצות שם חטאת ושולה אלו דוקא בשעת לקיחה אבל בשעת קבוצות לשם בשלים דסתם לקיחה משום דסלקא דעתך דמן הדין יכולין שפיר לשמות מחשה לאשה אף לאחר קבוצות שם בשלים כיון שהם על כל פנים משם אחד כו' ולהכי ה"א מאחר דעל כל פנים לאותו שם הוקבעו כבר ב' הקיינין יחד שוב לא חביב קבוצות שם בשלים בשעת לקיחה כיון דקבוצות שם בשלים יכולין לשמות עדיין אבל משני שמות ה"א דשעת קבוצות הקיינין לשם בשלים ולשם אותו בם בפ"ע בשעת לקיחה דמי כיון דאף מן הדין א"א לשמות שוב בהם מחשה לאשה וקא משמע לן דאף מב' שמות לא קבוצות שם בשלים בשעת לקיחה . והקדים נמי משם אחד מעשה הל"ל לאשמעינן דגם משם אחד אינו פשוט כמו במב' שמות והיינו משום דגם משם אחד אסור לשמות מחובה לחובה וכל בכן מחשה לאשה מן הדין כמו מב' שמות ואם כן אם מב' שמות הוי ס"ד דחשוב שעת קבוצות הקיינין לשם בשלים בשעת לקיחה סיה לאוי להיות הדין כן גם משם אחד אלא דלפי האמת קא משמע לן דכיון כך ובין כך לא הוצ קבוצות שם בשלים בשעת לקיחה ולהכי לא קבוצות שם השמת ושולה אלא הכא גם כן בשעת הכהן דוקא :

עיד כה הגיהו דבריהו לפרש כל הסלכות שבפ' קמא. אשר בעזרת החונן לאדם דעה וסוכלתנא ומוכמא. גלאתי במלותיה דרבא ימא. והכלתי מרגניתא דליה בימא. ודליתי מיא מעמקי מטומא. לנוות לתוכן הלמא. ואהרינהו לשיינן דכל מלן דהמה. בפירושא גרילה בשעמא ויומא. והדין מיומא. דפירש הרא"ש. מפיקנא קמא :

www.daat.ac.il www.hebrewbooks.org